

HIUSALAN PERUSTUTKINNON OPETUSSUUNNITELMA

Parturi - kampaajan koulutusohjelma

Parturi - kampaaja

**Etelä-Karjalan
ammattiopisto**

Ammattiopiston rehtori hyväksynyt 7.10.2009
Näyttötoimikunta hyväksynyt 1.10.2009
Voimaantulo 1.8.2009
Näyttötoimikunta hyväksynyt muutokset 22.9.2010
Rehtori hyväksynyt muutokset 28.9.2010

HIUSALAN PERUSTUTKINNON (PARTURI-KAMPAAJA) TAVOITTEET JA ARVOPERUSTA	5
AMMATILLISET TUTKINNON OSAT, 90 ov.....	6
PAKOLLISET TUTKINNON OSAT.....	6
Hiusten leikkaaminen ja partakäsittelyt, 20 ov	6
Kampaukset ja ehostus, 15 ov.....	9
Värjäyskäsittelyt, 20 ov	12
Permanenttikäsittelyt, 10 ov.....	15
Hiusalan yrittäjyys ja yritystoiminta, 10 ov.....	18
VALINNAISET TUTKINNON OSAT	21
Hiusten hoito- ja muotoilukokonaisuudet, 10 ov.....	21
Ihon hoito, 5 ov	23
TYÖSSÄOPPIMISEN LAAJUUS TUTKINNON OSITTAIN	26
AMMATTITAITOA TÄYDENTÄVIEN TUTKINNON OSAT, 20 OV.....	27
PAKOLLISET TUTKINNON OSAT.....	27
Äidinkieli, suomi 4 ov.....	27
Äidinkieli, suomi toisena kielenä	28
Toinen kotimainen kieli, ruotsi, 1 ov	29
Vieras kieli, Englanti, 2 ov	30
Matematiikka, 3 ov.....	31
Fysiikka ja kemia, 2 ov	32
Yhteiskunta-, yritys- ja työelämä-tieto, 1 ov.....	33
Liikunta, 1 ov.....	34
Terveystieto, 1 ov.....	34
Taide ja kulttuuri, 1 ov	35
VALINNAISET TUTKINNON OSAT	36
Ympäristötieto, 4 ov	36
Tieto- ja viestintäteknikka, 4 ov	37
Etiikka, 4 ov.....	38
Kulttuurien tuntemus, 4 ov	39
Psykologia, 4 ov.....	40
Yritystoiminta, 4 ov.....	41
Äidinkieli 5, kirjallisten tehtävien ohjaus 1 ov	42
Toinen kotimainen kieli, ruotsi 2, 1 ov	43
Vieras kieli, englanti 3, 1 ov	44
Terveystieto 2, 1 ov.....	45
Liikunta, 1-4 ov.....	45
Taide ja kulttuuri 2, 1 ov.....	46
Työelämä-tieto 1, 1 ov.....	46
VAPAASTI VALITTAVAT TUTKINNON OSAT, 10 ov AMMATILLISESSA PERUSKOULUTUKSESSA.....	47
KAAVIO TUTKINNON MUODOSTUMINEN	48

LUKUSUUNNITELMA

HIUSALAN PERUSTUTKINTO

Parturi-kampaajan koulutusohjelma, Parturi-kampaaja (120 ov),
Sosiaali- ja terveysala, Tietäjänkatu 3, Imatra , Pohjolankatu 12, Lappeenranta

TUTKINNON OSAT		1v	2v	3v
AMMATILLISET TUTKINNON OSAT, 90 ov				
<i>Pakolliset tutkinnon osat, 75 ov</i>				
Hiusten leikkaaminen ja partakäsittelyt	20 ov	10	5	5
Kampaukset ja ehostus	15 ov	5	4	6
Värjäyskäsittelyt	20 ov	6	8	6
Permanenttikäsittelyt	10 ov	5	3	2
Hiusalan yrittäjyys ja yritystoiminta	10 ov	2	4	4
<i>Valinnaiset tutkinnon osat, 15 ov</i>				
Hiusten hoito- ja muotoilukokonaisuudet	10 ov	4	2	4
Ihohoito	5 ov			5
AMMATTITAITOA TÄYDENTÄVÄT TUTKINNON OSAT, 20 ov				
<i>Pakolliset, tutkinnon osat 16 ov</i>				
Äidinkieli, 4 ov		2	1	1
Toinen kotimainen kieli, 1 ov			1	
Vieras kieli, 2 ov		1	1	
Matematiikka, 3 ov		2	1	
Fysiikka ja kemia, 2 ov		1	1	
Yhteiskunta-, yritys- ja työelämä tieto, 1 ov			1	
Liikunta, 1 ov		1		
Terveystieto, 1 ov			1	
Taide ja kulttuuri, 1 ov		1		
<i>Valinnaiset, tutkinnon osat 4 ov</i>				
VAPAASTI VALITTAVAT TUTKINNON OSAT 10 ov			5	5
Yhteensä:		40	40	40

LUKUSUUNNITELMA**HIUSALAN PERUSTUTKINTO**

Parturi-kampaajan koulutusohjelma, Parturi-kampaaja (120 ov),
 Sosiaali- ja terveysala, Tietäjänkatu 3, Imatra, Pohjolankatu 12, Lappeenranta

TUTKINNON OSAT		1v	2v
AMMATILLISET OPINNOT, 90 ov			
<i>Kaikille pakolliset tutkinnon osat, 75 ov</i>			
Hiusten leikkaaminen ja partakäsittelyt	20 ov	10	10
Kampaukset ja ehostus	15 ov	7	8
Värjäyskäsittelyt	20 ov	10	10
Permanenttikäsittelyt	10 ov	5	5
Hiusalan yrittäjyys ja yritystoiminta	10 ov	5	5
<i>Kaikille valinnaiset tutkinnon osat, 15 ov</i>			
Hiusten hoito- ja muotoilukokonaisuudet	10 ov	6	4
Ihohoito	5 ov	2	3
AMMATTITAITOJA TÄYDENTÄVÄT TUTKINNON OSAT, 20 ov			
Tunnistetaan ja tunnustetaan aikaisempien opintojen pohjalta.			
VAPAASTI VALITTAVAT TUTKINNON OSAT 10 ov			
Tunnistetaan ja tunnustetaan aikaisempien opintojen pohjalta.			
Yhteensä:		45	45

HIUSALAN PERUSTUTKINNON (PARTURI-KAMPAAJA) TAVOITTEET JA ARVOPERUSTA

Hiusalan perustutkinnon yleistavoitteina on tuottaa laaja-alaiset ammatilliset perusvalmiudet alan eri tehtäviin. Parturi-kampaaja, hiusalan ammattilainen, osaa hiusten ja hiuspohjan hoitamisen, hiusten leikkaamisen ja partakäsittelyt, kampaukset ja ehostuksen, hius-ten värjäämisen ja permanenttikäsittelyt, hiusalan ryrittäjyyden ja yritystoiminnan. Lisäksi hänellä on alan työelämässä tarpeellista osaamista, kuten asiakkaan tyylipalvelussa sekä hiusten hoito- ja muotoilukokonaisuuksien tekemisessä vaadittavaa osaamista.

Parturi-kampaaja palvelee asiakkaita erilaisissa vuorovaikutustilanteissa asiantuntevasti sekä asiakkaiden tarpeiden ja odotusten mukaisesti. Asiakaspalvelijana sekä työyhteisön jäsenenä hän noudattaa hyviä käyttäytymis- ja toimintatapoja. Laadukas hiusalan työ vaatii kädentaitojen lisäksi tietoa kosmeettisista aineista ja tuotteista, monipuolista työmenetelmien hallintaa ja alalla käytettävien laitteiden tuntemusta. Ohjatessaan asiakasta parturi-kampaaja ottaa huomioon mm. ajankohtaisen muodin ja asiakkaalle sopivia tyyllisuuntauksia. Parturi-kampaaja, toimii työssään hiusalan arvojen mukaisesti taloudellisesti, vastuullisesti, tasavertaisesti sekä annettujen lupauksen mukaisesti. Hän on työhönsä motivoitunut ja toimii joustavasti sekä innovatiivisesti uusissa ja erilaisissa työelämän tilanteissa.

Parturi-kampaaja toimii yrityksen työntekijänä tai ryrittäjänä. Hän edistää toiminnallaan työpaikkansa tai yrityksensä kannattavuutta. Hän sitoutuu työhönsä ja noudattaa ammattiinsa kuuluvaa etiikkaa, kuten asiakkaita koskevaa vaitiolovelvollisuutta sekä tietosuoja- ja kuluttajansuojasäädöksiä. Hän osaa käsitellä ja ratkaista työhönsä liittyviä ongelmia ottaen huomioon asiakkaiden tarpeet ja odotukset. Hiusalan ammattilainen toimii työyhteisössä luotettavasti, oma-aloitteisesti ja uutta luovasti. Hän tavoittelee toiminnassaan laadullisesti parasta mahdollista tulosta ja kehittää omaa työtään. Parturi-kampaaja tuntee kuluttajansuojalainsäädännön velvoitteet, työsuojelumääräykset ja -ohjeet sekä noudattaa niitä toiminnassaan. Hän huolehtii omasta ja asiakkaiden terveydestä valitsemalla turvalliset tuotteet, työmenetelmät ja -tavat. Hän edistää toiminnallaan työyhteisön hyvinvointia sekä noudattaa ergonomisia työtapoja. Hän tietää terveyttä edistävän liikunnan merkityksen omalle työhyvinvoinnilleen.

Parturi-kampaaja noudattaa työssään ympäristöä säästäviä menetelmiä ja edistää kestävästä kehitystä taloudellisten, sosiaalisten sekä kulttuuristen periaatteiden mukaisesti. Hän osaa käyttää tietotekniikkaa ja hyödyntää alan teknologisia välineitä ja laitteita sekä ymmärtää teknologian kehityksen vaikutuksia oman ammattialansa tulevaisuuteen. Hiusalan ammattilaisella on tietoyhteiskunnassa tarvittavat valmiudet kehittyvän tieto- ja viestintätieteiden käyttämiseen ja tiedon hankkimiseen. Hän selviytyy työ- ja yksityiselämän viestintätilanteista. Parturi-kampaaja osaa hyödyntää kielitaitoaan asiakaspalvelussa. Hän osaa toimia kansainvälisissä ja monikulttuurisissa työympäristöissä noudattaen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuslakeja. Hän ottaa toiset huomioon ja hyväksyy ihmisten erilaisuutta ja hallitsee tunteensa työelämän vuorovaikutustilanteissa.

Hiusalan perustutkinnon suorittanut parturi-kampaaja arvostaa omaa työtään ja ammattialaansa ja hänellä on realistinen käsitys osaamisestaan. Hänellä on edellytykset hakeutua jatko-opintoihin sekä suorittaa alan muita tutkintoja sekä ammatti- ja erikoisammattitutkintoja työkokemusta saatuaan. Hiusalan ammattilainen kehittää ammattitaitoaan elinikäisen oppimisen periaatteiden mukaisesti. Hän arvioi ja jäsentää tietoa, suunnittelee työtään ja asettaa itselleen oppimisen tavoitteita sekä hyödyntää ammatillista täydennyskoulutusta.

Parturi-kampaajan, hiusalan ammattilaisen, työ on yksilöllistä asiakkaan palvelua, jossa korostuvat tärkeät avaintaidot kuten asiakaspalvelu-, vuorovaikutus-, viestintä- ja yhteistyötaidot, käden taidot ja esteettinen näkemys. Parturi-kampaaja leikkaa hiuksia ja tekee partakäsittelyjä, hoitaa hiuksia ja hiuspohjaa, värjää hiuksia ja partaa sekä tekee erilaisia permanenttikäsittelyjä. Parturi-kampaaja seuraa hiusalan muotia, ohjaa asiakasta yksilöllisen tyylin löytämisessä, mikä ilmenee asiakkaan kokonaisolemuksen hyvinvointina ja hyvänolon tunteena. Hän tekee kampauksia ja ehostuksia sekä opastaa asiakasta hiusten ja hiuspohjan hoitamisessa ja kosmeettisten tuotteiden käytössä. Lisäksi hän myy erilaisia kosmeettisia tuotteita sekä hiusten kotihoitoon liittyviä välineitä.

Parturi-kampaaja työskentelee joko toisen palveluksessa tai jossakin työuransa vaiheessa valitsee itsenäisenä ryrittäjänä toimimisen. Suurin osa hiusalan yrityksistä on pienyrityksiä. Suurimmissa kasvukeskuksissa on toiminnallisia edellytyksiä suurempiin yrityskokoihin ja parturi-kampaamoketjuihin. Edellä mainituista syistä johtuen alalla korostuvat erityisesti ryrittäjystaidot ja sisäinen ryrittäjyys. Suuremmissa yrityksissä parturi-kampaaja voi työskennellä liikkeestä vastaavan tehtävissä. Tulevaisuudessa erilaiset ryrittäjäyhteisöt ja moniammatilliset verkostot lisääntyvät, ja niissä hyödynnetään ja täydennetään useiden ammattialojen osaamista. Yhteistyökumppaneina hiusalan yrityksellä voi olla tällöin mm. kauneuden, terveyden, hyvinvoinnin, tyylin ja muodin aloilla toimivia ryrittäjiä. Parturi-kampaaja voi toimia myös erilaisissa myynti-, konsultointi- ja koulutustehtävissä sekä teatteri- ja media-alan palveluksessa. Hiusalan yritystoiminnassa keskeisiä arvoja ovat yhteistoiminnallisuus, vastuullinen ryrittäjyys ja terve kilpailu. Näiden myötä toteutuu yritystoiminnan kannattavuus ja kyky tehdä tiimi- ja yhteistyötä. Tärkeää on myös ympäristötietoisuus ja kestävä kehityksen tukeminen.

Parturi-kampaajan työn ja hiusalan arvoja ovat palvelujen korkea laatu, asiakaslähtöisyys ja asiakastyytyväisyys. Yhtä tärkeitä toiminnassa huomioitavia arvoja ovat terveellisyys, turvallisuus ja esteettisyys. Sekä asiakkaiden että parturi-kampaajien monikulttuurisuuden yleistyessä on tärkeää yksilöllisyyden ja kulttuurisen taustan kunnioittaminen, tasa-arvo ja suvaitsevaisuus. Hiusalan toimintaa ohjaavia periaatteita ovat vastuullisuus, luottamuksellisten asiakassuhteiden synnyttäminen ja ylläpitäminen sekä viihtyisän ja rentouttavan palveluympäristön luominen asiakkaille. Parturi-kampaajana toimiminen edellyttää tervettä itsetuntoa, innovatiivisuutta, oman elämän hallintaa ja sisäistettyä ammattietiikkaa. Parturi-kampaaja on palvelu- ja yhteistyö-henkinen, rehellinen ja luotettava, kehityskykyinen, luova ja oma-aloitteinen. Säilyttääkseen työkykynsä mahdollisimman pitkään parturi-kampaajan tulee kiinnittää huomiota työympäristön terveyttä vaarantaviin tekijöihin, ergonomiaan sekä terveisiin elämäntapoihin. Työhyvinvointiin vaikuttavat lisäksi työolot, työaikajärjestelyt, työyhteisön vuorovaikutus sekä ammattilaisten henkinen ja sosiaalinen yhteisöllisyys.

Ryrittäjyys tutkinnossa toteutuu Hiusalan ryrittäjyys ja yritystoiminta, 10 ov, tutkinnon osan opinnoissa sekä työssäoppimisen yhteydessä ja oppilaitoksen parturi-kampaamossa.

Tutkintoon sisältyy 1,5 ov oppilaan ohjausta, josta on erillinen suunnitelma ammattiopiston menettelysuunnitelmissa.

Kullekin opiskelijalle laaditaan HOPS, jota tarkennetaan pintojen aikana. Ryhmänohjaaja vastaa HOPS:n päivityksestä yhdessä opiskelijan kanssa. Ammattiopistossa on laadittu erityisopetuksen suunnitelma, jonka mukaan toimitaan erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden kohdalla.

AMMATILLISET TUTKINNON OSAT, 90 ov**PAKOLLISET TUTKINNON OSAT****HIUSTEN LEIKKAAMINEN JA PARTAKÄSITTELYT, 20 ov****Ammattitaitovaatimukset**

Opiskelija osaa

- määrittellä hiuksen rakenteen ja kasvuvaiheet
- suunnitella ja toteuttaa hiusten ja hiuspohjan hoitokäsittelyn
- suunnitella ja toteuttaa asiakkaille erilaisia hiusten leikkauksia ja partakäsittelyjä
- pestä asiakkaan hiukset työn vaatimalla tavalla
- hieroa hiuspohjan
- tulkita asiakkaan tyyliä hiusten leikkausta ja partakäsittelyä suunnitellessaan
- ottaa huomioon muodin asiakkaan hiusten leikkauksessa ja partakäsittelyssä
- ottaa huomioon muoto-opin hiusten leikkaamisessa ja parran muotoilussa
- hyödyntää tuotetuntemustaan hiusten ja hiuspohjan hoitokäsittelyissä
- käyttää tuotteita, työvälineitä ja laitteita
- muotoonkuivata asiakkaan hiukset
- ottaa huomioon ravinnon ja terveellisten elintapojen vaikutuksen hiusten ja hiuspohjan hyvinvointiin
- suositella ja myydä asiakkaalle hiusten ja parran kotihoitotuotteita ja ohjata niiden käytössä
- toimia erilaisissa asiakaspalvelu- ja vuorovaikutustilanteissa
- hyödyntää kielitaitoaan asiakaspalvelussa
- hankkia tietoa eri lähteistä
- ottaa työssään huomioon yrittäjyyden, aloitekykyisyyden ja vastuullisuuden
- edistää toimintansa turvallisuutta ja vastuullisuutta työssään
- ylläpitää terveellisiä elintapoja, yhteisönsä ihmissuhteita sekä toiminta- ja työkykyään
- ylläpitää ergonomista, hygieenistä, terveellistä ja turvallista työympäristöä
- tunnistaa työhön ja työympäristöön liittyvät vaarat ja terveyshaitat sekä ennakoida ja suojautua niiltä
- noudattaa ammattietiikkaa
- ottaa huomioon kestäväen kehityksen
- arvioida omaa työtään

Opetusmenetelmät

Teoriaopintoja, kirjallisia tehtäviä, käytännön harjoitteita oppilaitoksen parturi-kampaamossa harjoituspaikalle ja asiakkaille, työssäoppimista hiusalan yrityksissä, opintokäynnit hiusalan tapahtumissa.

Arviointi

Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
1. Työprosessin hallinta	Opiskelija		
Hiusten ja hiuspohjan hoitokäsittelyn suunnittelu	suunnittelee hiusten ja hiuspohjan hoitokäsittelyn	suunnittelee hiusten ja hiuspohjan hoitokäsittelyn asiakkaan tarpeiden mukaisesti	suunnittelee hiusten ja hiuspohjan hoitokäsittelyn itsenäisesti ja asiakkaan tarpeiden mukaisesti
Hiusten leikkaus- ja partakäsittelyn suunnittelu	tekee toteuttamiskelpoisia hiusten leikkaus- ja partakäsittelysuunnitelmia ja noudattaa työohjeita	tunnistaa erilaisten hiusten leikkauksien ja partakäsittelyjen mahdollisuudet ja ottaa huomioon asiakkaan toiveita	ottaa suunnittelussaan huomioon hiusten ja partakäsittelyjen sekä muodin tarjoamat mahdollisuudet suhteessa asiakkaan toiveisiin ja tyyliin
Hiusten peseminen	pesee hiukset työn vaatimalla tavalla	pesee hiukset asiakkaan tarpeen mukaisesti	pesee hiukset asiakkaan tarpeen mukaisesti ja tuotetuntemustaan hyödyntäen
Hiusten ja hiuspohjan hoitaminen	hoitaa hiukset ja hiuspohjan työsuunnitelman mukaan	hoitaa hiukset ja hiuspohjan tuotetuntemustaan hyödyntäen ja edeten sujuvasti työvaiheesta toiseen	hoitaa hiukset ja hiuspohjan asiakkaan tarpeiden mukaisesti ja itsenäisesti sekä perustelee tuote- ja laitevalinnat
Hiuspohjan hieronnan hallinta	hieroo hiuspohjaa	valitsee sopivan hierontatekniikan hoitokäsittelyn perusteella ja asiakkaan hoitotarpeen mukaan	soveltaa oppimiaan hieronta-tekniikoita asiakkaan hoitotarpeen mukaan
Hiusten leikkaaminen	leikkaa hiukset myyntikelpoisesti käyttäen perusrakenteita (ehjä ja porrastettu rakenne, tasamittainen ja lisääntyvä kerrostus sekä saksi-kampatekniikka) ja noudattaa työohjeita	leikkaa hiukset suunnitelman mukaisesti käyttäen perusrakenteita tai niiden yhdistelmiä	leikkaa hiukset suunnitelman mukaan ja asiakkaalle soveltuvasti ja perustelee valintojaan, käyttää monipuolisia tekniikoita
Hiusten kuivaaminen ja viimeistely	muotoonkuivaa ja viimeistelee hiukset	kuivaa hiukset muotoon käyttäen tarvittavia muotoilutuotteita	kuivaa hiukset muotoon käyttäen muotoilu- ja viimeistelytuotteita sekä perustelee valintojaan

Parran muotoileminen ja parranajaja	muotoilee ja ajaa parran ohjattuna	muotoilee ja ajaa parran työsuunnitelman mukaisesti ja omatoimisesti	muotoilee ja ajaa parran itsenäisesti ja asiakkaalle soveltuvasti ja perustelee hänelle valintojaan
Asiakaspalvelu ja asiakkaan ohjaaminen	palvelee asiakasta ystävällisesti ja ohjaa asiakasta kotihoitotuotteiden käytössä	esittelee asiakkaalle kotihoitotuotteita ja ohjaa niiden käytössä asiakkaan tarpeen mukaan	myy asiakkaalle kotihoitotuotteita ja ohjaa niiden käytössä asiakkaan tarpeen mukaan ja suosittelee lisäpalveluja
Terveysturvallisuuden ja toimintakyvyn huomioon ottaminen	suhtautuu myönteisesti työturvallisuuteen, välttää riskejä ja ylläpitää ohjattuna toiminta- ja työkykyä työssään	vastaa itsenäisesti toimintansa turvallisuudesta ja toimii terveellisten elintapojen sekä toiminta- ja työkyvyn ylläpitämiseksi	kehittää itsenäisesti toimintansa turvallisuutta ja monipuolisia tapoja terveellisten elintapojen sekä toiminta- ja työkyvyn ylläpitämiseen ja edistämiseen
	ottaa oman työn suunnittelussa huomioon turvallisuus- ja terveysnäkökohtia sekä ylläpitää asiakkaan sekä työympäristön turvallisuutta, hygieenisyyttä ja ergonomisuutta tutuissa tilanteissa	ottaa oman työn suunnittelussa huomioon turvallisuus- ja terveysnäkökohdat sekä ylläpitää asiakkaan sekä työympäristön turvallisuutta, hygieenisyyttä ja ergonomisuutta	ottaa oman työn suunnittelussa itsenäisesti huomion turvallisuus- ja terveysnäkökohdat, asiakkaan ja työympäristön turvallisuuden sekä soveltaa oppimaansa ylläpitävissäkin tilanteissa
Itsearviointi ja ajan käyttö	arvioi leikkauksen ja partakäsittelyn lopputulosta ja omaa työtään, noudattaa yleensä käsitteilyyn varattua aikaa.	arvioi leikkauksen ja partakäsittelyn lopputulosta ja omaa työtään lähes realistisesti ja omaloitteisesti, noudattaa käsitteilyyn varattua aikaa.	arvioi leikkauksen ja partakäsittelyn lopputulosta ja omaa työtään realistisesti ja perustellen suhteessa suunnitelmaan, noudattaa käsitteilyyn varattua aikaa, kehittää työskentelytapojaan.
2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta			
Leikkaus- tai parranajotekniikoiden hallinta	valitsee leikkauksessa /partakäsittelyssä käytettävät perustekniikat ja/tai ohennusmenetelmät ohjattuna	toteuttaa leikkauksen/partakäsittelyn työhön sopivalla leikkaus-, ohennus- tai ajo-tekniikalla	toteuttaa leikkauksia/ partakäsittelyjä monipuolisilla ja asiakkaalle soveltuvilla tekniikoilla ja perustelee valintojaan
Työvälineiden käytön hallinta	käyttää hoitokäsittelyssä/leikkauksessa/partakäsittelyssä tarvittavia tavallisimpia välineitä	valitsee hoitokäsittelyyn/leikkauksen/partakäsittelyyn sopivat työvälineet ja käyttää niitä	käyttää hoitokäsittelyyn/leikkauksen/ partakäsittelyn lopputuloksen kannalta perusteltuja työvälineitä
Tuotteiden käytön hallinta	valitsee ja käyttää hoitokäsittelyssä/leikkauksessa/ partakäsittelyssä tarvittavia tuotteita, selvittää tuotteiden sopivuuden asiakkaalle ohjeen mukaan	valitsee ja käyttää hoitokäsittelyssä/leikkauksessa/ partakäsittelyssä tarvittavia tuotteita, selvittää tuotteiden sopivuuden asiakkaalle	valitsee ja käyttää monipuolisesti ja asiakkaalle soveltuvasti hoitokäsittelyssä/leikkauksessa/ partakäsittelyssä tarvittavia tuotteita, perustelee käytön edut sekä sopivuuden asiakkaalle
Terveysturvallisuuden ja toimintakyvyn huomioon ottaminen	noudattaa annettuja ohjeita eikä aiheuta toiminnallaan vaaraa ja toimii oikein onnettomuus-, vaara- ja uhkatilanteissa.	noudattaa työyhteisön ohjeita ja ottaa työyhteisössään huomioon työyhteisön muut jäsenet.	havaitsee ja tunnistaa työhönsä liittyvät vaarat ja ilmoittaa niistä.
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta			
Hiusten ja hiuspohjan laadun ja kunnon määrittely	määrittelee hiusten ja hiuspohjan kunnon ja laadun sekä tunnistaa ne hiuspohjan muutokset, jotka vaativat muun asiantuntijan hoitoa	määrittelee asiakkaan hiusten ja hiuspohjan laadun ja kunnon sekä ohjaa asiakkaan tarvittaessa muun asiantuntijan hoitoon	määrittelee itsenäisesti asiakkaan hiusten ja hiuspohjan laadun ja kunnon sekä eri hoitomahdollisuudet ja selvittää mahdolliset ongelmien syyt asiakkaan kanssa ja ohjaa hänet tarvittaessa asiantuntijan hoitoon
Hiuksen rakenteen ja kasvuvaiheiden huomioon ottaminen	ottaa hiuksen rakenteen ja kasvuvaiheet huomioon hiusten ja hiuspohjan hoitokäsittelyssä	hankkii ja hyödyntää omatoimisesti tietoa hiuksen rakenteesta ja kasvuvaiheista hoidon suunnittelussa ja työskentelyssä	hallitsee hiuksen rakenteen ja kasvuvaiheiden tietoperustan ja soveltaa monipuolisesti tietoaan hoitokäsittelyissä
Tuotteiden tunteminen ja niiden vaikutuksen huomioon ottaminen hiusten ja hiuspohjan hoidossa	ottaa tavallisimpien hoitotuotteiden toimintaperiaatteita huomioon hiusten ja hiuspohjan hoitokäsittelyssä	ottaa hoitotuotteiden toimintaperiaatteet ja niiden yleisimmät ainesosat huomioon hiusten ja hiuspohjan hoitokäsittelyissä	perustelee valitsemansa hoitotuotteet ottaen huomioon asiakkaan hiusten ja hiuspohjan hoitotarpeet sekä mahdolliset allergiat, tuotteiden vaikuttavat ainesosat ja niiden toimintaperiaatteet
Leikkausten ja partakäsittelyjen ammattikäsitteiden hallinta	käyttää ohjeen mukaan ammattikäsitteitä työn suunnittelussa	ilmaisee suunnittelemansa leikkauksen/partakäsittelyn ammattikäsittein	ilmaisee suunnittelemansa työn käyttäen sujuvasti ammattikäsitteitä
Asiakkaan tyylin tukeminen, muoto-opin ja muodin huomioon	käyttää asiakkaan tyyliin liittyvää tietoa ohjeen mukaan, osoittaa	hankkii ja soveltaa tyyliin ja muotoon liittyviä tietoja hiusten	perustelee leikkaus-/partakäsittelymallien valintaan

ottaminen	kiinnostusta muotiin	leikkauksissa/ partakäsittelyissä ja valitsee leikkaus-/partakäsittelymallin asiakkaalle soveltuvasti, tulkitsee ja toteuttaa ajankohtaista muotia	johtaneita päätöksiä asiakkaan persoonallisten ominaisuuksien ja muoto-opillisten seikkojen perusteella, soveltaa perustellusti vallitsevaa muotia ottaen huomioon asiakkaan toiveet
Ravinnon ja terveellisten elintapojen vaikutusten huomioon ottaminen hiusten ja hiuspohjan hyvinvointiin	ottaa ohjattuna huomioon ravinnon ja terveellisten elintapojen vaikutukset hiusten ja hiuspohjan hyvinvointiin	ottaa huomioon ravinnon ja terveellisten elintapojen vaikutukset hiusten ja hiuspohjan hyvinvointiin	soveltaa hoitotilanteessa tietouttaan ravinnon ja terveellisten elintapojen vaikutuksesta hiusten ja hiuspohjan hyvinvointiin
Tiedon hankinta	hankkii työskentelynsä tueksi tietoa tavallisimmista hiusalan tietolähteistä ja pystyy hyödyntämään sitä ohjeen mukaan, hakee ohjeen mukaan tietoa tuotteiden mahdollisista haitallisista vaikutuksista	hankkii tietoa eri tietolähteistä työskentelynsä tueksi ja hyödyntää sitä, hakee tietoa ja tuntee tuotteiden mahdollisia haitallisia vaikutuksia	hankkii työskentelynsä tueksi itsenäisesti tietoa ammatti- ja muotilehdistä ja sähköisistä viestimistä ja soveltaa sitä työskentelyynsä asiakkaan toiveiden mukaisesti, selvittää itsenäisesti käytettävien tuotteiden mahdollisia haittavaikutuksia
	tunnistaa, arvioi ja esittelee ohjattuna keskeisen ammatillisen osaamisensa ja ammatilliset vahvuutensa	tunnistaa, arvioi ja esittelee suunnitelmallisesti sekä loogisesti keskeisen ammatillisen osaamisensa ja ammatilliset vahvuutensa	tunnistaa, arvioi ja esittelee suunnitelmallisesti, loogisesti, persoonallisesti ja luovasti keskeisen ammatillisen osaamisensa ja ammatilliset vahvuutensa
Kielitaidon hyödyntäminen asiakaspalvelussa Alakohtainen kielitaidon hallinta suomenkielisillä	palvelee asiakkaita suomen kielellä ja selviytyy auttavasti palvelutilanteesta ruotsin kielellä ja yhdellä vieraalla kielellä	palvelee asiakkaita suomen kielellä ja hoitaa palvelutilanteen ruotsin kielellä ja yhdellä vieraalla kielellä	palvelee asiakkaita suomen kielellä ja hoitaa palvelutilanteen joustavasti ruotsin kielellä ja yhdellä vieraalla kielellä
Kielitaidon hyödyntäminen asiakaspalvelussa Alakohtainen kielitaidon hallinta ruotsinkielisillä	palvelee asiakkaita ruotsin kielellä, hoitaa palvelutilanteen suomen kielellä ja selviytyy auttavasti palvelutilanteesta yhdellä vieraalla kielellä	palvelee asiakkaita ruotsin kielellä, hoitaa palvelutilanteen joustavasti suomen kielellä ja hoitaa palvelutilanteen yhdellä vieraalla kielellä	palvelee asiakkaita ruotsin ja suomen kielellä ja hoitaa palvelutilanteen joustavasti yhdellä vieraalla kielellä
Kielitaidon hyödyntäminen asiakaspalvelussa Alakohtainen kielitaidon hallinta muunkielisillä	hoitaa palvelutilanteen suomen tai ruotsin kielellä sekä selviytyy auttavasti palvelutilanteesta yhdellä muulla kielellä	hoitaa palvelutilanteen suomen tai ruotsin kielellä sekä yhdellä vieraalla kielellä ja selviytyy auttavasti toisella kotimaisella kielellä	palvelee asiakkaita suomen tai ruotsin kielellä, hoitaa palvelutilanteen joustavasti toisella kotimaisella kielellä ja yhdellä vieraalla kielellä
Kielitaidon hyödyntäminen asiakaspalvelussa Alakohtainen kielitaidon hallinta vieraskielisessä koulutuksessa	hoitaa palvelutilanteen koulutuskielen lisäksi suomen tai ruotsin kielellä sekä auttaa palvelutilanteessa asiakkaan eteenpäin yhdellä muulla kielellä	hoitaa palvelutilanteen koulutuskielen lisäksi suomen tai ruotsin kielellä sekä yhdellä muulla kielellä	palvelee asiakkaita koulutuskielen lisäksi suomen tai ruotsin kielellä sekä hoitaa palvelutilanteen joustavasti yhdellä muulla kielellä
Estetiikan ja kestävän kehityksen huomioon ottaminen työssä	työskentelee ohjatusti alan esteettisten periaatteiden mukaisesti (esim. työympäristön viihtyisyys tai työn lopputuloksen ulkonäköön vaikuttavat tekijät)	työskentelee alan esteettisten periaatteiden, esim. työympäristön viihtyisyyden tai työn lopputuloksen ulkonäköön vaikuttavien tekijöiden mukaisesti	hyödyntää monipuolisesti työssään alan esteettisiä periaatteita, toimii esim. työympäristön viihtyisyyden tai työn lopputuloksen ulkonäköön vaikuttavien tekijöiden edistämiseksi
	noudattaa ohjatusti ammatissa vaadittavia kestävän kehityksen mukaisia työ- ja toimintatapoja.	noudattaa alalla vaadittavia kestävän kehityksen mukaisia työ- ja toimintatapoja.	noudattaa itsenäisesti alalla vaadittavia kestävän kehityksen mukaisia työ- ja toimintatapoja ja tuo esille kehittämistarpeita.
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot			
Oppiminen ja ongelmanratkaisu	hankkii tietoa ja suunnittelee ja arvioi omaa työtään, mutta uusissa tilanteissa tai työympäristön muuttuessa tarvitsee ohjausta	hankkii tietoa, suunnittelee oman työnsä ja arvioi työnsä onnistumista työn kuluessa, on halukas oppimaan uutta, toimii saamansa palautteen mukaisesti, selviytyy muuttuvista ja valintatilanteista oma-aloitteisesti	toimii oma-aloitteisesti tiedonhakijana, suunnittelee itsenäisesti vastuullaan olevia tehtäviä ja arvioi työnsä onnistumista sekä perustelee arvioitaan, oppii mielellään uutta, toimii erilaisissa tilanteissa itsenäisesti ja käyttää vaihtoehtoisia toimintatapoja, etsii mahdollisuuksia kehittymiselleen
Vuorovaikutus ja yhteistyö	noudattaa vuorovaikutustilanteisiin annettuja ohjeita toimiesaan omassa oppimis- ja työyhteisössä	toimii erilaisissa vuorovaikutustilanteissa (esim. oppimis- ja työyhteisössään) tilanteen vaati-	ilmaisee selkeästi asiansa ja tuo rakentavasti esille erilaisia näkökantoja, toimii vastuulli-

	teisössään, tekee vastuullaan olevat tehtävät, mutta tarvitsee ajoittain ohjausta, pystyy toimimaan erilaisten ihmisten kanssa työyhteisössä ja ryhmässä ja pyytää tarvittaessa apua muilta	malla tavalla, tekee vastuullaan olevat tehtävät huolellisesti ja ryhmän jäsenenä, toimii erilaisen ihmisten kanssa työyhteisössä ja ryhmässä	sesti, yhteistyökykyisesti ja tasavertaisesti erilaisten ihmisten kanssa ja työryhmän jäsenenä, tukee ja auttaa muita sekä ottaa työssään huomioon seuraavan vaiheen työntekijän
Ammattietiikka	noudattaa annettuja eettisiä ohjeita, työpaikan sopimuksia ja säädöksiä ja aikatauluja	noudattaa annettuja eettisiä ohjeita, sopimuksia ja säädöksiä sekä aikatauluja	toimii opiskelu- ja työyhteisön arvojen, tavoitteiden, eettisten ohjeiden, sopimusten ja säädösten mukaisesti vaihtelevissa tilanteissa sekä noudattaa aikatauluja
Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	noudattaa työstä annettuja turvallisuusohjeita eikä aiheuta vaaraa itselleen tai muille, käyttää turvallisesti ohjeen mukaisia suojaimia, työvälineitä ja työmenetelmiä, työskentelee pääsääntöisesti ergonomisesti.	noudattaa työyhteisön ohjeita ja ottaa työssään huomioon työyhteisön jäsenen ja työympäristön turvallisuuden, varmistaa työvälineiden ja materiaalien turvallisuuden, työskentelee ergonomisesti.	noudattaa työyhteisön ohjeita ja ottaa työssään huomioon työyhteisön jäsenen ja työympäristön turvallisuuden, tunnistaa ja tiedottaa havaitsemiaan vaaroista ja riskeistä, käyttää turvallisista, sopivasti kuormittavia ja vaihtelevia työmenetelmiä ottaen huomioon ergonomian.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa hiusten leikkaamisen ja partakäsittelyjen ammattitaitonsa tekemällä asiakkaille hiusten ja hiuspohjan hoitokäsittelyjä, hiusten leikkauksia sekä partakäsittelyjä sekä kielitaitonsa asiakaspalvelutilanteessa parturi-kampaamossa tai muussa mahdollisimman hyvin alan työpaikan olosuhteita vastaavassa ympäristössä jonkin edellä olevassa taulukossa kuvatun arvioinnin kohteen mukaisesti. Työtä tehdään niin laajasti, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia.

Näyttösuunnitelma

Opiskelija tekee klassisen tyylin naisasiakkaan palvelukokonaisuuden ja muodikkaan tyylin naisasiakkaan palvelukokonaisuuden sekä klassisen tyylin miesasiakkaan palvelukokonaisuuden ja muodikkaan tyylin miesasiakkaan palvelukokonaisuuden.

Ammattiosaamisen näytössä osoitetaan vähintään:

- työprosessin hallinta: kokonaan
- työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta: kokonaan
- työn perustana oleva tiedon hallinta: hiusten ja hiuspohjan laadun ja kunnon määrittely, tuotteiden tunteminen ja niiden vaikutusten huomioon ottaminen hiusten ja hiuspohjan hoidossa, asiakkaan tyylin tukeminen, muoto-opin ja muodin huomioon ottaminen, kielitaidon hyödyntäminen asiakaspalvelussa
- elinikäisen oppimisen avaintaidot: kokonaan.

Näyttöajankohta:

3 lukuvuoden aikana

Näyttöympäristö:

Oppilaitos ja/tai työssäoppimispaikka

Muu arviointi:

Oppimistehtävät, projektit, kokeet, opiskelijan itsearviointitaito, aktiivisuus ja asenne opintoihin

Arvioijat:

Arvioijina toimivat tutkinnon osaa opettaneet opettajat. Ammattiosaamisen näytön arvioijina toimivat työssäoppimissuunnitelmassa nimetyt henkilöt, ammatillisten aineiden opettajat ja työpaikkaohjaajat yhdessä tai erikseen tai oppilaitosnäytössä ammatillisten aineiden opettajat.

KAMPAUKSET JA EHOSTUS, 15 ov

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- suunnitella ja toteuttaa asiakkaille kampauksia eripituisiin hiuksiin erilaisilla tekniikoilla
- pestä asiakkaan hiukset
- viimeistellä kampaukset
- käyttää kampauksissa tarvittavia tuotteita, työvälineitä ja materiaaleja
- kiinnittää hiuslisän/valkin tai koristeen
- suunnitella ja toteuttaa erilaisia ehostuksia
- käyttää ehostuksessa tarvittavia tuotteita ja työvälineitä
- ottaa huomioon muodin kampauksia ja ehostuksia suunnitellessaan
- ottaa huomioon muoto-opin kampauksissa ja ehostuksissa
- suositella ja myydä asiakkaalle kampaukseen ja ehostukseen sopivia kotihoitotuotteita ja ohjata niiden käytössä
- toimia erilaisissa asiakaspalvelu- ja vuorovaikutustilanteissa

- hankkia tietoa eri lähteistä
- ottaa huomioon yrittäjyyden ja vastuullisuuden toiminnassaan
- edistää toimintansa turvallisuutta ja vastuullisuutta työssään
- ylläpitää terveellisiä elintapoja, yhteisönsä ihmissuhteita sekä toiminta- ja työkykyään
- ylläpitää ergonomista, hygieenistä, terveellistä ja turvallista työympäristöä
- tunnistaa työhön ja työympäristöön liittyvät vaarat ja terveyshaitat sekä ennakoida ja suojautua niiltä
- noudattaa ammattietiikkaa
- ottaa huomioon kestävä kehityksen
- arvioida omaa työtään.

Opetusmenetelmät

Teoria opintoja, kirjallisia tehtäviä, käytännön harjoittelua oppilaitoksen parturi-kampaamossa harjoituspäille ja asiakkaille, työssäoppimista hiusalan yrityksissä, opintokäynnit hiusalan tapahtumissa

Arviointi

Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
1. Työprosessin hallinta	Opiskelija		
Kampauksen ja ehostuksen suunnitteleminen	tekee toteuttamiskelpoisia kampaus- ja ehostussuunnitelmia ja noudattaa työohjeita	tunnistaa erilaisten kampauksien ja ehostusten mahdollisuudet ja ottaa huomioon asiakkaan toiveita	ottaa huomioon hiusten ja muodin tarjoamat mahdollisuudet suhteessa asiakkaan toiveisiin ja tyyliin
Hiusten peseminen	pesee hiukset työn vaatimalla tavalla	pesee hiukset työn vaatimalla tavalla ja ottaen huomioon asiakkaan hiusten laadun	pesee hiukset työn vaatimalla tavalla ja ottaen huomioon asiakkaan hiusten laadun ja hyödyntäen tuotetunemustaan
Kampauksen toteuttaminen	toteuttaa kampauksen suunnitelman mukaisesti	luonnostelee, tekee pohjatyön ja muotoonkattaa hiukset asiakkaalle soveltuvasti	toteuttaa kampauksia luovasti, monipuolisesti ja asiakkaalle soveltuvasti sekä perustelee valintojaan
Kampauksen viimeisteleminen	viimeistelee kampauksen suunnitelman mukaisesti	viimeistelee kampauksen asiakkaalle soveltuvasti	viimeistelee kampauksen monipuolisesti ja asiakkaalle soveltuvasti sekä perustelee valintojaan
Ehostus	toteuttaa ehostuksen (päivä- ja juhlaehostuksen) suunnitelman mukaan	toteuttaa ehostuksen asiakkaalle soveltuvasti ja tavallisimpia tekniikoita hyödyntäen	toteuttaa ehostuksen monipuolisilla tekniikoilla luovasti ja asiakkaalle soveltuvasti sekä perustelee valintojaan
Asiakaspalvelu ja asiakkaan ohjaaminen	palvelee asiakasta ystävällisesti ja ohjaa häntä kotihoitotuotteiden käytössä	esittelee asiakkaalle kotihoitotuotteita ja ohjaa niiden käytössä asiakkaan tarpeiden mukaisesti	myy asiakkaalle kotihoitotuotteita ja ohjaa niiden käytössä ja suosittelee lisäpalveluja
Terveyden, turvallisuuden ja toimintakyvyn huomioon ottaminen	suhtautuu myönteisesti turvalliseen toimintaan ja välttää riskejä työssään, ylläpitää ohjattuna toiminta- ja työkykyä työssään	vastaa itsenäisesti toimintansa turvallisuudesta toimii terveellisten elintapojen sekä toiminta- ja työkyvyn ylläpitämiseksi	kehittää itsenäisesti toimintansa turvallisuutta ja monipuolisia tapoja terveellisten elintapojen sekä toiminta- ja työkyvyn ylläpitämiseen ja edistämiseen
	ottaa oman työn suunnittelussa huomioon turvallisuus- ja terveysnäkökohdat sekä ylläpitää työympäristön turvallisuutta, hygieenisyyttä ja ergonomisuutta tuetuissa tilanteissa	ottaa oman työn suunnittelussa huomioon turvallisuus- ja terveysnäkökohdat sekä ylläpitää työympäristön turvallisuutta, hygieenisyyttä ja ergonomisuutta	ottaa oman työn suunnittelussa itsenäisesti huomion turvallisuus- ja terveysnäkökohdat sekä soveltaa oppimaansa ylläpitävissäkin tilanteissa
Itsearviointi ja ajan käyttö	arvioi kampauksen ja ehostuksen lopputulosta ja omaa työtään, noudattaa yleensä käsitteilyyn varattua aikaa.	arvioi kampauksen ja ehostuksen lopputulosta ja omaa työtään lähes realistisesti ja omaloitteisesti, noudattaa käsitteilyyn varattua aikaa.	arvioi kampauksen ja ehostuksen lopputulosta ja omaa työtään realistisesti ja perustellen suhteessa suunnitelmaan, noudattaa käsitteilyyn varattua aikaa, kehittää työskentelytapojaan.
2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta			
Kampaustekniikoiden hallinta	toteuttaa kampauksia eripituisiin hiuksiin käyttäen perustekniikoita ohjeen mukaan (rullilla, föönillä, sormikiharoilla, painamalla ja raudoilla)	toteuttaa kampauksia eripituisiin hiuksiin soveltuvilla tekniikoilla	toteuttaa kampauksia eripituisiin hiuksiin monipuolisilla ja soveltuvilla tekniikoilla sekä perustelee valintojaan
Työvälineiden käytön hallinta	käyttää kampauksissa ja ehostuksissa tavallisimpia työvälineitä ohjeen mukaan	valitsee kampauksiin ja ehostuksiin sopivat työvälineet ja käyttää niitä	käyttää kampauksiin ja ehostuksiin monipuolisia ja lopputuloksen kannalta perusteltuja työvälineitä

Koristeen, hiuslisän tai valkin kiinnittäminen	kiinnittää hiuksiin koristeen tai hiuslisän tai valkin tukevasti ohjeen mukaan	kiinnittää hiuksiin koristeen tai hiuslisän tai valkin tukevasti ja asiakkaalle soveltuvasti	kiinnittää hiuksiin koristeen tai hiuslisän tai valkin tukevasti, huomaamattomasti ja asiakkaalle soveltuvasti
Tuotteiden käytön hallinta	käyttää kampauksissa muotoilu- ja viimeistelytuotteita ja ehostukseen sopivia tuotteita ja valitsee niitä ohjeen mukaan	käyttää kampauksissa sopivia muotoilu- ja viimeistelytuotteita ja ehostukseen sopivia tuotteita	käyttää kampauksissa monipuolisesti ja asiakkaalle soveltuvasti muotoilu- ja viimeistelytuotteita, perustelee asiakkaalle kampaamista helpottavien ja tukevien tuotteiden käytön edut, käyttää ehostuksessa monipuolisesti asiakkaalle soveltuvia tuotteita, ottaa huomioon mahdolliset asiakkaan allergiat
Terveyden, turvallisuuden ja toimintakyvyn huomioon ottaminen	noudattaa annettuja ohjeita eikä aiheuta toiminnallaan vaaraa ja toimii oikein onnettomuus-, vaara- ja uhkatilanteissa.	noudattaa työyhteisön ohjeita ja ottaa työyhteisössään huomioon työyhteisön muut jäsenet.	havaitsee ja tunnistaa työhönsä liittyvät vaarat ja ilmoittaa niistä.
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta			
Asiakkaan tyylin tukeminen ja muoto-opin hyödyntäminen	käyttää asiakkaan tyylin tukemiseen ja muoto-opiin liittyvää tietoa hiusten kampauksissa	käyttää tyyliin ja muotoon liittyviä tietoja hiusten kampauksissa ja valitsee kampaussmallin asiakkaalle soveltuvasti	perustelee kampaussmallien valintaan johtaneita päätöksiä tyylin ja muoto-opillisten seikkojen pohjalta
Muodin huomioon ottaminen	hyödyntää hiusmuotia kampauksia tehdessään	tulkitsen ja toteuttaa hiusmuotia asiakkaan kampauksessa	soveltaa perustellusti hiusmuotia ottaen huomioon asiakkaan toiveet
Kampausten ammattikäsitteiden hallinta	käyttää ohjatusti työssään ammattikäsitteitä	käyttää ammattikäsitteitä työssään	käyttää työssään ammattikäsitteitä tilanteeseen sopivasti ja sujuvasti
Tiedon hankinta	hankkii työskentelynsä tueksi tietoa tavallisimmista alan tietolähteistä ja pystyy hyödyntämään sitä ohjeen mukaan	hankkii työskentelynsä tueksi tietoa eri ammatti- ja muotilehdistä sekä sähköisistä viestimistä ja hyödyntää sitä	hankkii itsenäisesti ja monipuolisesti työskentelynsä tueksi tietoa ammatti- ja muotilehdistä sekä sähköisistä viestimistä sekä soveltaa sitä työskentelynsä asiakkaalle soveltuvasti
	työskentelee ohjatusti alan esteettisten periaatteiden (esim. työympäristön viihtyisyyden tai työn lopputuloksen ulkonäköön vaikuttavien tekijöiden) mukaisesti	työskentelee alan esteettisten periaatteiden (esim. työympäristön viihtyisyyden tai työn lopputuloksen ulkonäköön vaikuttavien tekijöiden) mukaisesti	hyödyntää monipuolisesti työssään alan esteettisiä periaatteita, esim. toimii työympäristön viihtyisyyden tai työn lopputuloksen ulkonäköön vaikuttavien tekijöiden edistämiseksi
	noudattaa alalla vaadittavien kestävän kehityksen ohjeita ja toimintatapoja.	noudattaa oma-aloitteisesti alalla vaadittavien kestävän kehityksen ohjeita ja toimintatapoja.	noudattaa itsenäisesti alalla vaadittavien kestävän kehityksen ohjeita ja toimintatapoja ja tuo esille kehittämistarpeita.
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot			
Oppiminen ja ongelmanratkaisu	hankkii tietoa ja suunnittelee ja arvioi omaa työtään, mutta uusissa tilanteissa tai työympäristön muuttuessa tarvitsee ohjausta	hankkii tietoa, suunnittelee oman työnsä ja arvioi työnsä onnistumista työn kuluessa, haluaa oppia uutta, toimii palautteen mukaisesti, selviytyy muuttuvista ja valintatilanteista oma-aloitteisesti	toimii oma-aloitteisesti tiedonhankijana, suunnittelee itsenäisesti vastuullaan olevia tehtäviä ja arvioi työnsä onnistumista sekä perustelee arvioitaan, oppii mielellään uutta, toimii erilaisissa tilanteissa itsenäisesti ja käyttää vaihtoehtoisia toimintatapoja, etsii mahdollisuuksia kehittymiselleen
Vuorovaikutus ja yhteistyö	noudattaa vuorovaikutustilanteisiin annettuja ohjeita toiminnassaan, tekee vastuullaan olevat tehtävät ohjeen mukaan, pystyy toimimaan erilaisten ihmisten kanssa työyhteisössä ja asiakaspalvelussa, pyytää tarvittaessa apua muilta	toimii erilaisissa vuorovaikutustilanteissa (esim. oppimistilanteissa, työyhteisössä ja asiakaspalvelussa) tilanteen vaatimalla tavalla, tekee vastuullaan olevat tehtävät huolellisesti ja toimii ryhmän jäsenenä, toimii erilaisten ihmisten kanssa työyhteisössä ja asiakaspalvelussa	ilmaisee selkeästi tavoitteen ja tuo rakentavasti esille erilaisia näkökantoja, toimii vastuullisesti, yhteistyökykyisesti ja tasavertaisesti erilaisten ihmisten kanssa työyhteisössä ja asiakaspalvelussa, tukee ja auttaa muita sekä ottaa työssään huomioon seuraavan työvaiheen ja työntekijät
Ammattietiikka	noudattaa annettuja eettisiä ohjeita, sopimuksia ja säädöksiä sekä aikatauluja	noudattaa annettuja eettisiä ohjeita, sopimuksia ja säädöksiä sekä aikatauluja	toimii opiskelu- ja työyhteisön arvojen, tavoitteiden, eettisten ohjeiden sopimusten ja säädösten mukaisesti vaihtelevissa tilanteissa sekä noudattaa

			aikatauluja
Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	noudattaa työstä annettuja turvallisuusohjeita eikä aiheuta vaaraa itselleen tai muille, käyttää turvallisesti ohjeen mukaan työvälineitä, työmenetelmiä ja suojaimia, työskentelee pääsääntöisesti ergonomisesti.	noudattaa työyhteisön ohjeita ja ottaa työssään huomioon työyhteisön jäsenten ja asiakkaiden sekä työympäristön turvallisuuden, varmistaa työvälineiden, tuotteiden ja materiaalin turvallisuuden, työskentelee ergonomisesti.	noudattaa työyhteisön ohjeita ja ottaa työssään huomioon työyhteisön jäsenten ja asiakkaiden sekä työympäristön turvallisuuden, tunnistaa vaaroja ja riskejä ja tiedottaa havaitsemistaan vaaroista ja riskeistä, käyttää turvallisia, sopivasti kuormittavia ja vaihtelevia työmenetelmiä ottaen huomioon ergonomian.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa hiusten kampaamisessa ja ehostuksessa tekemällä asiakkaille eri hiuspituuksiin kampauksia ja ehostuksia parturi-kampaamossa tai muussa mahdollisimman hyvin alan työpaikan olosuhteita vastaavassa ympäristössä. Työtä tehdään niin laajasti, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia.

Näyttösuunnitelma

Opiskelija tekee neljä asiakaspalvelukokonaisuutta: klassisen tyylin naisasiakkaan palvelukokonaisuuden, muodikkaan tyylin naisasiakkaan palvelukokonaisuus, klassinen tyylin miesasiakkaan palvelukokonaisuus, muodikkaan tyylin miesasiakkaan palvelukokonaisuus

Näytössä voidaan samanaikaisesti näyttää hiusten leikkaaminen ja partakäsittelyn tutkinnon osan, värikäsittelyt tutkinnon osa ja permanentti tutkinnon osan .

Ammattiosaamisen näytössä osoitetaan vähintään:

- työprosessin hallinta: kokonaan
- työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta: kokonaan
- työn perustana oleva tiedon hallinta: asiakkaan tyylin tukeminen ja muoto-opin hyödyntäminen, muodin huomioon ottaminen, kampausten ammattikäsitteiden hallinta
- elinikäisen oppimisen avaintaidot: kokonaan.

Näyttöajankohta:

3 lukuvuoden aikana

Näyttöympäristö:

Oppilaitos ja /tai työssäoppimispaikka

Muu arviointi:

Oppimistehtävät, projektit, kokeet, aktiivisuus ja asenne opintoihin

Arvioijat:

Arvioijina toimivat tutkinnon osaa opettaneet opettajat. Ammattiosaamisen näytön arvioijina toimivat työssäoppimissuunnitelmassa nimetyt henkilöt, ammatillisten aineiden opettajat ja työpaikkaohjaajat yhdessä tai erikseen tai oppilaitosnäytössä ammatillisten aineiden opettajat.

VÄRJÄYSKÄSITTELYT, 20 ov

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- suunnitella ja toteuttaa värjäyskäsittelyn asiakkaalle hiuksiin ja partaan
- tehdä värjäykseen tarvittavat esi- ja jälkitoimenpiteet
- värjätä hiuksia ja partaa erilaisilla tekniikoilla
- vaalentaa ja raidoittaa hiuksia sekä poistaa väriä hiuksista
- värjätä ripset sekä muotoilla ja värjätä kulmakarvat
- suosittelua ja myydä asiakkaalle kotihoitotuotteet ja ohjata asiakasta värikäsitteltyjen hiusten kotihoidossa
- hyödyntää väriopin yleisiä periaatteita
- värjäystuotteiden kemialliset ominaisuudet ja toimintaperiaatteet
- toimia erilaisissa asiakaspalvelu- ja vuorovaikutustilanteissa
- edistää toimintansa turvallisuutta ja vastuullisuutta työssään
- ylläpitää terveellisiä elintapoja, yhteisönsä ihmissuhteita sekä toiminta- ja työkykyään
- ylläpitää työympäristön ergonomisuutta, hygieenisyyttä, terveellisyyttä ja turvallisuutta
- tunnistaa työhön ja työympäristöön liittyvät vaarat ja terveyshaitat sekä ennakoida ja suojautua niiltä
- noudattaa ammattietiikkaa
- ottaa huomioon kestävä kehityksen
- soveltaa matematiikkaa ja luonnontieteitä työskentelyssään
- arvioida omaa työtään

Opetusmenetelmät

Teoria opintoja, kirjallisia tehtäviä, käytännön harjoitteita koulun parturi-kampaamossa harjoituspaille ja asiakkaille, työssäoppimista hiusalan yrityksissä, opintokäynnit hiusalan tapahtumissa

Arviointi

Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
1. Työprosessin hallinta	Opiskelija		
Värjäyskäsittelyn suunnitteleminen	suunnittelee värjäyskäsittelyn ohjeen mukaan ja ottaa huomioon värjäyksessä tarvittavat esi- ja jälkitoimenpiteet	suunnittelee itsenäisesti värjäyskäsittelyn ja ottaa huomioon suunnittelussaan asiakkaan tyylisiin liittyviä tekijöitä ja värjäyksessä tarvittavat esi- ja jälkitoimenpiteet	suunnittelee itsenäisesti yksilöllisen värjäyskäsittelyn, ottaa huomioon värjäyksessä tarvittavat esi- ja jälkitoimenpiteet ja perustelee valintojaan
	ottaa huomioon hiusten ja hiuspohjan kunnon ohjattuna valitessaan tuotteita värjäyskäsittelyä varten	ottaa huomioon hiusten ja hiuspohjan kunnon valitessaan tuotteita värjäyskäsittelyä varten	ottaa huomioon hiusten ja hiuspohjan kunnon sekä mahdolliset asiakkaan allergiat valitessaan tuotteita värjäyskäsittelyä varten
Värjäyskäsittelyn toteuttaminen	värjää hiukset ja/tai parran suunnitelman mukaisesti, kysyy asiakkaan toiveita	värjää hiukset ja/tai parran suunnitelman mukaisesti monipuolisilla menetelmillä (kuten esim. raidoitus, monisävy- ja vaalennusvärjäys), ottaa huomioon asiakkaan toiveita	värjää hiukset ja/ tai parran monipuolisilla menetelmillä, tukee asiakkaan tyylisiä ja ottaa huomioon tavoitteenmukaisen leikkauksen ja kampauksen
	värjää kulmakarvat ja ripset hygieenisesti ja muotoilee kulmakarvat asiakkaalle soveltuvasti	värjää kulmakarvat ja ripset siististi ja hygieenisesti ja muotoilee kulmakarvat asiakkaalle soveltuvasti	värjää kulmakarvat ja ripset ja muotoilee kulmakarvat asiakkaan kasvopiiirteet huomioon ottaen ja laadukkaasti
	käyttää ohjattuna värjäyksessä tarvittavia peruslaskutoimituksia	käyttää värjäyksessä tarvittavia peruslaskutoimituksia	käyttää ja soveltaa värjäyksessä tarvittavia peruslaskutoimituksia
Hiusten peseminen	pesee hiukset työn vaatimalla tavalla	pesee hiukset ottaen huomioon värjäysmenetelmän	pesee hiukset ottaen huomioon värjäysmenetelmän ja hyödyntäen tuotetuntemustaan
Asiakaspalvelu ja asiakkaan ohjaus	palvelee asiakasta ystävällisesti ja ohjaa häntä kotihoitotuotteiden käytössä	esittelee asiakkaalle kotihoitotuotteita ja ohjaa niiden käytössä asiakkaan tarpeen mukaisesti	myy asiakkaalle kotihoitotuotteita ja ohjaa niiden käytössä asiakkaan tarpeen mukaan ja suosittelee lisäpalveluja
Terveyden, turvallisuuden ja toimintakyvyn huomioon ottaminen	suhtautuu myönteisesti työturvallisuuteen, välttää riskejä työssään ylläpitää ohjattuna toiminta- ja työkykyä työssään	vastaa itsenäisesti toimintansa turvallisuudesta ja toimii terveellisten elintapojen sekä toiminta- ja työkyvyn ylläpitämiseksi	kehittää itsenäisesti toimintansa turvallisuutta ja monipuolisia tapoja terveellisten elintapojen sekä toiminta- ja työkyvyn ylläpitämiseen ja edistämiseen
	ottaa oman työn suunnittelussa huomioon turvallisuus- ja terveysnäkökohdat sekä ylläpitää asiakkaan ja työympäristön turvallisuutta, hygieenisyyttä ja ergonomisuutta tutuissa tilanteissa	ottaa oman työn suunnittelussa huomioon turvallisuus- ja terveysnäkökohdat sekä ylläpitää asiakkaan ja työympäristön turvallisuutta, hygieenisyyttä ja ergonomisuutta	ottaa oman työn suunnittelussa itsenäisesti huomion turvallisuus- ja terveysnäkökohdat, asiakkaan ja työympäristön turvallisuuden sekä soveltaa oppimaansa yllättävissäkin tilanteissa
Itsearviointi ja ajan käyttö	arvioi värjäyskäsittelyn lopputulosta ja omaa työtään, noudattaa yleensä käsittelyyn varattua aikaa.	arvioi värjäyskäsittelyn lopputulosta ja omaa työtään lähes realistisesti ja oma-aloitteisesti, noudattaa käsittelyyn varattua aikaa.	arvioi värjäyskäsittelyn lopputulosta ja omaa työtään realistisesti ja perustellen suhteessa suunnitelmaan, noudattaa käsittelyyn varattua aikaa, kehittää työskentelytapojaan.
2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta			
Värjäystekniikoiden hallinta	käyttää erilaisia värjäysmenetelmiä (värin levitys, värin poisto, erilaiset raidoitusmenetelmät)	hyödyntää erilaisia värjäystekniikoita ja -menetelmiä asiakkaalle soveltuvasti	soveltaa itsenäisesti erilaisia värjäystekniikoita ja -menetelmiä asiakkaalle soveltuvasti sekä perustelee valintojaan
Työvälineiden/laitteiden käyttö	työskentelee värjäyksen eri työvälineillä ja käyttää laitteita ohjeen mukaan, työskentelee siististi (asiakkaan ja työntekijän suojaus)	työskentelee värjäyksen eri työvälineillä/laitteilla taitavasti, siististi ja hygieenisesti (asiakkaan ja työntekijän suojaus)	hallitsee erilaiset värjäyksen työvälineet/laitteet ja perustelee niiden käytön, työskentelee siististi ja hygieenisesti (asiakkaan ja työntekijän suojaus)
Tuotteiden käytön hallinta	valitsee ja käyttää erilaisia värjäystuotteita ohjeen mukaan	käyttää valitsemansa värjäysmenetelmän mukaisia tuotteita	hallitsee värjäyksen liittyvät tuotteet ja niiden käytön sekä perustelee valintansa
Terveyden, turvallisuuden ja toimintakyvyn huomioon ottaminen	noudattaa annettuja ohjeita eikä aiheuta toiminnallaan vaaraa ja	noudattaa työyhteisön ohjeita ja ottaa työyhteisössään huomioon	havaitsee ja tunnistaa työhönsä liittyvät vaarat ja ilmoittaa

nen	toimii oikein onnettomuus-, vaara- ja uhkatilanteissa	työyhteisön muut jäsenet	niistä
	käyttää turvallisesti ohjeiden mukaisia suojaimia, työvälineitä ja työmenetelmiä.	varmistaa työvälineiden ja materiaalien turvallisuuden ennen käyttöönottoa, poistaa ja vie huoltoon vialliset työvälineet.	arvioi suojainten, työvälineiden ja työmenetelmien soveltuvuutta kyseiseen työhön.
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta			
Väriopin hyödyntäminen	ottaa työssään huomioon väriopin yleisiä periaatteita	ottaa värikäsittelyissä huomioon väriopin yleiset periaatteet	soveltaa värikäsittelyissä monipuolisesti väriopin tietoja
Ihon ja hiuksen rakenteen tietojen hyödyntäminen	tunnistaa erilaiset hiuslaadut ja valitsee ohjattuna hiusten ja hiuspohjan kunnon mukaisen värjäyskäsitelyn ja tuntee tuotteiden haitallisia vaikutuksia terveydelle	valitsee oikean värjäyskäsitelyn hiusten ja hiuspohjan kunnon mukaan ja tuntee tuotteiden haitallisia vaikutuksia terveyteen	hyödyntää ihon ja hiuksen rakenteen tietoja valitessaan värjäyskäsitelyä asiakkaalle ja pystyy perustelevaan valintansa ja tuntee tuotteiden haitallisia vaikutuksia terveyteen
Värjäyksen kemian tietoperustan hallinta	ottaa työssään huomioon värjäyksessä käytettävien tuotteiden toimintaperiaatteet	ottaa värikäsittelyissä huomioon käytettävien tuotteiden toimintaperiaatteet	hallitsee värikäsittelyissä käytettävien tuotteiden ja vaikuttavien aineiden kemialliset tehtävät ja niiden toimintaperiaatteet ja ottaa tietoperustan huomioon työskentelyssään
	ottaa työssään huomioon tavallisimpien värjäyskäsitelyiden kemialliset reaktiot	ottaa värikäsittelyissä huomioon tavallisimpien värjäyskäsitelyiden kemialliset reaktiot ja niiden merkityksen	hallitsee erilaisten värjäysten, vaalennuksen ja värinpoiston kemialliset reaktiot ja vaikutukset hiukseen ja hiuspohjaan ja ottaa tietoperustan huomioon työskentelyssään
Hiusmuodin huomioon ottaminen	ottaa asiakkaan hiusten värjäyskäsitelyä tehdessään huomioon hiusmuotia	hyödyntää hiusmuotia ja asiakkaan toiveita asiakkaan hiuksia värjätessään	soveltaa asiakkaalle värjäyksen muotia ottaen huomioon asiakkaan tyylin ja toiveet
Ammattikäsitteiden käyttö	käyttää keskeisiä ammattikäsitteitä värjäyskäsitelyn suunnittelussa	ilmaisee suunnitteleman värjäyskäsitelyn ammattikäsittein	ilmaisee suunnitelmansa käytäen ammattikäsitteistöä ja se liittyy suunnitelmansa asiakkaalle yleiskielellä
Tiedon hankinta	hankkii tietoa tavallisimmista hiusalan tietolähteistä ja pystyy ohjattuna hyödyntämään tietoa ongelmia ratkoessaan.	hankkii tietoa eri hiusalan ammattijulkaisuista ja hyödyntää oppimaansa ongelmanratkaisussa.	hankkii monipuolista tietoa värjäyskäsitelystä hiusalan eri tietolähteistä kuten koulutuksista ja julkaisuista ja soveltaa tietoa ongelmallisissa asiakastilanteissa.
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot			
Oppiminen ja ongelmanratkaisu	hankkii tietoa ja suunnittelee ja arvioi omaa työtään, mutta uusissa tilanteissa tai työympäristön muuttuessa tarvitsee ohjausta	hankkii tietoa, suunnittelee oman työnsä ja arvioi työnsä onnistumista työn kuluessa, on halukas oppimaan uutta, toimii palautteen mukaisesti, selviytyy muuttuvista ja valintatilanteista oma-aloitteisesti	toimii oma-aloitteisesti tiedonhakijana, suunnittelee itsenäisesti vastuullaan olevia tehtäviä ja arvioi työnsä onnistumista sekä perustelee arvioitaan, oppii mielellään uutta, toimii erilaisissa tilanteissa itsenäisesti ja käyttää vaihtoehtoisia toimintatapoja, etsii mahdollisuuksia kehittymiselleen
Vuorovaikutus ja yhteistyö	noudattaa vuorovaikutustilanteisiin annettuja ohjeita toiminnassaan, tekee vastuullaan olevat tehtävät ohjeen mukaan, pystyy toimimaan erilaisten ihmisten kanssa työyhteisössä ja asiakaspalvelussa, pyytää tarvittaessa apua muilta	toimii erilaisissa vuorovaikutustilanteissa (esim. oppimistilanteissa, työyhteisössä ja asiakaspalvelussa) tilanteen vaatimalla tavalla, tekee vastuullaan olevat tehtävät huolellisesti ja toimii ryhmän jäsenenä, toimii erilaisten ihmisten kanssa työyhteisössä ja asiakaspalvelussa	ilmaisee selkeästi tavoitteen ja tuo rakentavasti esille erilaisia näkökantoja, toimii vastuullisesti, yhteistyökykyisesti ja tasavertaisesti erilaisten ihmisten kanssa työyhteisössä ja asiakaspalvelussa, tukee ja auttaa muita sekä ottaa työssään huomioon seuraavan työvaiheen ja työntekijät
Ammattietiikka	noudattaa annettuja eettisiä ohjeita, työpaikan sopimuksia ja säädöksiä sekä aikatauluja	noudattaa annettuja eettisiä ohjeita, sopimuksia ja säädöksiä sekä aikatauluja	toimii opiskelu- ja työyhteisön arvojen, tavoitteiden, eettisten ohjeiden, sopimusten ja säädösten mukaisesti vaihtelevissa tilanteissa sekä noudattaa aikatauluja
Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	noudattaa työstä annettuja turvallisuusohjeita eikä aiheuta vaaraa itselleen tai muille, käyt-	noudattaa työyhteisön ohjeita ja ottaa työssään huomioon työyhteisön jäsenten ja asiakkaiden	noudattaa työyhteisön ohjeita ja ottaa työssään huomioon työyhteisön jäsenten ja asiak-

	tää turvallisesti ohjeen mukaan työvälineitä, työmenetelmiä ja suojaimia, työskentelee pääsääntöisesti ergonomisesti, tuntee terveydenhuollon palvelut	sekä työympäristön turvallisuuden, varmistaa työvälineiden, tuotteiden ja materiaalin turvallisuuden, työskentelee ergonomisesti	kaiden sekä työympäristön turvallisuuden, tunnistaa ja tiedottaa havaitsemistaan vaaroista ja riskeistä, käyttää turvallisia, sopivasti kuormittavia ja vaihtelevia työmenetelmiä ottaen huomioon ergonomian
	tunnistaa ympäristömyönteiset työ- ja toimintatavat hiusten värjäysaineiden käsittelyssä ja jätehuollossa.	toimii ympäristömyönteisesti hiusten värjäysaineiden käsittelyssä ja jätteiden käsittelyssä.	ottaa toiminnassaan huomioon kestävän kehityksen ympäristömyönteisiä, taloudellisia, sosiaalisia ja kulttuurisia ulottuvuuksia.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa värjäämällä asiakkaiden hiuksia parturi-kampaamossa tai muussa mahdollisimman hyvin alan työpaikan olosuhteita vastaavassa ympäristössä. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia.

Näyttösuunnitelma

Opiskelija tekee kaksi asiakaspalvelukokonaisuutta: klassisen tyylin palvelukokonaisuuden ja muodikkaan tyylin palvelukokonaisuuden.

Näytössä voidaan samanaikaisesti näyttää hiusten leikkaaminen ja partakäsittelyn tutkinnon osan, kampaamisen ja ehostuksen tutkinnon osan ja permanentti tutkinnon osan .

Ammattiosaamisen näytössä osoitetaan vähintään

- työprosessin hallinta: kokonaan
- työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta: kokonaan
- työn perustana olevan tiedon hallinta: väriopin hyödyntäminen, ihon ja hiuksen rakenteen tietojen hyödyntäminen, hiusmuodin huomioonottaminen ja ammattikäsitteiden käyttö
- elinikäisen oppimisen avaintaidot: kokonaan.

Näyttöajankohta:

3 lukuvuoden aikana

Näyttöympäristö:

Oppilaitos ja /tai työssäoppimispaikka

Muu arviointi:

Oppimistehtävät, projektit, kokeet, opiskelijan itsearviointitaito, aktiivisuus ja asenne opintoihin

Arvioijat:

Arvioijina toimivat tutkinnon osaa opettaneet opettajat. Ammattiosaamisen näytön arvioijina toimivat työssäoppimissuunnitelmassa nimetyt henkilöt, ammatillisten aineiden opettajat ja työpaikkaohjaajat yhdessä tai erikseen tai oppilaitosnäytössä ammatillisten aineiden opettajat.

PERMANENTTIKÄSITTELYT, 10 ov

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- suunnitella ja toteuttaa asiakkaalle erilaisia hiusten permanenttikäsittelyjä
- ottaa huomioon leikkausrakenteen ja kampauksen permanenttikäsittelyn suunnitelmassaan
- tehdä permanentissa tarvittavat esi- tai jälkitoimenpiteet
- tehdä permanentin ja suoristaa hiuksia
- valita permanentissa käytettävät tuotteet ja määrätellä käytettävien aineiden vaikutusajat
- käyttää permanenttauksen työvälineitä, tekniikoita ja tuotteita
- hyödyntää permanenttikäsittelyjä tehdessään tietojään aineiden kemiallisista ominaisuuksista, vaikuttavista aineista ja niiden toimintaperiaatteista
- suositella ja myydä asiakkaalle sopivat hoito- ja muotoilutuotteet kotikäyttöön ja ohjata niiden käytössä
- käyttää työyhteisössä permanentin ammattikäsitteistöä ja palvelutilanteessa käytännönläheistä asiakkaan ymmärtämää kieltä
- toimia erilaisissa asiakaspalvelu- ja vuorovaikutustilanteissa
- edistää toimintansa turvallisuutta ja vastuullisuutta työssään
- ylläpitää terveellisiä elintapoja, yhteisönsä ihmissuhteita sekä toiminta- ja työkykyään
- ylläpitää työympäristön ergonomisuutta, hygieenisyyttä, terveellisyyttä ja turvallisuutta
- tunnistaa työhön ja työympäristöön liittyvät vaarat ja terveyshaitat sekä ennakoida ja suojautua niiltä
- noudattaa ammattietiikkaa
- ottaa huomioon kestävän kehityksen
- soveltaa matematiikkaa ja luonnontieteitä työskentelyssään
- arvioida omaa työtään

Opetusmenetelmät

Teoria opintoja, kirjallisia tehtäviä, käytännön harjoitteita koulun parturi-kampaamossa harjoituspäille ja asiakkaille, työssäoppimista hiusalan yrityksissä, opntokäynnit hiusalan tapahtumissa

Arviointi

Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
1. Työprosessin hallinta	Opiskelija		
Permanenttikäsittelyn suunnittelu	suunnittelee permanenttikäsittelyn ottaen huomioon leikkaus- ja kampausrakenteen sekä permanentissa tarvittavat esi- ja jälkitoimenpiteet ottaa huomioon hiusten ja hiuspohjan kunnon ohjattuna valitessaan tuotteita permanenttikäsittelyä varten	suunnittelee permanenttikäsittelyn itsenäisesti ottaen huomioon leikkaus- ja kampausrakenteen ja asiakkaan tyyliin liittyviä tekijöitä sekä permanentissa tarvittavat esi- ja jälkitoimenpiteet ottaa huomioon hiusten ja hiuspohjan kunnon valitessaan tuotteita permanenttikäsittelyä varten	suunnittelee permanenttikäsittelyn itsenäisesti ja asiakkaan tarpeet sekä permanentissa tarvittavat esi- ja jälkitoimenpiteet huomioon ottaen ja perustelee valintansa ottaa huomioon hiusten ja hiuspohjan kunnon sekä mahdolliset allergiat valitessaan tuotteita permanenttikäsittelyä varten
Permanenttikäsittelyn tekeminen	tekee permanentin tai suoristaa hiukset suunnitelman mukaisesti	tekee permanentin tai suoristaa hiukset monipuolisilla menetelmillä itsenäisesti ja asiakkaalle soveltuvasti	tekee permanentin itsenäisesti ja soveltaen asiakkaalle erilaisia kihartamisen ja suoristamisen mahdollisuuksia
	käyttää ohjattuna permanenttikäsittelyissä tarvittavia peruslaskutoimituksia	käyttää permanenttikäsittelyissä tarvittavia peruslaskutoimituksia	käyttää ja soveltaa permanenttikäsittelyissä tarvittavia peruslaskutoimituksia
Asiakaspalvelu ja asiakkaan ohjaus	palvelee asiakasta ystävällisesti ja ohjaa asiakasta kotihoitotuotteiden käytössä	esittelee asiakkaalle kotihoitotuotteita ja ohjaa niiden käytössä asiakkaan tarpeen mukaisesti	myy asiakkaalle kotihoitotuotteita ja ohjaa niiden käytössä asiakkaan tarpeen mukaan ja suosittelee lisäpalveluja
Terveyden, turvallisuuden ja toimintakyvyn huomioon ottaminen	suhtautuu myönteisesti työturvallisuuteen, välttää riskejä työssään ylläpitää ohjattuna toiminta- ja työkykyä työssään	vastaa itsenäisesti toimintansa turvallisuudesta toimii terveellisten elintapojen sekä toiminta- ja työkyvyn ylläpitämiseksi	kehittää itsenäisesti toimintansa turvallisuutta ja monipuolisia tapoja terveellisten elintapojen sekä toiminta- ja työkyvyn ylläpitämiseen ja edistämiseen
	ottaa oman työn suunnittelussa huomioon turvallisuus- ja terveysnäkökohdat sekä ylläpitää asiakkaan ja työympäristön turvallisuutta, hygieenisyyttä ja ergonomisuutta tutuissa tilanteissa	ottaa oman työn suunnittelussa huomioon turvallisuus- ja terveysnäkökohdat sekä ylläpitää asiakkaan ja työympäristön turvallisuutta, hygieenisyyttä ja ergonomisuutta	ottaa oman työn suunnittelussa itsenäisesti huomion turvallisuus- ja terveysnäkökohdat, asiakkaan ja työympäristön turvallisuuden sekä soveltaa oppimaansa yllättävissäkin tilanteissa
Itsearviointi ja ajan käyttö	arvioi hiusten permanenttikäsittelyn lopputulosta ja omaa työtään, noudattaa yleensä käsitteilyyn varattua aikaa.	arvioi hiusten permanenttikäsittelyn lopputulosta ja omaa työtään lähes realistisesti ja omaloitteisesti, noudattaa käsitteilyyn varattua aikaa.	arvioi hiusten permanenttikäsittelyn lopputulosta ja omaa työtään realistisesti ja perustellen suhteessa suunnitelmaan, noudattaa käsitteilyyn varattua aikaa, kehittää työskentelytapojaan.
2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta			
Rullaustekniikoiden hallinta	toteuttaa permanentin noudattaen rullaustekniikoista annettuja ohjeita	toteuttaa permanentin huolellisesti noudattaen rullaustekniikoista annettuja ohjeita esim. ottaen huomioon osion koon ja vetosuunnan	toteuttaa permanentin huolellisesti ja itsenäisesti esim. ottaen rullaustekniikoissa huomioon osion koon ja vetosuunnan ja perustelee valitsemansa menetelmät
	rullaa permanentteja perustekniikoilla ja -menetelmillä	hyödyntää erilaisia rullaustekniikoita ja -menetelmiä asiakkaalle soveltuvasti	soveltaa erilaisia rullaustekniikoita ja -menetelmiä itsenäisesti ja asiakkaalle soveltuvasti sekä perustelee valintojaan
Työvälineiden käytön hallinta	käyttää permanenttikäsittelyjen yleisimpiä työvälineitä ja valitsee oikean rullakoon ohjeen mukaan	käyttää oikeita työvälineitä ja valitsee itsenäisesti oikean kokoisen rullan suhteessa tavoitteena olevaan kiharaan	valitsee perustellen oikeat työvälineet permanenttikäsittelyjen eri työvaiheisiin ja hallitsee erilaisten rullien ja eri rullakokojen käytön ja perustelee valintansa
Tuotteiden käytön hallinta	valitsee tuotteet ja vaikutusajat permanenttikäsittelyjen eri työvaiheisiin ohjattuna	valitsee permanenttikäsittelyissä käytettävät aineet itsenäisesti ja asiakkaalle soveltuvasti	valitsee permanenttikäsittelyissä käytettävät aineet itsenäisesti ja asiakkaalle soveltuvasti perustellen valintojaan
Terveyden, turvallisuuden ja toimintakyvyn huomioon ottaminen	noudattaa annettuja ohjeita eikä aiheuta toiminnallaan vaaraa ja toimii oikein onnettomuus-, vaara- ja uhkatilanteissa	noudattaa työyhteisön ohjeita ja ottaa työyhteisössään huomioon työyhteisön muut jäsenet	havaitsee ja tunnistaa työhönsä liittyvät vaarat ja ilmoittaa niistä

	käyttää turvallisesti ohjeiden mukaisia suojaimeja, työvälineitä ja työmenetelmiä.	varmistaa työvälineiden ja materiaalien turvallisuuden ennen käyttöönottoa, poistaa ja vie huoltoon vialliset työvälineet.	arvioi suojausten, työvälineiden ja työmenetelmien soveltuvuutta kyseiseen työhön.
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta			
Ihon ja hiuksen rakenteen tietojen hyödyntäminen	määrittelee hiusten ja hiuspohjan kunnon ja valitsee ohjattuna oikeat tuotteet ja tuntee tuotteiden haitallisia vaikutuksia terveydelle	valitsee oikeat tuotteet hiusten ja hiuspohjan kunnon mukaan ja tuntee tuotteiden haitallisia vaikutuksia terveyteen	hyödyntää ihon ja hiuksen rakenteen tietoja valitessaan tuotteita permanenttikäsittelyyn ja perustelee valintansa ja tuntee tuotteiden haitallisia vaikutuksia terveyteen
Permanentin kemian hallinta	ottaa työssään huomioon permanenttikäsittelyissä käytettävien tuotteiden kemialliset toimintaperiaatteet	ottaa työssään huomioon permanenttikäsittelyissä tapahtuvan kemiallisen prosessin ja sen vaikutuksen hiukseen ja ihoon	ottaa työssään huomioon permanenttikäsittelyissä tapahtuvan prosessin ja sen vaikutuksen hiukseen ja ihoon ja perustelee hiuksen rakenteessa tapahtuvan muutoksen käsittelyn aikana
Tyylin ja hiusmuodin huomioon ottaminen	ottaa huomioon hiusmuodin asiakkaan hiusten permanenttikäsittelyssä	hyödyntää ajankohtaista hiusmuotia asiakkaan hiusten permanenttikäsittelyssä	soveltaa permanenttikäsittelyjen ajankohtaista hiusmuotia ottaen huomioon asiakkaan tyylin
Ammattikäsitteistön hallinta	käyttää suunnitelmassaan keskeistä permanenttauksen ammattikäsitteistöä	ilmaisee ammattikäsitteen permanenttauksen suunnitelman	hallitsee permanenttauksen ammattikäsitteistön käytön, mutta kommunikoi asiakkaan kanssa käytännönläheisesti
Tiedon hankinta	hankkii tietoa tavallisimmista hiusalalan tietolähteistä ja pystyy ohjattuna hyödyntämään tietoa ongelmia ratkoessaan	hankkii tietoa eri hiusalalan ammattijulkaisuista ja hyödyntää oppimaansa ongelmanratkaisussa	hankkii monipuolisesti tietoa permanenttauksesta hiusalalan eri tietolähteistä ja soveltaa tietoa asiakaspalveluun liittyvässä ongelmanratkaisussaan
	ottaa työssään huomioon ympäristömyönteisiä työ- ja toimintatapoja.	toimii ympäristömyönteisesti ja kestävä kehitystä edistäen.	ottaa toiminnassaan huomioon kestävä kehityksen taloudellisia, sosiaalisia ja kulttuurisia ulottuvuuksia.
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot			
Oppiminen ja ongelmanratkaisu	hankkii tietoa ja suunnittelee ja arvioi omaa työtään, mutta uusissa tilanteissa tai työympäristön muuttuessa tarvitsee ohjautusta	hankkii tietoa, suunnittelee oman työnsä ja arvioi työnsä onnistumista työn kuluessa, haluaa oppia uutta, toimii palautteen mukaisesti, selviytyy muutuvista tilanteista ja valintatilanteista oma-aloitteisesti	toimii oma-aloitteisesti tiedonhakijana, suunnittelee itsenäisesti vastuullaan olevia tehtäviä ja arvioi työnsä onnistumista sekä perustelee arvioitaan, oppii mielellään uutta, toimii erilaisissa tilanteissa itsenäisesti ja käyttää vaihtoehtoisia toimintatapoja, etsii mahdollisuuksia kehittymiselleen
Vuorovaikutus ja yhteistyö	noudattaa vuorovaikutustilanteisiin annettuja ohjeita toiminnassaan, tekee vastuullaan olevat tehtävät ohjeen mukaan, pystyy toimimaan erilaisten ihmisten kanssa työyhteisössä ja asiakaspalvelussa, pyytää tarvittaessa apua muilta	toimii erilaisissa vuorovaikutustilanteissa (esim. oppimistilanteissa, työyhteisössä ja asiakaspalvelussa) tilanteen vaatimalla tavalla, tekee vastuullaan olevat tehtävät huolellisesti ja toimii ryhmän jäsenenä, toimii erilaisten ihmisten kanssa työyhteisössä ja asiakaspalvelussa	ilmaisee selkeästi tavoitteen ja tuo rakentavasti esille erilaisia näkökantoja, toimii vastuullisesti, yhteistyökykyisesti ja tasavertaisesti erilaisten ihmisten kanssa työyhteisössä ja asiakaspalvelussa, tukee ja auttaa muita sekä ottaa työssään huomioon seuraavan työvaiheen ja työntekijät
Ammattietiikka	noudattaa annettuja eettisiä ohjeita, työpaikan sopimuksia ja säädöksiä sekä aikatauluja	noudattaa annettuja eettisiä ohjeita, sopimuksia ja säädöksiä sekä aikatauluja	toimii opiskelu- ja työyhteisön arvojen, tavoitteiden, eettisten ohjeiden sopimusten ja säädösten mukaisesti vaihtelevissa tilanteissa sekä noudattaa aikatauluja
Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	noudattaa työstä annettuja turvallisuusohjeita eikä aiheuta vaaraa itselleen tai muille, käyttää turvallisesti ohjeen mukaan työvälineitä, työmenetelmiä ja suojaimeja, työskentelee pääsääntöisesti ergonomisesti.	noudattaa työyhteisön ohjeita ja ottaa työssään huomioon työyhteisön jäsenten ja asiakkaiden sekä työympäristön turvallisuuden, varmistaa työvälineiden, tuotteiden ja materiaalin turvallisuuden, työskentelee ergonomisesti.	noudattaa työyhteisön ohjeita ja ottaa työssään huomioon työyhteisön jäsenten ja asiakkaiden sekä työympäristön turvallisuuden, tunnistaa ja tiedottaa havaitsemistaan vaaroista ja riskeistä, käyttää turvallisia, sopivasti kuormittavia ja vaihtelevia työmenetelmiä ottaen huomioon ergonomian.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa tekemällä permanentteja asiakaspalvelutilanteissa parturi-kampaamossa tai muussa mahdollisimman hyvin alan työpaikan olosuhteita vastaavassa ympäristössä. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia.

Näyttösuunnitelma

Opiskelija tekee kaksi asiakaspalvelukokonaisuutta: klassisen tyylin palvelukokonaisuuden ja trendikkään / muodikkaan tyylin palvelukokonaisuuden.

Näytössä voidaan samanaikaisesti näyttää hiusten leikkaaminen ja partakäsittelyn tutkinnon osan, kampaamisen ja ehostuksen tutkinnon osan ja värikäsittelyjen tutkinnon osan.

Ammattiosaamisen näytössä osoitetaan vähintään

- työprosessin hallinta: kokonaan
- työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta: kokonaan
- työn perustana olevan tiedon hallinta: ihon ja hiuksen rakenteen tietojen hyödyntäminen, tyylin ja hiusmuodin huomioon ottaminen ja ammattikäsitteistön hallinta
- elinikäisen oppimisen avaintaidot: kokonaan.

Näyttöajankohta:

2 lukuvuoden aikana

Näyttöympäristö:

Oppilaitos ja /tai työssäoppimispaikka

Muu arviointi:

Oppimistehtävät, projektit, kokeet, opiskelijan itsearviointitaito, aktiivisuus ja asenne opintoihin

Arvioijat:

Arvioijina toimivat tutkinnon osaa opettaneet opettajat. Ammattiosaamisen näytön arvioijina toimivat työssäoppimissuunnitelmassa nimetyt henkilöt, ammatillisten aineiden opettajat ja työpaikkaohjaajat yhdessä tai erikseen tai oppilaitosnäytössä ammatillisten aineiden opettajat.

HIUSALAN YRITTÄJYYS JA YRITYSTOIMINTA, 10 ov

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- toimia erilaisissa työympäristöissä ja edistää toiminnallaan työyhteisön työhyvinvointia
- toimia yrityksen tavoitteiden mukaisesti ja ottaa huomioon työterveyteen, työturvallisuuteen ja työläinsäädäntöön liittyvät ohjeet
- edistää toimintansa turvallisuutta ja vastuullisuutta työssään
- ylläpitää terveellisiä elintapoja, yhteisönsä ihmissuhteita sekä toiminta- ja työkykyään
- ylläpitää ergonomisen, terveellisen ja turvallisen työympäristön
- tunnistaa työhön ja työympäristöön liittyvät vaarat ja terveyshaitat sekä ennakoida ja suojautua niiltä
- asiakaslähtöisen työskentelyn yritystoiminnassa
- ottaa huomioon yrityksen laatutavoitteet ja kestävä kehityksen
- hinnoitella, markkinoida ja myydä asiakkaille yrityksen tarjoamia palveluja ja tuotteita
- arvioida vahvuuksiaan ja mahdollisuuksiaan hiusalan yrittäjänä ja suunnitella ammattialan yritystoimintaa
- laatia yrityksen kannattavuuslaskelmia
- edistää toiminnallaan yrityksen tai organisaation kustannustehokkuutta ja tuloksellisuutta
- arvioida mahdollisuuksiaan tuotteistaa hiusalan toimintamahdollisuuksia
- verkostoitua eri asiantuntijoiden kanssa ja selvittää kansainvälisyyden mahdollisuuksia yritystoiminnan kehittämiseksi.

Opetusmenetelmät

Teoriaopintoja, kirjallisia tehtäviä, työssäoppimista hiusalan yrityksissä

Arviointi

Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

ARVIOINNIN KOHDE	Arviointikriteerit		
1. Työprosessin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Toimiminen työssä ja työyhteisössä	toimii ohjattuna työyhteisön työhyvinvointia edistävasti	toimii työssään itsenäisesti työyhteisön työhyvinvointia edistävasti	toimii työssään työyhteisön työhyvinvointia edistävasti ja selvittää yrittäjän mahdollisuuksia edistää sitä
Ihmissuhteiden ylläpito ja työyhteisön tuen hyödyntäminen	hakee tukea muilta työyhteisön jäseniltä ja antaa tukea tarvittaessa	toimii luontevasti vuorovaikutuksessa työyhteisön jäsenten kanssa	edistää aktiivisesti omalla toiminnallaan työyhteisön yhteisöllisyyttä
Terveyden, turvallisuuden ja toimintakyvyn huomioon ottaminen	suhtautuu myönteisesti työturvallisuuteen, välttää riskejä työssään ylläpitää ohjattuna toiminta- ja työkykyä työssään	vastaa itsenäisesti toimintansa turvallisuudesta ja toimii terveellisten elintapojen sekä toiminta- ja työkyvyn ylläpitämiseksi	kehittää itsenäisesti toimintansa turvallisuutta ja monipuolisia tapoja terveellisten elintapojen sekä toiminta- ja työkyvyn ylläpi-

			tämiseen ja edistämiseen
	ottaa oman työn suunnittelussa huomioon turvallisuus- ja terveysnäkökohtia sekä ylläpitää asiakkaan ja työympäristön turvallisuutta ja ergonomisuutta tuuissa tilanteissa	ottaa oman työn suunnittelussa huomioon turvallisuus- ja terveysnäkökohdat sekä ylläpitää asiakkaan ja työympäristön turvallisuutta ja ergonomisuutta	ottaa oman työn suunnittelussa itsenäisesti huomion turvallisuus- ja terveysnäkökohdat, asiakkaan ja työympäristön turvallisuuden sekä soveltaa oppimaansa yllättävissäkin tilanteissa
	toimii aloitteellisesti ja asiakkaan tarpeet huomioon ottaen omien tavoitteiden saavuttamiseksi	toimii asiakkaan tarpeet huomioon ottaen ja taloudellisesti yrityksen tavoitteiden saavuttamiseksi	toimii suunnitelmallisesti ja tuloksellisesti edistäen pysyviä asiakassuhteita ja toiminnan jatkuvuutta
Asiakkaiden palveleminen	kuuntelee asiakkaan toiveita ja noudattaa hyviä asiakaspalvelutapoja sekä toimii vastuuntuntoisesti	toteuttaa asiakkaan yksilöllisiä toiveita ja toimii asiakaspalvelu- ja myyntitilanteissa itsenäisesti	toimii aktiivisesti ja joustavasti erilaisissa asiakaspalvelu- ja myyntitilanteissa sekä kohtaa luontevasti erilaiset kulttuuritaustaiset asiakasryhmät
	toimii ohjeistettuna sovittujen asiakaspalvelukäytänteiden ja kestävän kehityksen tavoitteiden mukaisesti	toimii yrityksen laatutavoitteiden ja kestävän kehityksen mukaisesti	toimii yrityksen laatutavoitteiden ja kestävän kehityksen mukaisesti ja edistää ympäristöstävällisiä toimintatapoja
Kustannustehokas ja tuloksellinen toiminta	toimii taloudellisesti aikaresurssit huomioon ottaen eri työprosesseissa	toimii kustannustehokkaasti ja tuloksellisesti aika- ja muut käytettävissä olevat resurssit huomioon ottaen	toimii itsenäisesti ja kustannustehokkaasti edistäen yrityksen tuloksellisuutta
	noudattaa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuslakien periaatteita ja toimii asiallisesti eri taustan omaavien ihmisten kanssa	noudattaa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuslakien periaatteita ja toimii asiallisesti eri taustan omaavien ihmisten kanssa	noudattaa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuslakien periaatteita ja toimii asiallisesti eri taustan omaavien ihmisten kanssa
Markkinointi ja myyminen	suunnittelee markkinointia eri kohderyhmille ohjeen mukaan	suunnittelee markkinointia monipuolisesti alan kausivaihtelut huomioiden	suunnittelee markkinointia luovasti, pitkäjänteisesti ja tavoitteellisesti ottaen huomioon eri kohderyhmät
	keskustelee asiakkaan kanssa myytävistä palveluista ja tuotteista	esittelee ja myy palvelutilanteissa yrityksen palveluja ja tuotteita	ottaa palvelutilanteessa huomioon asiakkaan tarpeet ja myy asiantuntevasti yrityksen lisäpalveluja ja tuotteita
Yritystoiminnan suunnittelu ja arvioiminen	laatii ohjattuna liikeidean sekä arvioi oman toiminnan ja työn tekemisen vahvuuksia ja kehittämistarpeita	selvittää ammattialan toiminta-ajatuksen, liikeidean ja keskeisiä palvelumahdollisuuksia ja arvioi mahdollisuuksiaan toimia yrittäjänä	hyödyntää työssään rohkeasti eri yritysten toiminta-ajatuksia ja liikeideoita sekä asettaa yrittäjyysosaamiselleen kehittämistavoitteita
Kannattavuuslaskelmien tekeminen	laatii ohjattuna laskelmia ja laskee ohjattuna kannattavuuteen vaikuttavia tekijöitä	laatii ammattialan kannattavuuslaskelmia ja hyödyntää asiantuntijalähteitä laskelmissaan	laatii ja laskee hiusalan kannattavuuslaskelmia ja arvioi niiden realistisuutta ja yrityksen ostopalvelujen ulkoistamismahdollisuuksia
	hinnoittelee palveluja ja tuotteita ohjeen mukaan	laskee oman työpanoksen osuuden tuotteen tai palvelun kustannuksista	laskee palvelujen ja tuotteiden kannattavuuteen vaikuttavia tekijöitä (alv., katteet)
Osaamisen tuotteistamismahdollisuuksien arvioiminen	arvioi ammattialansa tuote- ja palvelutarjontaa	hankkii tietoa tuotteiden ja palvelujen kilpailu- ja kehittämistarpeesta sekä arvioi ammattialansa eri tuotteistamismahdollisuuksia	suunnittelee itsenäisesti ammattialalle uusia palvelu- ja tuotteistamismahdollisuuksia kilpailutilanteiden pohjalta
Hiusalan yritystoiminnan arviointi	tekee yhteistyötä hiusalan yrittäjien kanssa.	verkostoituu eri ammattialojen kanssa ja hyödyntää saamaansa tietotaitoa.	hyödyntää ammattialansa kansallisia ja kansainvälisiä verkostoja.
2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta			
Työmenetelmien, välineiden ja materiaalien käyttäminen	käyttää ohjattuna tavanomaisia työmenetelmiä, välineitä ja materiaaleja hyödyntäen tietotekniikkaa	käyttää erilaisia työmenetelmiä, välineitä ja materiaaleja hyödyntäen tietotekniikkaa	käyttää monipuolisesti erilaisia työmenetelmiä, välineitä ja materiaaleja vuorovaikutuksessa työyhteisönsä kanssa hyödyntäen tietotekniikkaa
Tuotteiden ominaisuuksien arvioiminen	arvioi hiusalan tuotteiden koostumuksia, vaikutuksia ja ominaisuuksia asiakaspalvelussa	arvioi monipuolisesti hiusalan tuotteiden koostumuksia, vaikuttavia aineita, vahvuuksia ja ominaisuuksia sekä niiden toimintaperiaatteita ammatissaan	arvioi monipuolisesti ja kriittisesti tietouttaan ammattialan tuotteiden ominaisuuksista ja toimintaperiaatteista omassa toiminnassaan
	käyttää sähköisiä viestimiä tuotetietojen ja palveluiden etsinnässä	käyttää itsenäisesti sähköisiä viestimiä ja ohjelmia omassa tuote- ja palveluprosesseissaan	hyödyntää ja käyttää itsenäisesti ja monipuolisesti sähköisiä viestimiä ja eri ohjelmia omassa

			tuote- ja palveluprosesseissaan
Terveiden, turvallisuuden ja toimintakyvyn huomioon ottaminen	noudattaa annettuja ohjeita eikä aiheuta toiminnallaan vaaraa ja toimii oikein onnettomuus-, vaara- ja uhkatilanteissa.	noudattaa työyhteisön ohjeita ja ottaa työyhteisössään huomioon työyhteisön muut jäsenet.	havaitsee ja tunnistaa työhönsä liittyvät vaarat ja ilmoittaa niistä.
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta			
Työtä koskevien sääntöjen ja sopimusten noudattaminen	selvittää työtään koskevia työyhteisön sääntöjä ja työehtosopimuksen mukaisia työntekijän ja työnantajan oikeuksia ja velvollisuuksia sekä noudattaa niitä	selvittää työtään koskevia työyhteisön sääntöjä ja työehtosopimuksen mukaisia työntekijän ja työnantajan oikeuksia ja velvollisuuksia sekä noudattaa niitä	selvittää työtään koskevia työyhteisön sääntöjä ja työehtosopimuksen mukaisia työntekijän ja työnantajan oikeuksia ja velvollisuuksia sekä noudattaa niitä
	ottaa työssään huomioon velvollisuutensa työturvallisuudessa ja tietää oman alansa tärkeimmät määräykset	ottaa työssään huomioon työturvallisuusvelvoitteensa, lähimmän esimiehensä työsuojeluvastuun ja määräykset sekä etsii tarvitsemaansa tietoa	ottaa työssään huomioon työturvallisuusvelvoitteensa, esimiesten työsuojeluvastuun työorganisaatiossa ja toimii omassa työssään määräysten mukaisesti ja perustee toimintaansa
Asiakkaiden palvelua koskevan tietoperustan hyödyntäminen	hankkii tietoa hiusalan asiakaspalvelutavoista ja -käytänteistä	hyödyntää työssään hiusalan asiakaslähtöisen toiminnan periaatteita	hyödyntää työssään hiusalan eettisiä toimintaperiaatteita (vatiolovelvollisuus, tietosuojaa)
	ottaa työssään huomioon hiusalan terveyteen, turvallisuuteen ja kuluttajansuojaan vaikuttavia tekijöitä (esim. hygienia, ergonomia, ammattisairaudet, työ- ja tuoteturvallisuus)	ottaa työssään huomioon hiusalan terveyteen, turvallisuuteen ja kuluttajansuojaan vaikuttavat tekijät (hygienia, ergonomia, ammattisairaudet, työ- ja tuoteturvallisuus)	ottaa työssään huomioon hiusalan terveyteen, turvallisuuteen ja kuluttajansuojaan vaikuttavat tekijät (hygienia, ergonomia, ammattisairaudet, työ- ja tuoteturvallisuus) ja perustelee toimintaansa
Laadukas ja kestävä kehityksen mukainen toiminta	selvittää ohjattuna työtään koskevat laatuvaatimukset sekä arvioi kestävä kehityksen mukaisia ratkaisuja yrityksessä	selvittää työtään koskevat laatuvaatimukset ja arvioi kestävä kehityksen mukaisia taloudellisia ratkaisuja yrityksen kilpailutekijänä	selvittää työtään koskevat laatuvaatimukset ja asettaa neuvottelemalla työyhteisön kanssa työlleen laatuvaatimukset ja toimii niiden mukaisesti, arvioi kestävä kehityksen mukaisia sosiaalisia ja taloudellisia ratkaisuja yrityksen kilpailutekijänä
Markkinointi ja myyminen	selvittää ohjattuna sisäisen ja ulkoisen markkinoinnin perusteita	selvittää itsenäisesti sisäisen ja ulkoisen markkinoinnin perusteet	selvittää sisäisen ja ulkoisen markkinoinnin perusteet ja hankkii aktiivisesti tietoa markkinoinnista oman ammattitaitonsa ja työyhteisönsä kehittämiseksi
	selvittää hiusalan palvelujen ja tuotteiden hinnoittelun periaatteet	ottaa työssään huomioon hiusalan palvelujen ja tuotteiden hinnoitteluun vaikuttavat tekijät ja vastuukysymykset	ottaa työssään huomioon hiusalan palvelujen ja tuotteiden hinnoittelun vaikuttavat tekijät ja vastuut (kuluttajansuoja, tuotetietous, kestävä kehitys) ja perustelee niillä toimintaansa
Yritystoiminnan suunnittelu- ja arviointitiedon hyödyntäminen	hakee tietoa ohjattuna yrityksen perustamisedellytyksistä (sidosryhmät; viranomaiset, rahoittajat, kilpailijat, asiakkaat, työntekijät, maahantuoja)	hakee tietoa itsenäisesti yrityksen perustamisedellytyksistä (sidosryhmät: viranomaiset, rahoittajat, kilpailijat, asiakkaat, työntekijät, maahantuoja)	hakee tietoa monipuolisesti yrityksen perustamisedellytyksistä (sidosryhmät: viranomaiset, rahoittajat, kilpailijat, asiakkaat, työntekijät, maahantuoja)
Kannattavuus- laskelmien tekeminen	hankkii ohjattuna tietoa yrityksen kannattavuuteen vaikuttavista tekijöistä (kiinteät ja muutuvat kustannukset)	hakee itsenäisesti tietoa yrityksen kannattavuuteen vaikuttavista tekijöistä (kiinteät ja muutuvat kustannukset)	hankkii tietoa yrityksen kannattavuuteen vaikuttavista tekijöistä ja hyödyntäen eri sidosryhmien osaamista
Osaamisen tuotteistamismahdollisuuksien arvioiminen	selvittää hiusalan palvelumahdollisuuksia	selvittää hiusalan eri palvelu- ja tuotteistamismahdollisuuksia	selvittää hiusalan kilpailutekijöitä ja tuotteistamismahdollisuuksia yhteistyössä sidosryhmien kanssa
Ammattialan yritystoiminnan arviointi	selvittää ohjattuna hiusalan tyypillisiä yhteistyökumppaneita.	selvittää itsenäisesti mahdollisuuksia verkostoitua eri ammattialojen kanssa.	tietää verkostoitumisen laajalaiset mahdollisuudet eri ammattialojen kanssa.
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot			
Oppiminen ja ongelmanratkaisu	ymmärtää elinikäisen oppimisen mahdollisuuksia hiusalan yritystoiminnassa	kehittää omaa työskentelyään ottaen huomioon elinikäisen oppimisen mahdollisuudet hiusalan yritystoiminnassa	soveltaa työskentelyssä elinikäisen oppimisen periaatteita ja ottaa huomioon yhteiskunnallisia muutoksia hiusalan yritystoiminnassa
Vuorovaikutus ja yhteistyö	noudattaa vuorovaikutustilanteisiin annettuja ohjeita toimies-	toimii erilaisissa vuorovaikutustilanteissa (esim. oppimis- tai	ilmaisee vuorovaikutustilanteissa selkeästi kantansa ja tuo ra-

	saan omassa oppimis- tai työyhteisössään	työyhteisössään) tilanteen vaatimalla tavalla	kentavasti esille erilaisia näkökantoja
	tekee vastuullaan olevat tehtävät, mutta tarvitsee ajoittain ohjausta	tekee vastuullaan olevat työt huolellisesti ja toimii erilaisten ihmisten kanssa työyhteisössä ja ryhmässä	toimii vastuullisesti, yhteistyökykyisesti ja tasavertaisesti erilaisten ihmisten kanssa ja työryhmän jäsenenä
	ymmärtää alan kansainvälisen toiminnan ja vuorovaikutuksen merkityksen eri sidosryhmien kesken	etsii tietoa alan kansainvälisestä toiminnasta ja hyödyntää sitä oman toiminnan eri osa-alueilla	edistää aktiivisesti omalla toiminnallaan työyhteisön yhteisöllisyyttä sekä verkostoitumista kansallisesti ja kansainvälisesti
Ammattietiikka	ymmärtää hiusalan ammattietikan arvokysymyksiä ja noudattaa vaitiolovelvollisuutta	hankkii tietoa hiusalan ammattietikasta ja arvokysymyksistä sekä soveltaa niitä asiakaspalvelutilanteisiin, noudattaa vaitiolovelvollisuutta	soveltaa hiusalan ammattietikkaa omaan työelämäänsä, ihmissuhteisiin, ympäristöön, yritystoimintaan ja yhteiskuntaan, noudattaa työssään vaitiolovelvollisuutta ja tietosuojaa
Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	ottaa työssään huomioon työturvallisuuden ja tietää alansa tärkeimmät määräykset.	ottaa työssään huomioon työturvallisuuden ja tietää alansa tärkeimmät määräykset.	tietää esimiesten työsuojeluvastuun ammattialan yritystoiminnassa, toimii omassa työssään määräysten mukaisesti ja perustelee toimintaansa.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa toimimalla asiakaspalvelu- ja myyntitehtävissä hius- ja kauneudenhoitoalan yrityksessä tai alan työpaikan olosuhteita vastaavassa ympäristössä. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia.

Näyttösuunnitelma

Opiskelija myy ja markkinoi hiusalan palveluita ja tuotteita työssäoppimisjakson aikana.

Ammattiosaamisen näytössä osoitetaan vähintään

- työprosessin hallinta: kokonaan
- elinikäisen oppimisen avaintaidot: kokonaan.

Näyttöajankohta:

2 - 3 lukuvuoden aikana

Näyttöympäristö:

Oppilaitos ja/ tai työssäoppimispaikka

Muu arviointi:

Oppimistehtävät, projektit, kokeet, opiskelijan itsearviointitaito, aktiivisuus ja asenne opintoihin

Arvioijat:

Arvioijina toimivat tutkinnon osaa opettaneet opettajat. Ammattiosaamisen näytön arvioijina toimivat työssäoppimissuunnitelmassa nimetyt henkilöt, ammatillisten aineiden opettajat ja työpaikkaohjaajat yhdessä tai erikseen tai oppilaitosnäytössä ammatillisten aineiden opettajat.

VALINNAISET TUTKINNON OSAT

HIUSTEN HOITO- JA MUOTOILUKOKONAISUUDET, 10 ov

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- suunnitella erilaisia hoito- ja muotoilukokonaisuuksia
- hyödyntää hoito- ja muotoilukokonaisuuksien suunnittelussa tuotetuntemustaan, hiusten ja ihon anatomian tietojaan sekä ajankohtaista tyyliä ja muotia
- tehdä erilaisia spa- tai hoitokokonaisuuksia hiuksille, parralle ja hiuspohjalle
- tehdä erilaisia hiusten ja parran muotoilukokonaisuuksia
- tehdä eripituisiin hiuksiin juhla- ja teemakampauksia ja kiinnittää erilaisia koristeita kampauksiin
- kiinnittää irtohiuksia, tehdä hiusten pidennyksiä ja rastoja
- tehdä käsihoidon tai rakennekynnet asiakkaalle
- käyttää muotoilukokonaisuuksissa tarvittavia työvälineitä, tekniikoita ja tuotteita
- suositella ja myydä ihon, hiusten ja hiuspohjan käsittelyjä ja ohjata asiakasta kotituotteiden käytössä
- toimia erilaisissa asiakaspalvelu- ja vuorovaikutustilanteissa
- edistää toimintansa turvallisuutta ja vastuullisuutta työssään
- ylläpitää terveellisiä elintapoja, yhteisönsä ihmissuhteita sekä toiminta- ja työkykyään
- ylläpitää työympäristön ergonomisuutta, hygieenisyyttä, terveellisyyttä ja turvallisuutta
- tunnistaa työhön ja työympäristöön liittyvät vaarat ja terveyshaitat sekä ennakoida ja suojautua niiltä
- noudattaa ammattietiikkaa
- arvioida omaa työtään

Opetusmenetelmät

Teoria opintoja, kirjallisia tehtäviä, käytännön harjoitteita koulun parturi-kampaamossa harjoituspäille ja asiakkaille, työssäoppimista hiusalan yrityksissä, opintokäynnit hiusalan tapahtumissa

Arviointi

Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1 Opiskelija	Hyvä H2	Kiitettävä K3
1. Työprosessin hallinta			
Työn suunnittelu	suunnittelee hoito- ja muotoilukokonaisuuden asiakkaalle	suunnittelee hoito- ja muotoilukokonaisuuden asiakkaalle asiakaslähtöisesti	suunnittelee yksilöllisen hoito- ja muotoilukokonaisuuden asiakkaalle itsenäisesti ja perustelee valintansa
Muotoilukokonaisuuksien toteuttaminen	toteuttaa asiakkaalle hoito- ja muotoilukokonaisuuksia suunnitelman mukaisesti	toteuttaa asiakkaalle erilaisia hoito- ja muotoilukokonaisuuksia itsenäisesti ja asiakkaan toiveita huomioon ottaen	toteuttaa asiakkaalle yksilöllisiä ja monipuolisia hoito- ja muotoilukokonaisuuksia itsenäisesti ja laadukkaasti
Asiakaspalvelu ja myynti	kertoo asiakkaalle hoito- ja muotoilukokonaisuuksista	esittelee ja myy asiakkaalle hoito- ja muotoilukokonaisuuksia	esittelee ja myy asiakkaalle yksilöllisiä ja monipuolisia hoito- ja muotoilukokonaisuuksia
Terveiden, turvallisuuden ja toimintakyvyn huomioon ottaminen	toimii turvallisesti, välttää riskejä työssään ylläpitää ohjattuna toiminta- ja työkykyä työssään	vastaa itsenäisesti toimintansa turvallisuudesta ja toimii terveellisten elintapojen sekä toiminta- ja työkyvyn ylläpitämiseksi	kehittää itsenäisesti toimintansa turvallisuutta ja monipuolisia tapoja terveellisten elintapojen sekä toiminta- ja työkyvyn ylläpitämiseen ja edistämiseen
	ottaa oman työn suunnittelussa huomioon turvallisuus- ja terveysnäkökohdat sekä ylläpitää asiakkaan ja työympäristön turvallisuutta ja ergonomisuutta tutuissa tilanteissa	ottaa oman työn suunnittelussa huomioon turvallisuus- ja terveysnäkökohdat sekä ylläpitää asiakkaan ja työympäristön turvallisuutta ja ergonomisuutta	ottaa oman työn suunnittelussa itsenäisesti huomion turvallisuus- ja terveysnäkökohdat, asiakkaan ja työympäristön turvallisuuden sekä soveltaa oppimaansa ylläpitävissäkin tilanteissa
Itsearviointi ja ajan käyttö	arvioi muotoilukokonaisuuden lopputulosta ja omaa työtään, noudattaa yleensä käsitteilyyn varattua aikaa.	arvioi muotoilukokonaisuuden lopputulosta ja omaa työtään lähes realistisesti ja oma-aloitteisesti, noudattaa käsitteilyyn varattua aikaa.	arvioi muotoilukokonaisuuden lopputulosta ja omaa työtään realistisesti ja perustellen suhteessa suunnitelmaan, noudattaa käsitteilyyn varattua aikaa, kehittää työskentelytapojaan.
2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta			
Työmenetelmien hallinta	valitsee ohjattuna oikeat työmenetelmät	valitsee sopivat työmenetelmät	soveltaa asiakkaan ja hoito- ja muotoilukokonaisuuden kannalta perusteltuja työmenetelmiä
Työvälineiden ja tuotteiden käyttö	valitsee hoito- ja muotoilukokonaisuuden toteuttamiseen tarvittavat työvälineet ja tuotteet ohjeen mukaan.	käyttää hoito- ja muotoilukokonaisuuden toteuttamiseen tarvittavia tuotteita, työvälineitä ja laitteita itsenäisesti ja asiakkaan tarpeisiin soveltuvasti.	käyttää monipuolisesti ja itsenäisesti hoito- ja muotoilukokonaisuuden toteuttamiseen sopivia tuotteita, työvälineitä ja laitteita sekä perustelee valintansa.
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta			
Tuotetuntemuksen hyödyntäminen	käyttää tuotetuntemustaan hoito- ja muotoilukokonaisuuksia suunnitellessaan ja toteuttaessaan	hyödyntää itsenäisesti ja asiakkaalle soveltuvasti tuotetuntemustaan hoito- ja muotoilukokonaisuuksissa	hyödyntää tuotetuntemustaan monipuolisesti ja yksilöllisesti hoito- ja muotoilukokonaisuuksissa perustellen valintojaan, ottaa huomioon allergiat tuotevalinnoissa
Ihon ja hiuksen anatomian tietojen hyödyntäminen	ottaa huomioon ihon ja hiuksen anatomian tietoja hoito- ja muotoilukokonaisuuksia suunnitellessaan ja toteuttaessaan	hyödyntää ihon ja hiuksen anatomian tietojaan hoito- ja muotoilukokonaisuuksien suunnittelussa ja toteutuksessa ottaen huomioon asiakkaan ihon ja hiusten tilanteen	hyödyntää ihon ja hiuksen rakenteen anatomian tietojaan hoito- ja muotoilukokonaisuuksissa itsenäisesti ottaen huomioon asiakkaan ihon ja hiusten tilanteen ja perustelee valintansa
Tyylin ja hiusmuodin huomioon ottaminen	käyttää tyyliin ja hiusmuotiin liittyviä tietoja hoito- ja muotoilukokonaisuuksien suunnittelussa ja toteutuksessa	hyödyntää tyyliä ja hiusmuotia hoito- ja muotoilukokonaisuuksissa asiakkaan toiveita huomioon ottaen	soveltaa tyylin ja hiusmuodin tietojaan yksilöllisesti ja monipuolisesti hoito- ja muotoilukokonaisuuksissa perustellen valintojaan
Tiedon hankinta	hankkii työskentelynsä tueksi tietoa eri lähteistä ohjeen mukaan.	hankkii monipuolista tietoa erilaisista lähteistä ja käyttää sitä ongelmanratkaisussa.	hankkii monipuolista tietoa erilaisista lähteistä, analysoi sitä realistisesti ja hyödyntää sitä

			työhönsä liittyvässä ongelmanratkaisussa.
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot			
Oppiminen ja ongelmanratkaisu	hankkii tietoa ja suunnittelee ja arvioi omaa työtään, mutta uusissa tilanteissa tai työympäristön muuttuessa tarvitsee ohjausta	hankkii tietoa, suunnittelee oman työnsä ja arvioi työnsä onnistumista työn kuluessa, haluaa oppia uutta, toimii palautteen mukaisesti, selviytyy muuttuvista tilanteista ja valintatilanteista oma-aloitteisesti	toimii oma-aloitteisesti tiedonhakijana, suunnittelee itsenäisesti vastuullaan olevia tehtäviä ja arvioi työnsä onnistumista sekä perustelee arvioitaan, oppii mielellään uutta, toimii erilaisissa tilanteissa itsenäisesti ja käyttää vaihtoehtoisia toimintatapoja, etsii mahdollisuuksia kehittymiselleen
Vuorovaikutus ja yhteistyö	noudattaa vuorovaikutustilanteisiin annettuja ohjeita toiminnassaan, tekee vastuullaan olevat tehtävät ohjeen mukaan, toimii erilaisten ihmisten kanssa työyhteisössä ja asiakaspalvelussa, pyytää tarvittaessa apua muilta	toimii erilaisissa vuorovaikutustilanteissa (oppimistilanteissa, työyhteisössä ja asiakaspalvelussa) tilanteen vaatimalla tavalla, tekee vastuullaan olevat tehtävät huolellisesti ja toimii yhteistyökykyisesti ryhmän jäsenenä, erilaisten ihmisten kanssa työyhteisössä ja asiakaspalvelussa	ilmaisee selkeästi tavoitteen ja tuo rakentavasti esille erilaisia näkökantoja, toimii vastuullisesti, yhteistyökykyisesti ja tasavertaisesti erilaisten ihmisten kanssa työyhteisössä ja asiakaspalvelussa, tukee ja auttaa muita sekä ottaa työssään huomioon seuraavan työvaiheen ja työntekijät
Ammattietiikka	noudattaa annettuja eettisiä ohjeita, työpaikan sopimuksia ja säädöksiä sekä aikatauluja	noudattaa annettuja eettisiä ohjeita, sopimuksia ja säädöksiä sekä aikatauluja	toimii opiskelu- ja työyhteisön arvojen, tavoitteiden, hiusalan eettisten ohjeiden, sopimusten ja säädösten mukaisesti vaihtelevissa tilanteissa sekä noudattaa aikatauluja
Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	käyttää turvallisesti ohjeen mukaan työvälineitä, työmenetelmiä ja suojaimia, työskentelee pääsääntöisesti ergonomisesti.	varmistaa työvälineiden, tuotteiden ja materiaalin turvallisuuden, työskentelee ergonomisesti.	tunnistaa vaaroja ja riskejä ja tiedottaa havaitsemistaan vaaroista ja riskeistä, käyttää turvallisia, sopivasti kuormittavia ja vaihtelevia työmenetelmiä ottaen huomioon ergonomian.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa tekemällä asiakkaille hiusten ja parran hoito- ja muotoilukokonaisuuksia sekä erilaisia juhla- ja teemakampauksia. Lisäksi hän kiinnittää irtohiuksia tai tekee hiusten pidennyksen. Työ toteutetaan parturi-kampaamossa tai mahdollisimman hyvin alan työpaikan olosuhteita vastaavassa ympäristössä. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia.

Näyttösuunnitelma

Portfolio hoitokäsittelyistä ja teemakampaus.

Ammattiosaamisen näytössä osoitetaan vähintään:

- työprosessin hallinta: valitun työkokonaisuuden (kuten esim. hiusten hoito- tai muotoilukokonaisuus, juhla- tai teemakampaus, irtohiusten kiinnitys tai hiusten pidennys) osalta kokonaan
- työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta: edellisen mukaisesti kokonaan
- työn perustana olevan tiedon hallinta: edellisen mukaisesti kokonaan
- elinikäisen oppimisen avaintaidot: kokonaan.

Näyttöajankohta:

3 lukuvuoden aikana

Näyttöympäristö:

Oppilaitos

Muu arviointi:

Oppimistehtävät, projektit, kokeet, opiskelijan itsearviointitaito, aktiivisuus ja asenne opintoihin

Arvioijat:

Arvioijina toimivat tutkinnon osaa opettaneet opettajat. Ammattiosaamisen näytön arvioijina toimivat työssäoppimissuunnitelmassa nimetyt henkilöt, ammatillisten aineiden opettajat ja työpaikkaohjaajat yhdessä tai erikseen tai oppilaitosnäytössä ammatillisten aineiden opettajat.

IHON HOITO, 5 ov

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- tehdä asiakkaalle kasvojen ihon hoitoja kuten kuorinnan ja naamioita käyttäen apuna tietoja ihon rakenteesta ja toiminnasta, ihomuutoksista, ihotaudeista, normaalista rakenteesta

- kasvojen klassinen hieronta
- kertoa erilaisista kasvojen ihon hoitosarjoista
- tunnistaa yleisimmät kosmeettisissa valmisteissa käytetyt ainesosat sekä niiden merkityksen tuotteessa ja vaikutusmahdollisuuden ihoon
- tunnistaa yleisimmät ihoa allergisoivat ainesosat
- hakea tarvittaessa lisätietoa, ohjausta ja ammatillista tukea
- ylläpitää työkykyä ja -turvallisuutta
- edistää toiminnallaan kestävä kehitystä
- arvioida työtään ja sen tuloksia

Opetusmenetelmät

Teoria opintoja, kirjallisia tehtäviä, käytännön harjoitteita oppilaitoksessa

Arviointi

Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

ARVIOINNIN KOHDE	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
1. Työprosessin hallinta	Opiskelija		
Oman työn suunnittelu ja suunnitelmallinen tekeminen	suunnittelee ohjeistettuna oman työnsä ja työskentelee suunnitelman mukaisesti	tekee asiakkaan tarpeiden mukaisen työsuunnitelman itsenäisesti ja työskentelee suunnitelman mukaisesti	tekee monipuolisesti asiakkaan tarpeet huomioon ottavan työsuunnitelman itsenäisesti ja muuttaa työskennellessään tarvittaessa toimintatapaansa
Asiakasanalyysi ja hoitaminen -kasvojen ihon hoito -käsien ihon hoito	tekee hoitosuunnitelman ja hoidon toteutuksen kannalta riittävän asiakasanalyysin, jossa on tunnistettu osa ihon tarpeista	tekee hoitosuunnitelman ja hoidon toteutuksen kannalta riittävän ja asiakkaan tarpeita vastaavan asiakasanalyysin pääosin oikein	tekee hoitosuunnitelman ja hoidon toteutuksen kannalta oikean, monipuolisen ja asiakkaan tarpeita vastaavan asiakasanalyysin
	valitsee asiakkaalle soveltuvat hoitomenetelmät	valitsee asiakkaalle soveltuvat hoitomenetelmät ja kertoo niistä asiakkaalle	valitsee asiakkaalle soveltuvat hoitomenetelmät, ottaa huomioon asiakkaan toiveet
	toteuttaa hoidon kokonaisuutena ja siten, että lopputulos tyydyttää asiakasta	toteuttaa hoidon siten, että kokonaisuus on asiakkaan tarpeet huomioon ottava ja lopputulos on hyvä	toteuttaa hoidon siten, että kokonaisuus on asiakkaalle soveltuva ja lopputulos on laadukas
	ohjaa asiakasta yksipuolisesti ihon itsehoidossa ja ottaa vastaan asiakkaan seuraavan ajanvarauksen	ohjaa asiakasta ihon itsehoidossa sekä ohjaa asiakkaan seuraavaan hoitoon tai sarjahoitoon	ohjaa asiakasta monipuolisesti ihon itsehoidossa sekä ohjaa asiakkaan seuraavaan hoitoon tai sarjahoitoon
Taloudellinen ja laadukas toimiminen	toimii asiakkaan toiveet ja tulosavoitteet huomioon ottaen	toimii asiakkaan toiveet huomioon ottaen, kustannustietoisesti ja tuloksellisesti	toimii asiakkaan toiveet huomioon ottaen, laadukkaasti, kustannustehokkaasti ja tuloksellisesti
	työskentelee ohjeistettuna taloudellisesti ja kestävä kehityksen mukaisesti	työskentelee taloudellisesti ja noudattaa pääsääntöisesti kestävä kehityksen periaatteita	työskentelee taloudellisesti ja noudattaa kestävä kehityksen periaatteita
Työhön varatun ajan noudattaminen	noudattaa ohjeistettuna hoitotyöhön varattua aikaa	noudattaa hoitotyöhön varattua aikaa	noudattaa hoitotyöhön varattua aikaa ja sopeuttaa hoitoa tarvittaessa käytettävissä olevaan aikaan
Terveiden, turvallisuuden ja toimintakyvyn huomioon ottaminen	noudattaa työturvallisuuden peruseriaatteita siten, että ei vaaranna asiakkaan, itsensä tai työyhteisön turvallisuutta	noudattaa työturvallisuutta ja ottaa työssään huomioon asiakkaan, itsensä tai työyhteisön turvallisuuden	noudattaa työturvallisuutta ja soveltaa tietoa muuttuviin olosuhteisiin
	noudattaa ergonomiaa tutuissa työtilanteissa	noudattaa ergonomiaa työssään	noudattaa ergonomiaa työssään ja soveltaa sitä vaihtelevissa tilanteissa
Itsearviointi	ottaa vastaan palautetta ja muuttaa osittain toimintaansa palautteen mukaisesti.	arvioi toimintaansa omasta näkökulmastaan sekä ottaa vastaan palautetta ja muuttaa työskentelyään sen perusteella.	arvioi toimintaansa avoimesti ja realistisesti sekä ottaa vastaan palautetta ja hyödyntää sitä toiminnassaan tilanteeseen soveltuvalla tavalla.
2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta			
Työvälineiden käyttäminen	käyttää työvälineitä turvallisesti työssään	käyttää työvälineitä turvallisesti, työskentelee asianmukaisesti ja perustelee valintansa	työskentelee monipuolisesti työvälineitä käyttäen, soveltaa osaamistaan ja perustelee valintansa
Tuotteiden käyttäminen	tarvitsee tukena tuoteoppaita valitessaan asiakkaalle hoitoihin ja itsehoitoon sopivat tuotteet	valitsee asiakkaalle hoitoihin ja itsehoitoon sopivat tuotteet ja hakee tarvittaessa tietoa tuoteoppaista	valitsee asiakkaalle hoitoihin ja itsehoitoon sopivimmat tuotteet, vertailee tuotteita ja perustelee valinnat

	käyttää tuotteita turvallisesti, mutta niiden käytössä on epävarmuutta	käyttää tuotteita turvallisesti ja asiakkaan tarpeiden mukaisesti	käyttää tuotteita turvallisesti ja asiakkaan tarpeiden mukaisesti ja soveltaa tarvittaessa niiden käyttöä
Aseptinen toiminta	huolehtii työympäristön ja työvälineiden puhtaudesta sekä henkilökohtaisesta hygieniasta	huolehtii työympäristön ja työvälineiden puhtaudesta sekä työympäristön siisteydestä sekä henkilökohtaisesta hygieniasta ja siisteydestä	huolehtii työympäristön ja työvälineiden puhtaudesta ja on tarkka työympäristön siisteydestä sekä henkilökohtaisesta hygieniasta ja siisteydestä
	noudattaa hoidoissa yleisiä aseptisia toimintaperiaatteita eikä aiheuta terveydellistä haittaa asiakkaalle tai itselleen.	noudattaa hoidoissa aseptisia toimintaperiaatteita ja perustelee toimintaansa.	noudattaa hoidoissa aseptisia toimintaperiaatteita sekä perustelee toimintaansa ennaltaehkäisee toiminnallaan mikrobien ja tautien leviämistä.
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta			
Ihotyyppin, ihomuutosten ja hoidon vasta-aiheiden huomioon ottaminen	tunnistaa ihotyyppit ja tärkeimmät ihomuutokset, jotka vaikuttavat ihon hoitamiseen ja asiakkaan ohjaukseen ottaa työssään huomioon tilanteet, milloin hoitoa ei voi ihon tilasta johtuen tehdä	tunnistaa ihotyyppit ja ihomuutokset, jotka vaikuttavat ihon hoitamiseen ja asiakkaan ohjaukseen tai ovat hoidon vasta-aiheita	tunnistaa perustellen ihotyyppit ja ihomuutokset, jotka vaikuttavat ihon hoitamiseen ja asiakkaan ohjaukseen tai ovat hoidon vasta-aiheita soveltaa tietoaan ihon hoidossa
Yleisimpien ihotautilien tietoperustan huomioon ottaminen	keskustelee tarvittaessa asiakkaan kanssa hänen ihotaudistaan ja sen lääkehoidosta selvittää lääkkeen mahdollisen vaikutuksen hoidon toteuttamisen kannalta	tuntee pääpiirteittäin yleisimmät ihotaudit ja niiden lääkehoidon ja keskustelee tarvittaessa niistä asiakkaan kanssa ottaa huomioon lääkkeen mahdollisen vaikutuksen hoidon toteuttamisen kannalta	tuntee yleisimmät ihotaudit ja niiden lääkehoidon ja keskustelee tarvittaessa niistä asiakkaan kanssa ottaa huomioon lääkkeen mahdollisen vaikutuksen hoidon suunnittelussa ja toteutuksessa
Tuotetietous ja kosmeettisten ainesosien tunnistaminen	tuntee tuotteiden tärkeimmät ainesosat ja niiden tärkeimmät vaikutukset	tuntee tuotteiden tärkeimmät ainesosat ja niiden vaikutukset sekä ottaa huomioon ne tuotevalinnoissa	tuntee tuotteiden tärkeimmät ainesosat ja niiden vaikutukset sekä ottaa ne huomioon tuotevalinnoissa ja perustelee valintojaan
	hakee ohjeistettuna tietoa ainesosista, joita ei tunnista	hakee itsenäisesti tietoa ainesosista, joita ei tunnista	hakee itsenäisesti tietoa ainesosista, joita ei tunnista, käyttää monipuolisesti eri tietolähteitä ja vertailee tietoja
	hakee luotettavista ohjeista tietoa allergisen asiakkaan tuotevalintoihin	ottaa huomioon tuotevalinnoissa asiakkaan mahdolliset allergiat ja ihoärsytykset	ottaa perustellen huomioon tuotevalinnoissa asiakkaan mahdolliset allergiat ja ihoärsytykset sekä tarjoaa asiakkaalle vaihtoehtoja
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot			
Oppiminen ja ongelmaratkaisu	haluaa oppia uutta	toimii motivoituneesti oppimistilanteissa	toimii motivoituneesti oppimistilanteissa ja kehittää itseään sekä työtään
	ratkaisee tavallisia kauneudenhoitoalan työhön liittyviä ongelmia	ratkaisee kauneudenhoitoalan työhön liittyviä ongelmia pääosin aiempaa tietoa hyödyntäen	ratkaisee itsenäisesti kauneudenhoitoalan työhön liittyviä ongelmia aiempaa tietoa hyödyntäen
Vuorovaikutus ja yhteistyö	hyödyntää vuorovaikutusta asiakaspalvelutilanteissa ja työryhmän jäsenenä toimiessaan riittävästi	käyttää ammatillista vuorovaikutusta asiakaspalvelussa sekä työryhmän jäsenenä toimiessaan	hyödyntää aktiivisesti ammatillista vuorovaikutusta asiakaspalvelussa sekä työryhmän jäsenenä toimiessaan
Ammattietiikka	noudattaa työssään ammattietikan perusperiaatteita	toimii työssään vastuullisesti noudattaen ammattietiikkaa	sitoutuu työhönsä ja toimii vastuullisesti noudattaen ammattietiikkaa
Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	ylläpitää ohjeistettuna työssään toiminta- ja työkykyä	toimii itsenäisesti terveellisten elämäntapojen sekä toiminta- ja työkyvyn ylläpitämiseksi	kehittää itsenäisesti monipuolisia terveellisten elämäntapojen sekä toiminta- ja työkyvyn ylläpitämiseen ja edistämiseen tähtääviä toimintoja
	ottaa oman työn suunnittelussa huomioon turvallisuus- ja terveysnäkökohdat sekä ylläpitää työympäristön turvallisuutta tutuissa tilanteissa.	ottaa oman työn suunnittelussa huomioon turvallisuus- ja terveysnäkökohdat sekä ylläpitää työympäristön turvallisuutta.	ottaa oman työn suunnittelussa itsenäisesti huomioon turvallisuus- ja terveysnäkökohdat sekä soveltaa oppimaansa ylläpitävissäkin tilanteissa.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa ihon hoidossa tekemällä hoidon kasvoille, sitä vastaavassa paikassa. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia.

Näyttösuunnitelma

Opiskelija tekee asiakaslähtöisen rentouttavan ihonhoitokäsittelyn.

Ammattiosaamisen näytössä osoitetaan vähintään

- -työprosessin hallinta: kasvojen tai vartalon tai jalkojen ihon hoidossa; kokonaan
- -työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta: kasvojen tai vartalon tai jalkojen ihon hoidossa; kokonaan
- -työn perustana olevan tiedon hallinta: kasvojen tai vartalon tai jalkojen ihon hoidossa; kokonaan
- -elinikäisen oppimisen avaintaidot: kasvojen tai vartalon tai jalkojen ihon hoidossa; kokonaan

Näyttöajankohta:

3 lukuvuoden aikana

Näyttöympäristö:

Oppilaitos

Muu arviointi:

Oppimistehtävät, projektit, kokeet, opiskelijan itsearviointitaito, aktiivisuus ja asenne opintoihin

Arvioijat:

Arvioijina toimivat tutkinnon osaa opettaneet opettajat. Ammattiosaamisen näytön arvioijina toimivat työssäoppimissuunnitelmassa nimetyt henkilöt, ammatillisten aineiden opettajat ja työpaikkaohjaajat yhdessä tai erikseen tai oppilaitosnäytössä ammatillisten aineiden opettajat.

Ammatillisiin tutkinnon osiin sisältyvä opinnäyte

Ammattitaitoa osoittava opinnäyte sisältyy ammatilliseen peruskoulutukseen. Opiskelija suunnittelee ja tekee omaa osaamistaan kokoavan opinnäytteen, joka voi olla esimerkiksi tuote, työnäyte, portfolio tai esitys. Opiskelija tunnistaa keskeiset ammatilliset vahvuutensa ja kehittää opinnäytettä tehdessään luovuuttaan, innovatiivisuuttaan sekä edistää ammatillista kasvuaan. Hän esittelee ja arvioi opinnäytteensä sekä sen suunnittelun ja toteutuksen. Opiskelija edistää opinnäytteellä omaa työllistymistään. Tutkinnon osia opettaneet opettajat arvioivat opinnäytteen osana ammatillisia opintoja. Opinnäytteestä merkitään päättötodistukseen laajuus ja nimi.

TYÖSSÄOPPIMISEN LAAJUUS TUTKINNON OSITTAIN

1. vuosi	2 ov	hiusten leikkaaminen 1 ov ja hiusten hoito- ja muotoilukokonaisuudet 1 ov
2. vuosi	8 ov	hiusten leikkaaminen 2 ov ja Kampaukset 1 ov ja värjäyskäsittelyt 1 ov ja permanenttikäsittelyt 1 ov ja hiusalan yrittäjäyys 2 Ov ja Hiusten hoito- ja muotoilukokonaisuudet 1 ov
3. vuosi	10 ov	hiusten leikkaaminen ja partakäsittelyt 2 ov ja Kampaukset 2 ov ja värjäyskäsittelyt 4 ov ja hiusalan yrittäjäyys 1 Ov ja Hiusten hoito- ja muotoilukokonaisuudet 1 ov

AMMATTITAITOA TÄYDENTÄVIEN TUTKINNON OSAT, 20 OV

PAKOLLISET TUTKINNON OSAT

ÄIDINKIELI, SUOMI 4 ov

Tavoitteet

Opiskelija

Äidinkieli 1, 1 ov Tiedonhankinta

- ymmärtää hiusalaan liittyvien ammatillisten tekstien kuten tuotteiden, laitteiden oppaiden ja käyttökirjojen ja artikkelien keskeiset käsitteet, olennaisen sisällön ja tarkoituksen
- hankkii eri tavoilla tietoa eri lähteistä sekä välittää sitä suullisesti ja kirjallisesti
- hyödyntää hiusalan ammattilehtiä, tuote- ja laiteoppaita, kirjallisuutta ja tietoverkon aineistoja
- arvioi omaa äidinkielenaitoaan ja kehittää sitä jatkuvasti

Äidinkieli 2, 1 ov Vuorovaikutus

- viestii ja toimii vuorovaikutustilanteissa siten, että hän kykenee harjoittamaan ammattiaan, osallistumaan työelämään, toimimaan aktiivisena kansalaisena ja hakeutumaan jatko-opintoihin
- osaa toimia erilaisissa hiusalan vuorovaikutustilanteissa, kuten asiakaspalvelun asiakas- ja myyntitilanteissa
- hallitsee hiusalan erilaiset puheviestintätilanteet, kuten puhelinkeskustelun, argumentoinnin, esittelyn ja ohjauksen ja esimerkiksi työsuorituksen ja oppinnäytteen esittelyn
- kehittää viestintä- ja vuorovaikutustaitojaan ja osallistuu rakentavasti työpaikkansa viestintään.

Äidinkieli 3, 1 ov Ammattialan kieliä

- hallitsee hiusalan työelämässä tarvittavat kirjallisen materiaalin tuottamisen taidot
- osaa laatia parturi-kampaajan ja hiusalan tavallisimmat kirjalliset työt, kuten asiakastiedostot, palvelu-, tuote- ja laite-esitteet, markkinointiviestit ja mainokset
- osaa toimia työnhakutilanteessa ja laatia työpaikanhakuun liittyvät asiakirjat
- ymmärtää hiusalaan liittyvien ammatillisten tekstien kuten tuotteiden, laitteiden oppaiden ja käyttökirjojen ja artikkelien keskeiset käsitteet, olennaisen sisällön ja tarkoituksen
- viestii ja toimii vuorovaikutustilanteissa siten, että hän kykenee harjoittamaan ammattiaan, osallistumaan työelämään, toimimaan aktiivisena kansalaisena ja hakeutumaan jatko-opintoihin

Äidinkieli 4, 1 ov Kieli ja kulttuuri

- osaa toimia monikulttuurisessa ja monikielisessä ympäristössä
- tulkitsee erilaisia tekstilajeja ja kaunokirjallisuutta
- käyttää mediaa kriittisesti ja tuntee lähteiden käytön periaatteet

Opetusmenetelmät

Suullisia ja kirjallisia harjoituksia, paritehtäviä

Arviointi

Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö. Taulukossa esitetyt arvioinnin kohteet liittyvät useisiin opintojaksoihin. Kunkin opintojakson arvioinnissa käytetään niitä arviointikriteereitä, jotka liittyvät opintojakson tavoitteiden saavuttamiseen. Tavoitteiden saavuttaminen edellyttää säännöllistä osallistumista tuntityöskentelyyn ja tehtävien ja kokeiden suorittamista.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Tiedonhankinta	hakee ohjatusti ammattialansa kannalta keskeistä tietoa selkeistä teksteistä	hankkii ammattialaansa liittyvää tietoa erilaisista lähteistä ja käyttää luotettavia tekstejä	hakee tietoa erilaisista lähteistä ja vaikeaselkoisistakin teksteistä sekä arvioi niiden luotettavuutta
Tekstien ymmärtäminen	ymmärtää ammattitaidon kannalta keskeisen tekstin päätarkoituksen ja osaa yhdistää sen tietoja omiin kokemuksiinsa ja tietoihinsa	ymmärtää tekstin tarkoituksen ja pääsisällön sekä osaa yhdistää ja vertailla sen yksityiskohtia omiin kokemuksiinsa ja tietoihinsa suhteuttaen	ymmärtää sekä tekstin tarkoituksen ja sanoman että yksityiskohtien merkityksen, tekee johtopäätöksiä ja arvioi tekstin sisältöä ja ilmaisutapaa
Kirjallinen viestintä	kirjoittaa ohjatusti ammattitaidon kannalta keskeisiä tekstejä tuntee oikeinkirjoituksen perusasioita laatii ohjatusti ja mallin mukaan asiakirjat käyttää mallin mukaan tekstilajiin kuuluvia vaatimuksia	kirjoittaa ammattitaidon kannalta keskeisiä tekstejä käyttää sujuvaa lause- ja virkerakennetta ja jaksottaa tekstiä laatii asianmukaiset asiakirjat käyttää tekstilajiin kuuluvia vaatimuksia ja muutakin tekstilajitietämystään	kirjoittaa tavoitteellisesti ja työstää tekstejään oman arvion ja palautteen pohjalta hallitsee kielenkäytön perusnormit sekä hioo tuottamiensa tekstien kieli- ja ulkoasua laatii asianmukaisia asiakirjoja ja osaa soveltaa asiakirjamalleja soveltaa tekstilajin vaatimuksia omista teksteistään
Vuorovaikutus ja työelämän kielenkäyttötalanteissa toimiminen	toimii asiallisesti vuorovaikutustilanteissa mm. työnhakutilanteissa	toimii asiallisesti ja kohteliaasti vuorovaikutustilanteissa mm. työnhakutilanteissa	toimii erilaisissa vuorovaikutustilanteissa asiakaslähtöisesti, joustavasti ja vakuuttavasti

	osallistuu keskusteluun käyttämällä puheenvuoroja	osallistuu keskusteluun ja vie keskustelua tavoitteen suunnassa eteenpäin	osallistuu aktiivisesti ja rakentavasti keskusteluun ja kantaa osaltaan vastuuta viestintäilmapiiiristä
	perustelee mielipiteensä	perustelee monipuolisesti mielipiteensä ja väitteensä	perustelee monipuolisesti näkemyksiään sekä arvioi vaikuttamispyrkimyksiä
	osaa pitää lyhyen esityksen	saa puhuessaan kontaktin kuulijoihinsa ja osaa rakentaa puheenvuoronsa niin, että sitä on helppo seurata	pystyy puhuessaan ylläpitämään vuorovaikutusta, osaa havainnollistaa esitystään ja rakentaa sen sisällön loogiseksi
Mediaosaaminen	tuntee ammattialansa keskeiset mediat	käyttää keskeisiä viestintävälineitä ja osaa arvioida mediatekstejä	hyödyntää monipuolisesti viestintävälineitä ja arvioi kriittisesti mediatekstejä
	noudattaa ohjatusti tekijänoikeuksia	tuntee tekijänoikeudet oikeutena ja velvoitteena, noudattaa tekijänoikeuksia mm. ilmoittamalla lähteensä	osaa viitata käyttämiinsä lähteisiin ja tarvittaessa pyytää niihin käyttöluvan
Kielen ja kulttuurin tunteminen	tunnistaa oman kielen ja kulttuurienvälisen viestinnän merkityksen	ottaa huomioon kulttuurienvälisen viestinnän omassa vuorovaikutuksessaan	soveltaa kulttuurienvälistä viestintää ja omaa kulttuuriosaamistaan sekä toimii suvaitsevasti
	käyttää kirjallisuutta ja muita taidemuotoja elämyksellisesti.	osaa eritellä kirjallisuutta ja muita taidemuotoja.	osaa analysoida ja tulkita kirjallisuutta ja muita taidemuotoja.

Elinikäisen oppimisen avaintaidot: 1. Oppiminen ja ongelmanratkaisu, 2. Vuorovaikutus ja yhteistyö, 7. Estetiikka, 8. Viestintä ja mediaosaaminen, 10. Teknologia ja tietotekniikka, 11. Aktiivinen kansalaisuus ja eri kulttuurit

Osaamisen tunnustamisessa lukion kurssit Kieli, tekstit ja vuorovaikutus (ÄI 1), Tekstien rakenteita ja merkityksiä (ÄI2), Tekstit ja vaikuttaminen (ÄI4) sekä jokin seuraavista Kirjallisuuden keinoja ja tulkintaa (ÄI3), Teksti, tyyli ja konteksti (ÄI5), Kieli, kirjallisuus ja identiteetti (ÄI6) tai Puheviestinnän taitojen syventäminen (ÄI7) korvaavat Äidinkieli, suomi -opinnot ammattitaitoa täydentävissä tutkinnon osissa (yhteiset opinnot).

ÄIDINKIELI, SUOMI TOISENA KIELENÄ

Tavoitteet

Opiskelija

- hallitsee sellaiset viestintä- ja vuorovaikutustaidot, että hänellä on riittävät valmiudet työelämään, aktiiviseen kansalaisuuteen ja jatko-opintoihin
- ymmärtää suomenkielisen *suullisen viestinnän* keskeiset sisällöt ja seuraa vaivattomasti *opinnoissa käsiteltävää asiaa* sekä kykenee osallistumaan työskentelyyn
- ymmärtää *kirjallisen oppimateriaalin* keskeiset sisällöt ja pystyy käyttämään niitä opinnoissa etenemiseen
- saa virikkeitä ja elämyksiä tutustuessaan *kirjallisuuteen* ja *erilaisiin tekstilajeihin* suomeksi ja mahdollisuuksien mukaan äidinkielellään
- tuottaa *ammattissaan tarpeellisia ja muita tekstejä*
- hallitsee suomen kielen keskeiset rakenteet sekä *oman alansa ammattisanaston ja sanontatavat*
- osaa toimia ammatissaan suomalaisen työelämän ja yhteiskunnan keskeisten toimintatapojen mukaan
- *hakee tietoa eri lähteistä*, käyttää sanakirjoja ja tekee muistiinpanoja itsenäisesti sekä käyttää kirjallista ja tietoverkoissa olevaa aineistoa kielitaitonsa kehittämiseksi ja opintojensa edistämiseksi.

Opetusmenetelmät

Suullisia ja kirjallisia harjoituksia, paritehtävä

Arviointi

Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö. Tavoitteiden saavuttaminen edellyttää säännöllistä osallistumista tuntityöskentelyyn ja tehtävien ja kokeiden suorittamista.

Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Tiedonhankinta	hakee ohjatusti ammattialansa kannalta keskeistä tietoa selkeistä teksteistä	hankkii ammattialaansa liittyvää tietoa erilaisista lähteistä ja käyttää luotettavia tekstejä	hakee tietoa erilaisista lähteistä ja vaikeaselkoisistakin teksteistä sekä arvioi niiden luotettavuutta
Tekstien ymmärtäminen	ymmärtää lyhyitä käytännönläheisiä tekstejä, avainsanoja ja tärkeitä yksityiskohtia sekä ammattialansa sisältöjä käsitteleviä tekstejä	ymmärtää tekstejä oman alansa tai yleisistä aiheista sekä jonkin verran päättelyä vaativia tekstejä, osaa etsiä ja yhdistellä tietoa useammasta muutaman sivun pituisesta tekstistä	ymmärtää itsenäisesti tekstejä myös abstrakteista aiheista, jotka voivat liittyä myös oman alan työhön ja työturvallisuuteen, hahmottaa nopeasti tekstin sisällön ja sen tarpeellisuuden ja soveltaa sitä erilaisiin tehtäviin
Kirjallinen viestintä	kirjoittaa lyhyen, sidosteisen tekstin tutuista aiheista tavallisimmassa kirjallisen viestinnän	kirjoittaa tekstejä sekä tutuista abstrakteista ja oman ammattialansa aiheista, käyttää mo-	kirjoittaa selkeitä ja yksityiskohtaisia tekstejä myös abstrakteista aiheista sekä työtehtävistään,

	muodoissa sekä hallitsee yleisissä ja ammatillisissa tilanteissa tarvittavien tekstien laadintaan riittävän sanaston ja rakenteet	nenlaiseen kirjoittamiseen tarvittavaa sanastoa ja lauserakenteita sekä kirjoittaa ymmärrettävää ja kohtuullisen virheetöntä kieltä	yhdistelee tai tiivistää eri lähteistä poimittuja tietoja tekstiinsä, hallitsee laajan sanaston ja vaativia lauserakenteita sekä kielelliset keinot selkeän, sidosten tekstin laatimiseksi
Vuorovaikutus ja työelämän kielenkäyttötilanteissa toimiminen	ymmärtää opiskelua tai oman alansa työtä käsittelevän puheen ja tavallista sanastoa sisältävän keskustelun kertoo tutuista asioista ja selviytyy epävirallisista keskusteluista sekä viestii ammattialaansa liittyvissä erilaisissa tilanteissa	ymmärtää yleisiä aiheita ja asiantietoa sisältävät sekä omaan ammattialaansa liittyvät keskustelut ja hallitsee sanaston kertoo tavallisista, konkreeteista aiheista ja selostaa alansa työtehtäviin liittyviä aiheita sekä viestii ja käyttää kohtalaisen laajaa sanastoa, monenlaisia rakenteita ja mutkikkaita lauseita	ymmärtää konkreetin ja abstraktin sekä omaa ammattialaa käsittelevän puhutun kielen, erottaa erilaiset puhetyylit ja osaa tiivistää kuulemastaan avainkohdat ja tärkeät yksityiskohdat viestii selkeästi kokemuspiiriinsä ja ammattialaansa liittyvissä tilanteissa sekä useimmissa käytännöllisissä ja sosiaalisissa tilanteissa sekä muodollisissa keskusteluissa, käyttää kielen rakenteita ja laajahkoa sanastoa
Kielen ja kulttuurin tunteminen	tuntee suomalaista yhteiskuntaa, kulttuuria ja ymmärtää kulttuurien välisen viestinnän merkityksen	ymmärtää suomalaisen yhteiskunnan normeja ja työelämän toimintatapoja sekä ottaa huomioon kulttuurien välisen viestinnän omassa vuorovaikutuksessaan	soveltaa tietoaan suomalaisen yhteiskunnan normeista ja työelämän toimintatavoista sekä soveltaa kulttuurienvälisiä viestintää ja omaa kulttuuriosaamistaan
Kielenopiskelu	tuntee erilaisia kielenopiskelun työtapoja ja sanakirjojen ja muiden tietolähteiden käytön periaatteita.	soveltaa erilaisia kielenopiskelun työtapoja ja käyttää sanakirjoja ja muita tietolähteitä ymmärtämisen avuksi.	soveltaa opiskelussaan erilaisia kielenopiskelun strategioita sekä käyttää sanakirjoja ja muita tietolähteitä tuottamistehtävien apuna.

Elinikäisen oppimisen avaintaidot: 1. Oppiminen ja ongelmanratkaisu, 2. Vuorovaikutus ja yhteistyö, 8. Viestintä ja mediaosaaminen, 11. Aktiivinen kansalaisuus ja eri kulttuurit.

Suomen kielen opintojen tavoitteiden määrittelyssä käytetään Kielten oppimisen, opettamisen ja arvioinnin yhteisen eurooppalaisen viitekehysten kuvausasteikkoa, jonka B2.1-taso (itsenäisen kielitaidon perustaso) kuvaa pääpiirteittäin opiskelijan kiitettävää osaamista koulutuksen lopussa. (Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment. Published by arrangement with the Council of Europe 2001. Eurooppalainen viitekehys. Kielten oppimisen, opettamisen ja arvioinnin yhteinen eurooppalainen viitekehys. Suomentanut Irma Huttunen ja Hanna Jaakkola 2003.)

Osaamisen tunnustamisessa lukion kurssit *Perusteet hallintaan (S21)*, *Kieli käyttöön (S22)*, *Syvennät tekstitaidot (S24)* ja *Suomalainen kulttuuri (S25)* korvaavat *Äidinkieli, suomi toisena kielenä* -opinnot ammattitaitoa täydentävissä tutkinnon osissa (yhteiset opinnot).

TOINEN KOTIMAINEN KIELI, RUOTSI, 1 ov

Tavoitteet

Opiskelija

- selviytyy parturi-kampaajan asiakaspalvelutilanteista ja arkipäivän tilanteista toisella kotimaisella kielellä
- ymmärtää molempien kansalliskielten ja kulttuurin merkityksen monikulttuurisessa Suomessa.

Opetusmenetelmät

Suullisia ja kirjallisia harjoituksia, paritehtäviä, harjoituksia studiossa/tietokoneella

Arviointi

Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö. Tavoitteiden saavuttaminen edellyttää säännöllistä osallistumista tuntityöskentelyyn ja tehtävien ja kokeiden suorittamista.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
Tiedon hankinta	tuntee sanakirjojen ja muiden tietolähteiden käytön periaatteet	käyttää sanakirjoja ja jonkin verran myös muita kuten esimerkiksi sähköisiä tietolähteitä	käyttää sanakirjoja, myös sähköisiä, ja muuta lähteaineistoa hankkiakseen lisätietoa omaa alaa käsittelevistä vieraskielisistä yksinkertaisista ohjeistuksista
Tekstien ymmärtäminen ja kirjallinen viestintä	ymmärtää apuvälineitä käyttäen lyhyiden ja yksinkertaisten omaan työhön ja työturvallisuuteen liittyvien kirjallisten viestien sisällön	kirjoittaa mallin mukaan lyhyitä työhön liittyviä tekstejä kuten työ- ja turvallisuusohjeet	kirjoittaa lyhyitä työhön liittyviä muistiinpanoja, ohjeita tai tilauslistoja

Vuorovaikutus ja työelämän kielikäyttötilanteissa toimiminen	kertoo muutamalla sanalla itsestään tai tutuista asioista omassa työssään	selviytyy rutiinomaisista päivittäiseen elämään liittyvistä puhe-tilanteista, jos puhekuppani puhuu hitaasti ja käyttää yksinkertaista, keskeistä sanastoa	toimii tavanomaisimmissa viestintätilanteissa sekä kasvotusten että puhelimesta ja tarvittaessa pyytää tarkennusta tai selvennystä
Kielen ja kulttuurin merkitys	on tietoinen ruotsin kielen ja kulttuurin merkityksestä	ymmärtää ruotsin kielen ja kulttuurin merkityksen kohdetaan pohjoismaalaisia	ymmärtää ruotsin kielen ja kulttuurin aseman monikulttuurisessa Suomessa
Kielenopiskelu	tunnistaa omat oppimisstrategiansa.	tunnistaa omien oppimisstrategioidensa vahvuuksia ja heikkouksia.	kokeilee uusia strategioita ja oppimistapoja.

Elinikäisen oppimisen avaintaidot: 1. Oppiminen ja ongelmanratkaisu, 2. Vuorovaikutus ja yhteistyö, 8. Viestintä ja mediaosaaminen, 11. Aktiivinen kansalaisuus ja eri kulttuurit.

Arvosana hyvä H2 vastaa Kielten oppimisen, opettamisen ja arvioinnin yhteisen eurooppalaisen viitekehyksen kuvausasteikolla kuullun ja tekstin ymmärtämisessä kielitaidon taitotasoa A1.3–A2.1 ja puhumisessa ja kirjoittamisessa taitotasoa A1.3–A2.1. (Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment. Published by arrangement with the Council of Europe 2001. Eurooppalainen viitekehys. Kielten oppimisen, opettamisen ja arvioinnin yhteinen eurooppalainen viitekehys. Suomentanut Irma Huttunen ja Hanna Jaakkola 2003.)

Osaamisen tunnustamisessa lukion kurssit Arkielämää Pohjoismaissa (RUA1) tai Koulu ja vapaa-aika (RUB1) korvaa Toinen kotimainen kieli, ruotsi -opinnot ammattitaitoa täydentävissä tutkinnon osissa (yhteiset opinnot).

VIERAS KIELI, ENGLANTI, 2 ov

Tavoitteet

Opiskelija

- viestii ja toimii vuorovaikutustilanteissa siten, että hän kykenee harjoittamaan ammattiaan, osallistumaan työelämään, toimimaan aktiivisena kansalaisena ja hakeutumaan jatko-opintoihin
- hallitsee parturi-kampaajana asiakaspalvelussa tarvittavan kielitaidon
- osaa toimia monikulttuurisessa ja monikielisessä ympäristössä.

Opetusmenetelmät

Suullisia ja kirjallisia harjoituksia, paritehtäviä, harjoituksia studiossa/tietokoneella

Arviointi

Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö. Taulukossa esitetyt arvioinnin kohteet liittyvät useisiin opintojaksoihin. Kunkin opintojakson arvioinnissa käytetään niitä arviointikriteereitä, jotka liittyvät opintojakson tavoitteiden saavuttamiseen. Tavoitteiden saavuttaminen edellyttää säännöllistä osallistumista tuntityöskentelyyn ja tehtävien ja kokeiden suorittamista.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Tiedonhankinta	hakee tietoa työhönsä liittyvistä materiaaleista ja ohjeista ohjattuna ja sanakirjoja käyttäen	hakee omaa alaa koskevaa tietoa sanakirjoja ja jonkin verran myös muita kuten esimerkiksi sähköisiä tietolähteitä käyttäen	hakee monipuolisesti omaa alaa koskevaa tietoa, soveltaa tietoaan ja taitojaan sekä perustelee ratkaisunsa
Tekstien ymmärtäminen sekä kirjallinen viestintä	ymmärtää lyhyitä ja yksinkertaisia oman alansa työhön liittyviä kirjallisia viestejä	ymmärtää työhönsä ja alansa tuotteisiin ja prosesseihin liittyviä kirjallisia ohjeita apuvälineitä käyttäen ja tekee tarkentavia kysymyksiä sekä osaa toimia niiden mukaan	ymmärtää työhönsä ja alansa tuotteisiin ja prosesseihin liittyviä kirjallisia ohjeita sekä työstä annettua palautetta
	kirjoittaa ohjattuna mallin mukaan työhönsä liittyviä yksinkertaisia ja lyhyitä tekstejä	kirjoittaa mallin mukaan työhönsä liittyviä yksinkertaisia ja lyhyitä tekstejä	kirjoittaa tavanomaisia henkilökohtaisia viestejä ja lyhyitä tekstejä sekä täyttää yksinkertaisia työhönsä liittyviä asiakirjoja
Vuorovaikutus ja työelämän kielikäyttötilanteissa toimiminen	ymmärtää lyhyitä ja yksinkertaisia oman alansa työhön liittyviä suullisia viestejä ja osaa toimia niiden mukaan	ymmärtää tavanomaisimpia työhönsä ja alansa tuotteisiin ja prosesseihin liittyviä suullisia ohjeita ja osaa toimia niiden mukaan	ymmärtää keskeiset ajatukset tavanomaisesta normaalitempoisesta puheesta ja toimii niiden mukaan
	kertoo lyhyesti itsestään ja alansa työtehtävistä vastaamalla hänelle esitettyihin kysymyksiin ennakoitavissa olevissa ja tutuissa työtilanteissa	kertoo itsestään ja työtehtävistään siten, että tulee ymmärretyksi ja osallistuu keskusteluun, mikäli keskustelukumppani puhuu hitaasti ja käyttää yksinkertaisia rakenteita	kertoo tutuissa tilanteissa työpaikastaan ja työstään ja siihen liittyvistä normeista ja tavoista sekä tarvittaessa ottaa selvää muiden maiden vastaavista asioista sekä hankkii kysymällä työhönsä liittyviä lisäohjeita
Kielen ja kulttuurin tuntemus	on tietoinen opiskelunsa kielestä	ymmärtää opiskelunsa kielen	soveltaa vieraan kielen ja kulttuurin

	len ja sen edustaman kulttuurin merkityksestä	ja sen edustaman kulttuurin merkityksen	tuurin tietojaan ja taitojaan
Kielenopiskelu	tunnistaa omat oppimisstrategiansa.	arvioi oppimisstrategioidensa vahvuuksia ja heikkouksia.	vahvistaa oppimistaan kokeilemalla uusia strategioita ja oppimistapoja.

Elinikäisen oppimisen avaintaidot: 1. Oppiminen ja ongelmanratkaisu, 2. Vuorovaikutus ja yhteistyö, 8. Viestintä ja mediaosaaminen, 11. Aktiivinen kansalaisuus ja eri kulttuurit

Arvosana hyvä H2 vastaa Kielten oppimisen, opettamisen ja arvioinnin yhteisen eurooppalaisen viitekehyksen kuvausasteikolla kuullun ja tekstin ymmärtämisessä kielitaidon taitotasoa A2.2 ja puhumisessa ja kirjoittamisessa taitotasoa A2.1. (Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment. Published by arrangement with the Council of Europe 2001. Eurooppalainen viitekehys. Kielten oppimisen, opettamisen ja arvioinnin yhteinen eurooppalainen viitekehys. Suomentanut Irma Huttunen ja Hanna Jaakkola 2003.)

Osaamisen tunnustamisessa lukion A-kielen kurssi Nuori ja hänen maailmansa ja Opiskelu ja työ korvaavat Vieras kieli, A-kieliopinnot ammattitaitoa täydentävissä tutkinnon osissa (yhteiset opinnot).

MATEMATIIKKA, 3 ov

Tavoitteet

Opiskelija

Matematiikka 1, 1 ov

- hallitsee peruslaskutoimitukset, prosenttilaskennan ja mittayksiköiden muunnokset ja käyttää niitä parturi-kampaajaan työhön liittyvissä laskutoimituksissa
- käyttää sopivia matemaattisia menetelmiä parturi-kampaajan työtehtäviin liittyvien ongelmien ratkaisussa

Matematiikka 2, 1 ov

- laskee pinta-aloja ja tilavuuksia sekä soveltaa geometriaa hiusalalan vaatimassa laajuudessa, kuten laskiessaan tuotemenekiä ja leikatessaan geometrisiä leikkauksia sekä osaa ajatella kolmiulotteisesti
- ilmaisee muuttujien välisiä riippuvuuksia matemaattisilla lausekkeilla
- käyttää matemaattisten ongelmien ratkaisussa apuna laskinta, tietokonetta ja tarvittaessa muita matematiikan apuvälineitä.

Matematiikka 3, 1 ov

- muodostaa ja laatii parturi-kampaajan tehtäviin liittyviä yhtälöitä, lausekkeita, taulukoita ja piirroksia sekä ratkaisee työssä tarpeellisia matemaattisia tehtäviä yhtälöillä, päättelöllä ja kuvaajien avulla sekä arvioi tulosten oikeellisuutta
- käyttää matemaattisten ongelmien ratkaisussa apuna laskinta, tietokonetta ja tarvittaessa muita matematiikan apuvälineitä.

Opetusmenetelmät

Luokkaopetus, harjoitustehtävät

Arviointi

Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö. Tavoitteiden saavuttaminen edellyttää säännöllistä osallistumista tuntityöskentelyyn ja tehtävien ja kokeiden suorittamista.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
<i>Matematiikka 1 ja 2:</i> Peruslaskutoimitukset, prosenttilaskenta ja mittayksikkömuunnokset sekä matemaattiset peruskäsitteet ja esitystavat	suorittaa työtehtäviin liittyvät ruutiinomaiset laskutoimitukset ja tuntee keskeisimmät matemaattiset käsitteet ja esitystavat	suorittaa sujuvasti ammattiin liittyvät laskutoimitukset ja käyttää jossakin määrin matemaattisia käsitteitä ja esitystapoja ilmaissussaan	soveltaa ammattialalla tarvittavia laskutoimituksia ja arvioi tulosten tarkkuutta sekä hallitsee ammattialalla käytettävät matemaattiset käsitteet ja esitystavat
<i>Matematiikka 1 - 3:</i> Matemaattiset menetelmät ja ongelmanratkaisu sekä tulosten arviointi	ratkaisee työtehtäviin liittyvät keskeiset matemaattiset ongelmat joko päättelöllä, graafisesti tai laskennallisesti sekä osaa arvioida tulosten suuruusluokkaa	ratkaisee ammattiin liittyviä ongelmia matemaattisten menetelmien avulla sekä arvioi tulosten oikeellisuutta	soveltaa matemaattisia menetelmiä ammattialaan liittyvien ongelmien ratkaisussa ja asettelussa sekä arvioi menetelmien luotettavuutta ja tarkkuutta
<i>Matematiikka 1 - 3:</i> Laskimen ja tietokoneen käyttäminen	käyttää laskinta ja tietokonetta työtehtäviin liittyvien matemaattisten perustehtävien ratkaisemiseen	käyttää sujuvasti laskinta ja tietokonetta ammattiin liittyvien matemaattisten ongelmien ratkaisemiseen	käyttää soveltaen laskinta ja tietokonetta ammattialaan liittyvien ongelmien ratkaisemiseen
<i>Matematiikka 3:</i> Numeerisen tiedon käsittely, analysointi ja tuottaminen	käyttää tiedonlähteenä tilastoja, taulukoita ja graafisia esityksiä	käyttää tilastoja, taulukoita ja graafisia esityksiä ammattiin liittyvien ongelmien ratkaisuun	soveltaa tilastoja, taulukoita ja graafisia esityksiä ammattialaan liittyvien ongelmien ratkaisuun sekä esittää tuottamia matemaattisia tuloksia tilastoina, taulukoina ja graafisina esityksinä
	laskee ohjeen mukaan aineiston keskilukuja.	laskee keskeisimpiä tilastollisia tunnuslukuja.	laskee tai määrittää annetusta aineistosta keskeisimmät tilastolliset tunnusluvut.

Elinikäisen oppimisen avaintaidot: 1. Oppiminen ja ongelmanratkaisu, 9. Matematiikka ja luonnontieteet

Osaamisen tunnustamisessa lukion kurssit Lausekkeet ja yhtälöt (MAB1) ja Geometria (MAB2) tai Funktiot ja yhtälöt (MAA1) ja toinen seuraavista lukion kursseista Polynomifunktiot (MAA2) tai Geometria (MAA3) korvaavat Matematiikan opinnot ammattitaitoa täydentävissä tutkinnon osissa (yhteiset opinnot).

FYSIIKKA JA KEMIA, 2 ov**Tavoitteet**

Opiskelija

Fysiikka 1, 1 ov

- soveltaa parturi-kampaajan tehtäviensä kannalta keskeisiä fysikaalisia ilmiöitä, käsitteitä ja lainalaisuuksia
- osaa parturi-kampaajan ammattitehtävissään ja muussa toiminnassaan, kuten yrittäjänä ottaa huomioon luonnon lainalaisuudet ja toimia niiden mukaisesti ympäristöä ja energiaa säästämällä
- tarkastelee keskeisiä ympäristöongelmia luonnontieteelliseltä kannalta
- soveltaa parturi-kampaajan ammatin kannalta keskeisiä fysiikan lakeja ja käsitteitä, kuten lämpö, lämmön vaikutus kemialliseen reaktioon, lämmön siirtyminen, mekaaninen liike, sähkö ja eri sähkövirtamuodot
- hallitsee parturi-kampaajan ammatin kannalta keskeisiä mekaniikan, lämpöopin ja sähköopin peruskäsitteitä ja ilmiöitä niin, että hän osaa käsitellä parturi-kampaajana tarvitsemiaan laitteita ja järjestelmiä turvallisesti ja taloudellisesti sekä työskennellä ergonomisesti
- tekee havaintoja ja mittauksia parturi-kampaajan ammatin kannalta keskeisistä fysikaalisista ilmiöistä
- kerää, käsittelee ja analysoi tekemiään havaintoja ja mittauksia.

Kemia 1, 1 ov

- soveltaa parturi-kampaajan tehtäviensä kannalta keskeisiä kemiallisia ilmiöitä, käsitteitä ja lainalaisuuksia
- ottaa huomioon työssään ympäristön ja parturi-kampaajan ammatin kannalta keskeisiä kemian ilmiöitä, kuten kemialliset reaktiot, hapettuminen ja pelkistyminen, ja sitä varten hänen on tunnettava tavallisimpien alkuaineiden ja sekä epäorgaanisten että orgaanisten yhdisteiden kemiallisia ominaisuuksia, kuten aineiden olomuodot ja tuotteiden peruskoostumukset
- tarkastelee keskeisiä ympäristöongelmia luonnontieteelliseltä kannalta
- säilyttää, käyttää oikein ja hävittää asianmukaisesti hiusalalla tarvittavia tuotteita sekä laskee ainemääriä ja pitoisuuksia, kuten tuotteiden prosenttipitoisuudet ja osaa laimentaa niitä (kuten esim. hapetteet)
- osaa tulkita aineiden terveyteen ja turvallisuuteen vaikuttavat tekijät tuotteiden merkinnöistä ja ottaa työskentelyssään huomioon aineiden erityisominaisuudet niin, ettei vaaranna omaa, asiakkaan, muiden eikä ympäristön turvallisuutta
- tekee havaintoja ja mittauksia parturi-kampaajan ammatin kannalta keskeisistä kemiallisista ilmiöistä
- kerää, käsittelee ja analysoi tekemiään havaintoja ja mittauksia.

Opetusmenetelmät

Luokkaopetus, harjoitustehtävät ja -kokeet

Arviointi

Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö. Tavoitteiden saavuttaminen edellyttää säännöllistä osallistumista tuntityöskentelyyn ja tehtävien ja kokeiden suorittamista.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
<i>Fysiikka:</i> Lämpöopin, mekaniikan ja sähköopin lainalaisuuksien tunteminen ja huomioon ottaminen työssä	tuntee fysiikan lainalaisuuksia niin, että pystyy työtehtävissään ottamaan huomioon niihin liittyvät ilmiöt, mutta tarvitsee joissakin kohdin ohjausta	osaa ottaa huomioon fysiikkaan liittyvät ilmiöt työtehtävissään	osaa itsenäisesti soveltaa fysiikan lainalaisuuksia työssään
<i>Kemia:</i> Kemiallisten aineiden ja yhdisteiden sekä niiden ominaisuuksien tunteminen ja huomioon ottaminen työssä	käsittelee, säilyttää ja hävittää oikein työtehtävissään tarvittavia kemikaaleja ja ottaa huomioon erilaisten aineiden ominaisuudet ja ympäristöriskit työssään, mutta tarvitsee osin ohjausta	käsittelee, säilyttää ja hävittää oikein työtehtävissään tarvittavia kemikaaleja ja ottaa huomioon erilaisten aineiden ominaisuudet ja ympäristöriskit tutuissa työtilanteissa	käsittelee, säilyttää ja hävittää oikein työtehtävissään tarvittavia kemikaaleja ja ottaa huomioon erilaisten aineiden ominaisuudet ja ympäristöriskit muutuvissakin työtilanteissa
	tulkitssee osin ohjattuna tavallisia tuotemerkintöjä	tulkitssee tavallisimpia tuotemerkintöjä	tulkitssee itsenäisesti erilaisia alan tuotemerkintöjä
	laskee ohjattuna pitoisuuksia ja aineiden määriä sekä hankkii ohjeen mukaan tietoa kemikaalien käyttöturvallisuustiedotteista	laskee pitoisuuksia ja aineiden määriä sekä hankkii tietoa käyttöturvallisuustiedotteista	laskee pitoisuuksia ja aineiden määriä joustavasti erilaisissa työtilanteissa eri tietolähteistä hankkimansa tiedon mukaan

Fysiikka ja kemia: Havainnointi ja mittaaminen	toteuttaa mittaukset käyttäen tavallisimpia mittausten menetelmiä ja -välineitä ohjatussa työtilanteessa	toteuttaa mittaukset käyttäen tavallisimpia mittausten menetelmiä ja -välineitä omatoimisesti ja osaa arvioida mittaustulosten luotettavuutta	käyttää mittauksiin sopivimpia menetelmiä ja välineitä sujuvasti, toteuttaa mittaukset järjestelmällisesti ja huolellisesti ja osaa arvioida havaintojen ja mittausten tarkkuutta ja luotettavuutta
	tallentaa mittaukset ja havainnot ohjeiden mukaisesti ja esittää ne taulukoina ja graafeina sekä laskee tarvittaessa tuloksia, mutta tarvitsee joiltakin osin ohjausta	osaa analysoida mittauksia ja havaintoja sekä tehdä tuloksista johtopäätöksiä	osaa raportoida ja esittää tuloksia sekä arvioida tulosten ja johtopäätösten tarkkuutta ja luotettavuutta
Turvallinen ja ergonominen työskentely	työskentelee työturvallisuusohjeiden mukaisesti, mutta vaatii ohjausta ergonomiseen työskentelyyn.	työskentelee ergonomisesti ja työturvallisuusohjeiden mukaisesti.	työskentelee ergonomisesti ja työturvallisuusohjeiden mukaisesti ja ottaa omatoimisesti huomioon työympäristössä olevat riskitekijät.

Elinikäisen oppimisen avaintaidot: 1. Oppiminen ja ongelmanratkaisu, 4. Terveys, turvallisuus ja toimintakyky, 6. Kestävä kehitys, 9. Matematiikka ja luonnontieteet, 10. Teknologia ja tietotekniikka

Osaamisen tunnustamisessa lukion kurssit Fysiikka luonnontieteinä (FY1) ja Ihmisen ja elinympäristön kemia (KE1) korvaavat Fysiikan ja kemian opinnot ammattitaitoa täydentävissä tutkinnon osissa (yhteiset opinnot).

YHTEISKUNTA-, YRITYS- JA TYÖELÄMÄTIETO, 1 ov

Tavoitteet

Opiskelija

- osallistuu oppilaitoksessa ja työssäoppimispaikassa yhteisten asioiden hoitamiseen
- arvioi toimintamahdollisuuksiaan aktiivisena kansalaisena ja kuluttajana
- osaa käyttää yhteiskunnan tarjoamia palveluja
- tekee suunnitelman oman taloutensa hoitamisesta
- arvioi yrittäjyyden ja yritystoiminnan merkitystä Suomen kansantaloudelle
- hakee tietoa ammattialansa työpaikoista sekä Euroopan unionia ja kansalaisia koskevaa tietoa.

Opetusmenetelmät

Suullisia ja kirjallisia harjoitustehtäviä, paritehtäviä ja opintokäytejä

Arviointi

Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö. Tavoitteiden saavuttaminen edellyttää säännöllistä osallistumista tuntityöskentelyyn ja tehtävien ja kokeiden suorittamista.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Osallistuminen oppilaitoksessa ja työssäoppimispaikassa	osallistuu ohjattuna yhteisten asioiden hoitamiseen	osallistuu sovitulla tavalla yhteisten asioiden hoitamiseen sekä tuntee yhteiskunnallisen päätöksentekoprosessin	osallistuu itsenäisesti yhteisten asioiden hoitamiseen sekä tuntee yhteiskunnallisen päätöksentekoprosessin
Toimintamahdollisuuksien arviointi	arvioi ohjattuna toimintamahdollisuuksiaan kansalaisena ja kuluttajana	arvioi toimintamahdollisuuksiaan kansalaisena ja kuluttajana	arvioi toimintamahdollisuuksiaan aktiivisena kansalaisena ja kuluttajana
	tuntee opiskelijan vaikuttamismahdollisuudet, oikeudet ja velvollisuudet	tuntee opiskelijan ja kansalaisen keskeiset vaikuttamismahdollisuudet, oikeudet, edut ja velvollisuudet	tuntee opiskelijan ja kansalaisen keskeiset demokraattiset vaikuttamismahdollisuudet, oikeudet, edut ja velvollisuudet
	hakee tietoa kuluttajan keskeisistä oikeuksista ja velvollisuuksista	tuntee kuluttajan keskeiset oikeudet ja velvollisuudet	tuntee kuluttajan keskeiset oikeudet ja velvollisuudet
Yhteiskunnan palvelujen käyttö	käyttää opiskelijan tarvitsemia palveluja ja ymmärtää kansalaisen osuuden niiden rahoittamisessa	käyttää yhteiskunnan tarjoamia palveluja ja ymmärtää kansalaisen osuuden niiden rahoittamisessa	käyttää itsenäisesti yhteiskunnan tarjoamia palveluja ja ymmärtää kansalaisen osuuden niiden rahoittamisessa
Oman talouden hoitaminen	tekee ohjattuna suunnitelman menoistaan ja varoistaan	tekee suunnitelman menoistaan ja varoistaan	tekee suunnitelman menoistaan ja varoistaan
	hankkii ohjattuna tietoa rahoitusvaihtoehdoista ja niistä aiheutuvista kuluista	hankkii tietoa rahoitusvaihtoehdoista ja niistä aiheutuvista kuluista	hankkii tietoa rahoituslähteistä ja vertailee niistä aiheutuvia kuluja
Kansantalouteen keskeisesti vaikuttavien tekijöiden arviointi	arvioi ohjattuna yrittäjyyden keskeiset vaikutukset työllisyy-	arvioi yrittäjyyden ja yritystoiminnan vaikutuksen työllisyy-	arvioi itsenäisesti yrittäjyyden ja yritystoiminnan vaikutuksen

	teen	teen	kansantalouteen
Tiedon haku ammattialan työpaikoista ja Euroopan unionista	hakee tietoa ammattialansa työpaikoista paikallisesti	hakee tietoa ammattialansa työpaikoista alueellisesti ja kansallisesti	hakee tietoa ammattialansa työpaikoista alueellisesti ja kansallisesti ja Euroopan unionin maista
	hakee ohjattuna Euroopan unionin kansalaisia koskevaa tietoa.	hakee Euroopan unionia ja kansalaisia koskevaa tietoa.	hakee Euroopan unionia ja kansalaisia koskevaa vertailevaa tietoa.

Elinikäisen oppimisen avaintaidot: 2. Vuorovaikutus ja yhteistyö, 5. Aloitekyky ja yrittäjyys, 11. Aktiivinen kansalaisuus ja eri kulttuurit

Osaamisen tunnustamisessa lukion kurssit Yhteiskuntatieto (YH1) ja Taloustieto (YH2) korvaavat Yhteiskunta-, yritys- ja työelämä-tiedon opinnot ammattitaitoa täydentävissä tutkinnon osissa (yhteiset opinnot).

LIIKUNTA, 1 ov

Tavoitteet

Opiskelija

- edistää liikunnan avulla terveellistä ja aktiivista elämäntapaa ymmärtäen tauko- ja palautumislukun merkityksen toiminta- ja työkyvylle
- tutustuu monipuolisesti terveyttä, psyykkistä vireystilaa ja jaksamista edistävään liikuntaan
- pitää yllä fyysistä toimintakykyään liikunnan avulla
- liikkuu ja toimii vastuullisesti sekä itsenäisesti että ryhmässä
- edistää toiminnallaan ryhmän toimintaa ja turvallisuutta.

Opetusmenetelmät

Yksilölliset- ja ryhmäliikuntalajit

Arviointi

Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö. Tavoitteiden saavuttaminen edellyttää säännöllistä osallistumista tuntityöskentelyyn ja tehtävien ja kokeiden suorittamista.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Fyysisen toimintakyvyn tukeminen ja vahvistaminen	käyttää liikunnan harrastamiseen tarvittavia perustaitoja	käyttää liikunnan harrastamiseen tarvittavia perustaitoja monipuolisesti	käyttää liikunnan harrastamiseen tarvittavia perustaitoja ja liikunnan lajitaitoja monipuolisesti
	pitää ohjattuna yllä fyysistä toimintakykyään	pitää yllä fyysistä toimintakykyään	seuraa, arvioi ja pitää yllä fyysistä toimintakykyään
Fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin ylläpitäminen ja edistäminen liikunnan avulla	ymmärtää ohjattuna liikunnan merkityksen fyysiselle, psyykkiselle ja sosiaaliselle hyvinvoinnille	ymmärtää liikunnan merkityksen omalle fyysiselle, psyykkiselle ja sosiaaliselle hyvinvoinnilleen	ymmärtää liikunnan merkityksen fyysiselle, psyykkiselle ja sosiaaliselle hyvinvoinnille
Vuorovaikutus ja yhteistyö	osallistuu liikuntatilanteisiin annettujen ohjeiden mukaan sekä noudattaa reilun pelin periaatteita	osallistuu liikuntatilanteisiin aktiivisesti reilun pelin periaatteita noudattaen	osallistuu liikuntatilanteisiin aktiivisesti edistäen reilun pelin periaatteita
Terveyden, turvallisuuden sekä toimintakyvyn huomioon ottaminen	noudattaa yleensä turvallisuutta liikunnassa.	toimii liikuntatilanteissa turvallisesti sekä itsenäisesti että ryhmässä.	edistää toiminnallaan ryhmän turvallisuutta.

Elinikäisen oppimisen avaintaidot: 2. Vuorovaikutus ja yhteistyö, 4. Terveys, turvallisuus sekä toimintakyky

Osaamisen tunnustamisessa lukion kurssit Taitoa ja kuntoa (LI1) tai Liikuntaa yhdessä ja erikseen (LI 2) korvaa Liikunnan opinnot ammattitaitoa täydentävissä tutkinnon osissa (yhteiset opinnot).

TERVEYSTIETO, 1 ov

Tavoitteet

Opiskelija

- osoittaa toiminnallaan ja tiedoillaan halua ja kykyä ylläpitää ja edistää terveyttä
- ymmärtää fyysisen, psyykkiseen ja sosiaaliseen toimintakykyyn vaikuttavia tekijöitä omassa elämäntavassaan ja toimintaympäristössään
- tietää mielenterveyden, seksuaaliterveyden ja ihmissuhteiden merkityksestä ihmisen hyvinvoinnille
- tietää tupakoinnin ja päihteiden haittavaikutukset ja osaa ehkäistä terveyttä kuluttavia tekijöitä
- tietää terveyttä edistäviä elintavoista ja totumuksista
- ymmärtää liikunnan, ravinnon, levon, unen, virkistykseen, ihmissuhteiden ja terveyden väliset yhteydet ja ottaa ne huomioon toiminnassaan ja parturi-kampaajan työssä

- tunnistaa parturi-kampaajan ammatin keskeiset terveyttä ja työkykyä kuormittavat tekijät ja osaa kehittää työskentelytapojaan ja toimintaympäristönsä turvallisuutta ja terveellisyyttä yhteistyössä muiden kanssa
- osaa ehkäistä tapaturmia, hallitsee tavallisimmat ensiaputilanteet ja avun hakemisen ja osaa toimia ergonomisesti
- tietää väestön terveyseroista ja tavallisimpien kansansairauksien riskitekijöistä ja niiden ennaltaehkäisystä
- tunnistaa omaan jaksamiseen vaikuttavia tekijöitä ja osaa toimia jaksamista edistävällä tavalla
- osaa tarvittaessa käyttää opiskeluterveyden- ja muita terveydenhuoltopalveluja, hyödyntää terveysliikuntaa ja ymmärtää niiden merkityksen toimintakyvyn ylläpitämisessä.

Opetusmenetelmät

Luokkaopetus, pari- ja ryhmätehtävät ja harjoitukset

Arviointi

Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö. Tavoitteiden saavuttaminen edellyttää säännöllistä osallistumista tuntityöskentelyyn ja tehtävien ja kokeiden suorittamista.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen terveyden ja hyvinvoinnin ylläpitäminen ja edistäminen	ottaa ohjattuna huomioon tavallisimpia terveyttä edistäviä elintapoja ja tottumuksia (kuten liikunta, ravinto, lepo, uni, virkistys, mielenterveys, ihmissuhteet, seksuaaliterveys) ja on halukas edistämään omaa terveyttään ja jaksamistaan	ottaa huomioon terveyttä ja hyvinvointia edistävät elämäntavat ja tottumukset, osallistuu niitä ja omaa jaksamistaan edistävään toimintaan	toimii terveyttä, hyvinvointia ja omaa jaksamistaan edistävällä tavalla, ehkäisee terveyttä kuluttavia tekijöitä ja perustelee toimintansa elintapojen ja terveyden välisellä tutkitulla tiedolla ja kokemuksella
Fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista terveyttä ja toimintaympäristön turvallisuutta edistävien toimintatapojen noudattaminen	noudattaa yhteisössä sovittuja terveyttä ja turvallisuutta edistäviä toimintatapoja, mutta tarvitsee ohjausta uusissa tilanteissa	ottaa toiminnassaan huomioon terveyttä ja toimintakykyä kuormittavia tekijöitä ja haluaa edistää toimintansa ja toimintaympäristönsä terveellisyyttä ja turvallisuutta	ottaa toiminnassaan monipuolisesti huomioon terveyteen ja turvallisuuteen vaikuttavat tekijät ja edistää omalla toiminnallaan koko yhteisön hyvinvointia
Terveysliikunnan ja terveydenhuoltopalvelujen hyödyntäminen	suunnittelee ja toteuttaa ohjattuna terveyttä edistävää liikuntaa ja osaa tarvittaessa hakea apua terveydenhuollon palveluista	toteuttaa terveyttä edistävää liikuntaa laatimansa ohjelman mukaan ja käyttää tarvittaessa terveydenhuollon palveluja	hyödyntää itsenäisesti terveysliikunnan mahdollisuuksia oman toimintakyvyn ylläpitämisessä ja osaa hyödyntää terveydenhuoltopalveluja tilanteen vaatimalla tavalla
Tapaturmien ehkäisy ja ensiapu sekä ergonominen toiminta	tunnistaa mahdollisia tapaturmariskejä, osaa hakea ja antaa ensiapua tavallisimmissa ensiapua vaativissa tilanteissa sekä noudattaa tutuissa tilanteissa ergonomisia toimintatapoja	ehkäisee toiminnallaan tapaturmien syntymistä, osaa hakea ja antaa ensiapua sekä noudattaa ergonomisia toimintatapoja	toimii huolellisesti ja ennalta ehkäisee tapaturmien syntymistä, osaa hakea ja antaa ensiapua sekä työskentelee ergonomisesti ja itseään säästäen
Fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista terveyttä ja toimintakykyä edistävien, kansansairauksia ennaltaehkäisevien ja terveyttä kuluttavien tekijöiden sekä ammatin häittävien vaikutuksia koskevan tietoperustan hallinta	tietää tavallisimmista terveyshaitoista (kuten tupakointi ja päihteiden käyttö) sekä tavallisimmista terveyttä ja toimintakykyä kuormittavista tekijöistä ja kansansairauksista, mutta tarvitsee ohjausta terveyttä edistävän tiedon hankinnassa.	hyödyntää omassa toiminnassaan terveyttä ja toimintakykyä edistävää tietoperustaa, tuntee terveyttä kuluttavat tekijät sekä elintavoista johtuvat terveyshaitat ja on tietoinen mahdollisista ammattiinsa liittyvistä kuormitustekijöistä.	hyödyntää monipuolisesti omassa toiminnassaan terveyttä ja toimintakykyä edistävää tietoa ja hakee itsenäisesti tietoa mahdollisista ammattiinsa häittävistä vaikutuksista.

Elinikäisen oppimisen avaintaidot: 1. Oppiminen ja ongelmanratkaisu, 2. Vuorovaikutus ja yhteistyö, 3. Ammattietiikka, 4. Terveys, turvallisuus ja toimintakyky, 6. Kestävä kehitys, 8. Viestintä ja mediaosaaminen, 10. Teknologia ja tietotekniikka

Osaamisen tunnustamisessa lukion kurssi Terveiden perusteet (TE1) korvaa Terveystiedon opinnot ammattitaitoa täydentävissä tutkinnon osissa (yhteiset opinnot).

TAIDE JA KULTTUURI, 1 ov

Tavoitteet

Opiskelija

- ymmärtää taiteen ja kulttuurin merkityksen omassa elämässään ja hyödyntää niiden ilmenemismuotoja monikulttuurisessa yhteisössä
- osallistuu taide- ja kulttuuritapahtumiin, kehittää koulu yhteisön kulttuuria ja ylläpitää sen esteettistä ilmettä
- ilmaisee ajatuksia, kokemuksia ja tunteita esimerkiksi musiikin, tanssin, teatterin, kirjallisuuden tai kuvataiteen keinoin ja arvostaa muiden ilmaisua ja näkemyksiä
- noudattaa kestävän kehityksen periaatteita materiaalien valinnassa ja työskentelyssään.

Opetusmenetelmät

Toiminnalliset ja luovat menetelmät ja opintokäynnit, itsenäinen opiskelu

Arviointi

Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö. Tavoitteiden saavuttaminen edellyttää säännöllistä osallistumista tuntityöskentelyyn ja tehtävien ja kokeiden suorittamista.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Taiteen ja kulttuurin hyödyntäminen	osallistuu taide- ja kulttuurita- pahtumiin	huolehtii koulu yhteisön kulttuu- rista ylläpitäen sen esteettistä ilmettä	uudistaa koulu yhteisön kulttuu- ria kehittämällä sen esteettistä ilmettä
Tuotoksen tekeminen	suunnittelee ja toteuttaa ohjat- tuna itselleen sopivimmalla ta- valla jonkin ajatuksiaan, koke- muksiaan ja tunteitaan ilmaise- van tuotteen	suunnittelee ja toteuttaa itsel- leen sopivimmalla tavalla jonkin ajatuksiaan, kokemuksiaan ja tunteitaan ilmaisevan tuotteen, teoksen tai esityksen	suunnittelee ja toteuttaa itsel- leen sopivimmalla tavalla jonkin ajatuksiaan, kokemuksiaan ja tunteitaan soveltavan ja ilmai- sevan tuotteen, teoksen tai esi- tyksen
	ottaa ohjeiden mukaan huomi- oon luonnon ja energian sääs- tämisen materiaalien käytössä ja työskentelyssään	toimii luontoa ja energiaa sääs- täten materiaalien käytössä ja työskentelyssään	valitsee työskennellessään ma- teriaalit luontoa ja energiaa säästään
Muiden ilmaisun ja näkemysten arvostaminen	kertoo muiden ilmaisussa tun- nistamistaan kulttuurisista piir- teistä.	antaa rakentavaa palautetta muiden ilmaisusta ja näkemyk- sistä.	kehittää omaa ilmaisuaan ar- vostaen muiden näkemyksiä.

Elinikäisen oppimisen avaintaidot: 2. Vuorovaikutus ja yhteistyö, 6. Kestävä kehitys, 7. Estetiikka

Osaamisen tunnustamisessa lukion kurssit: Minä, kuva ja kulttuuri (KU1) tai Ympäristö, paikka ja tila (KU2) tai Musiikki ja minä (MU1) tai Moniääninen Suomi (MU2) korvaavat Taide ja kulttuuri -opinnot ammatitaitoa täydentävissä tutkinnon osissa (yhteiset opinnot).

VALINNAISET TUTKINNON OSAT

YMPÄRISTÖTIETO, 4 ov

Tavoitteet

Opiskelija

Ympäristötieto 1, 1 ov

- noudattaa kestävän kehityksen periaatteiden mukaisia työ- ja toimintatapoja niin, että ne tukevat parturi-kampaajan ammatti-
taidon saavuttamista ja täydentävät saavutettua ammatitaitoa

Ympäristötieto 2, 1 ov

- toimii energiaa säästävästi välttämällä liiallista veden- ja sähkönkulutusta
- ehkäisee jätteiden syntyä välttämällä kertakäyttöisten tarvikkeiden käyttöä, suosien ammattikokoja ja yksinkertaisesti pakattuja
tuotteita ja lajittelee jätteitä tarkoituksenmukaisesti sekä hallitsee ammatitaidon kannalta keskeisten tuotteiden elinkaaren

Ympäristötieto 3, 1 ov

- hallitsee ammatitaidon kannalta keskeisten tuotteiden elinkaaren

Ympäristötieto 4, 1 ov

- työskentelee ympäristöriskit minimoiden tuntemalla tuotteiden ympäristövaikutukset ja suosimalla ympäristösertifioituja tuot-
teita sekä toimii kulttuuriperintöä vaalien.

Opetusmenetelmät

Luokkaopetus, pari- ryhmätyö tehtävät ja opintokäynnit.

Arviointi

Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö. Tavoitteiden saavuttaminen edellyttää säännöllistä osallistumista tuntityöskentelyyn ja tehtävien ja kokeiden suorittamista.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
<i>Ympäristötieto 1 ja 4:</i> Maailmanlaajuisesti, alueellises- ti ja paikallisesti tärkeimpien ympäristöongelmien ja niihin esitettyjen ratkaisukeinojen tun- teminen sekä kestävän kehityk- sen ja vastuullisten toimintata- pojen mukainen toiminta	tuntee kestävän kehityksen pe- rusperiaatteet työssään	tuntee kestävän kehityksen haasteita sekä tapoja, joilla voi työssään pyrkiä osaltaan toimi- maan kestävän kehityksen peri- aatteiden mukaan	tietää perusasiat aineen kierros- ta ja energian virrasta maapal- lolla tuntee kestävän kehityksen haasteita ja niihin esitettyjä rat- kaisuja sekä osaa työssään toimia kestävän kehityksen pe- riaatteiden mukaan
<i>Ympäristötieto 1:</i>			

Ammattitaidon kannalta keskeisen jätehuollon hallinta sekä jätteiden synnyn ehkäiseminen	osaa ehkäistä jätteiden syntyä ja lajitella syntyvän jätteen ohjautusti tavanomaisissa työtehtävissä	osaa ehkäistä jätteiden syntyä sekä lajittelee jätteet ohjeiden mukaan	osaa ehkäistä jätteiden syntyä tuotteiden ja pakkausten suunnittelussa ja hankinnoissa sekä lajittelee jätteet itsenäisesti
<i>Ympäristötieto 4:</i> Kulttuuriperinnön vaaliminen ammattitaitoa täydentävällä tavalla	tunnistaa ohjattuna kulttuuriperinnön perusteet ja merkityksen	osaa vaalia kulttuuriperintöä ammatissaan	osallistuu aktiivisesti lähiympäristönsä kulttuuriperinnön vaalimiseen ja edistää sitä ammatissaan
<i>Ympäristötieto 2 ja 3:</i> Ekotehokkaiden työmenetelmien ja -materiaalien valinta sekä ammattitaidon kannalta keskeisten tuotteiden elinkaaren tunnistaminen	ohjattuna valitsee ekotehokkuutta edistäviä välineitä ja materiaaleja	tekee ekotehokkuutta edistäviä työvälineiden ja -menetelmien valintoja	tekee ekotehokkuutta edistäviä työvälineiden ja -menetelmien valintoja sekä tunnistaa niiden vaikutuksen elinkaareen
<i>Ympäristötieto 1 ja 4:</i> Ympäristölainsäädännön noudattaminen ja ympäristölaatu- ja järjestelmien mukainen toiminta	toimii opastettuna ammatissaan keskeisten ympäristömääräysten mukaisesti	toimii ammatissaan ympäristömääräysten mukaisesti	toimii ammatissaan ympäristömääräysten mukaisesti ja ennakoii tulevia muutoksia
	toimii ohjattuna ympäristölaatu- ja järjestelmien mukaisesti ammatissaan	toimii ympäristölaatu- ja järjestelmien mukaisesti ammatissaan	osallistuu aktiivisesti työpaikansa ympäristölaatu- ja järjestelmien rakentamiseen ja/tai kehittämiseen
<i>Ympäristötieto 1 ja 4:</i> Ammattitaidon saavuttamisen kannalta keskeisen ympäristötiedon lähteiden hankinta ja niiden hyödyntäminen	etsii ohjattuna eri lähteistä ympäristötietoa työssään hyödyttävään muotoon.	luokittelee, vertailee ja jäsentää hankkimaansa ympäristötietoa sekä muokkaa sitä työssä hyödyttävään muotoon.	luokittelee, vertailee ja jäsentää hankkimaansa ympäristötietoa sekä muokkaa sitä itsenäisesti ja soveltaa sitä työssään.

Elinikäisen oppimisen avaintaidot: 1. Oppiminen ja ongelmanratkaisu, 3. Ammattietiikka, 6. Kestävä kehitys, 8. Viestintä ja mediaosaaminen, 10. Teknologia ja tietotekniikka

Osaamisen tunnustamisessa lukion kurssi Ympäristöekologia (BI3) korvaa 1 opintoviikon laajuuden osan Ympäristötiedon opinnoista ammattitaitoa täydentävissä tutkinnon osissa (yhteiset opinnot).

TIETO- JA VIESTINTÄTEKNIikka, 4 ov

Tavoitteet

Opiskelija

Tieto- ja viestintätekniikka 1, 1 ov

- käyttää käyttöjärjestelmäohjelmia sekä soveltaa työvälineohjelmia, kuten tekstinkäsittely-, taulukkolaskenta-, sähköposti-, esitysgraafikka- ja kalenteriohjelmia parturi- kampaajan tehtävissä tarvittavan tiedon tuottamiseen, muokkaamiseen ja esittämiseen
- toimii tekijänoikeus-, tietoturva- ja tietosuojaohjeiden ja -määräysten mukaisesti
- käyttää parturi-kampaajan ammattitehtävissä tarvittavia verkkoviestintämenetelmiä ja -sovelluksia tiedon lähettämiseen ja jakamiseen

Tieto- ja viestintätekniikka 2, 1 ov

- käyttää parturi-kampaajan tehtävissä tarvittavia tietoteknisiä välineitä ja järjestelmiä tiedon hankintaan, käsittelyyn, muokkaukseen, tallentamiseen ja esittämiseen

Tieto- ja viestintätekniikka 3, 1 ov

- ottaa käyttöön ja soveltaa uusia tietoteknisiä lisälaitteita, toimintoja ja ohjelmia (tarvittaessa käyttötuen avustuksella)
- käyttää työssään tehokkaita työskentelytapoja ja -menetelmiä, kuten kymmensormijärjestelmää ja eri hiirenkäyttötekniikoita
- käyttää työssään ergonomisesti oikeita työasentoja.

Tieto- ja viestintätekniikka 4, 1 ov

- käsittelee parturi-kampaajan tehtävissä käytettyjen sovellusohjelmistojen tuottamia tiedostoja ja hankkii ammattitehtävissä tarvittavaa tietoa erilaisten ammatillisten hiusalan verkkohakupalveluiden ja -sovellusten avulla

Opetusmenetelmät

Luokkaopetus, harjoitukset

Arviointi

Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö. Taulukossa esitetyt arvioinnin kohteet liittyvät useisiin opintojaksoihin. Kunkin opintojakson arvioinnissa käytetään niitä arviointikriteereitä, jotka liittyvät opintojakson tavoitteiden saavuttamiseen. Tavoitteiden saavuttaminen edellyttää säännöllistä osallistumista tuntityöskentelyyn ja tehtävien ja kokeiden suorittamista.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
Tiedonhankinta ja käsittely	hakee, tallentaa ja kopioi työtehtävissä tarvittavia tiedostoja sekä hakee työtehtävissä tarvit-	osaa tarkoituksenmukaisesti ja tehokkaasti käsitellä ammatissa tarvittavia tiedostoja sekä verk-	ottaa huomioon tiedostojen käsittelyssä tekniset rajoitteet ja mahdollisuudet

	tavaa tietoa verkkopalveluista	kohakupalveluita	soveltaa tapaus- ja tilannekohtaisesti ammattialaan liittyviä verkkohakupalveluita ja käyttää niitä aktiivisesti sekä arvioi niiden tietojen luotettavuutta ja soveltuvuutta
Tiedonkäsittely ja muokkaus	käyttää työvälineohjelmia, kuten tekstinkäsittely-, taulukkolaskenta-, sähköposti-, esitysgraafikka- ja kalenteriohjelmia työtehtävien hoidossa	käyttää sujuvasti työvälineohjelmia ammattiin liittyvän tiedon tuottamiseen ja muokkaamiseen	käyttää soveltaen työvälineohjelmia tiedon tuottamiseen ja muokkaamiseen ammattialan eri tilanteiden ja olosuhteiden vaatimalla tavalla
Tietojen lähettäminen ja jakaminen	käyttää verkkoviestintämenetelmiä työtehtävien hoidossa	käyttää sujuvasti eri verkkoviestintämenetelmiä ammattiin liittyvän tiedon lähettämiseen ja jakamiseen	käyttää soveltaen verkkoviestintän mahdollisuuksia ammattialan eri tilanteiden ja tarpeiden mukaan sekä ottaa huomioon näiden käytössä vastuu- ja tietoturvanäkökulmat
Tekijänoikeuksien, tietoturvan, tietosuojan ja ergonomian noudattaminen	toimii tekijänoikeus-, tietoturva-, tietosuoja- ja ergonomiohjeiden ja säädösten mukaisesti.	käyttää työssään ergonomisesti suositeltavia toimintatapoja.	ennakoi ja ottaa huomioon tietosuoja- ja tietoturvariskit sekä kehittää työympäristöään ja toimintatapojaan tietoturva-, tietosuoja- ja ergonomiatavoitteiden pohjalta.

Elinikäisen oppimisen avaintaidot: 1. Oppiminen ja ongelmanratkaisu, 2. Vuorovaikutus ja yhteistyö, 8. Viestintä ja mediaosaaminen, 9. Matematiikka ja luonnontieteet, 10. Teknologia ja tietotekniikka

Lukion opetus suunnitelman perusteissa ei ole kursssia, joka korvaisi ammatillisen peruskoulutuksen Tieto- ja viestintätekniikan -opinnot.

ETIIKKA, 4 ov

Tavoitteet

Opiskelija

Etiikka 1, 1 ov

- pohtii arvojen, normien ja katsomusten merkitystä omassa elämässään, ihmisten välisissä suhteissa ja työssä
- perustelee valintojaan ja osaa arvioida niiden vaikutuksia ihmisarvon, oikeudenmukaisuuden ja kestävän kehityksen kannalta
- osoittaa toiminnassaan rehellisyyttä ja vastuullisuutta, kunnioittaa toisia ihmisiä sekä käyttäytyy työssään ja ihmissuhteissaan hyvien tapojen mukaisesti

Etiikka 2, 1 ov

- pohtii omaan elämään, ihmissuhteisiin, yhteiskuntaan, ympäristöön ja työelämään liittyviä eettisiä kysymyksiä ja ongelmia
- osaa ratkaista sekä itsenäisesti että yhdessä toisten kanssa oman alansa työelämän arvo- ja normiristiriitoja eettisesti hyväksyttävällä tavalla

Etiikka 3, 1 ov

- toimii eettisesti erilaisissa ristiriita- ja kriisitilanteissa kuten oman, asiakkaan tai työnantajan edun ollessa ristiriidassa keskenään

Etiikka 4, 1 ov

- omaa valmiuksia osallistua oman alansa hiusalalan arvopohjan ja eettisten toimintaperiaatteiden kehittämiseen, kuten parturikamppaan eettisten ohjeiden kehittämiseen
- hankkii tietoa oman alansa ja muiden alojen ammattieettisestä tietoperustasta ja ymmärtää sekä käyttää sitä työnsä ammatillisena voimavarana
- havaitsee ja tunnistaa hiusalalan eettisiä ongelmatilanteita, käsittelee niitä ja esittää niistä perusteltuja näkemyksiä.

Opetusmenetelmät

Luokkaopetus, yksilö- ja ryhmätyöt, toiminnalliset menetelmät

Arviointi

Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö. Taulukossa esitetyt arvioinnin kohteet liittyvät useisiin opintojaksoihin. Kunkin opintojakson arvioinnissa käytetään niitä arviointikriteereitä, jotka liittyvät opintojakson tavoitteiden saavuttamiseen. Tavoitteiden saavuttaminen edellyttää säännöllistä osallistumista tuntityöskentelyyn ja tehtävien ja kokeiden suorittamista.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Eettisten kysymysten pohdinta	keskustelee ohjattuna omaan elämäänsä ja ihmissuhteisiinsa liittyvistä arvoista sekä eettisistä ja katsomuksellisista kysymyksistä	keskustelee eettisistä, katsoimuksellisista sekä omaan elämäänsä ja ihmissuhteisiinsa liittyvistä kysymyksistä ja arvoista	pohtii arvojen, normien ja erilaisten katsomusten merkitystä omassa elämässään, ihmisten välisissä suhteissa, työelämässä ja yhteiskunnassa
Eettinen toiminta	toimii hyvien tapojen mukaisesti ja vastuullisesti työssään ja sen	toimii vastuullisesti ja eettisesti työnsä ja työelämän ristiriita- ja	toimii itsenäisesti, vastuullisesti ja eettisesti työnsä ja työelämän

	ongelmatilanteissa, mutta tarvitsee tukea ja ohjausta uusissa tilanteissa	kriisitilanteissa	erilaisissa ristiriita- ja kriisitilanteissa ja osaa perustella toimintansa
Tiedon hakeminen ja eettisen tietoperustan käyttäminen työssä	hakee ohjattuna tietoa oman alansa eettisistä kysymyksistä ja hyödyntää tietoperustaa tuuissa tilanteissa	hankkii tietoa oman alansa ja muiden alojen ammattieettisestä tietoperustasta ja hyödyntää sitä omassa elämässään ja työssään	hankkii aktiivisesti tietoa oman alan ja muiden alojen ammattieettisestä tietoperustasta ja hyödyntää siitä työnsä ammatillisena voimavarana perustelee valintojaan ja haluaa osallistua oman alansa arvopohjan ja eettisten periaatteiden kehittämiseen
Arvo- ja normiristiriitojen käsittely työssä	osaa ohjattuna havaita ammatinsa eettisiä ongelmatilanteita ja ratkaisee yhdessä yhteisönsä jäsenten kanssa työhönsä liittyviä arvo- ja normiristiriitoja eettisesti.	tunnistaa ammatinsa eettisiä ongelmatilanteita ja hakee niihin ratkaisua yhdessä muiden kanssa sekä arvioi ratkaisun vaikutuksia keskeisten osapuolten näkökulmista.	tunnistaa itsenäisesti työelämän ja oman alansa eettisiä ongelmatilanteita, osaa ratkaista niitä eettisesti ja arvioida niiden vaikutuksia ihmisarvon, oikeudenmukaisuuden ja kestävän kehityksen kannalta.

Elinikäisen oppimisen avaintaidot: 1. Oppiminen ja ongelmanratkaisu, 3. Ammattietiikka, 6. Kestävä kehitys, 8. Viestintä ja mediaosaaminen, 10. Teknologia ja tietotekniikka

Osaamisen tunnustamisessa lukion kurssit Johdatus filosofiseen ajatteluun (FI1) ja jokin seuraavista kokonaisuuksista a) Uskonnon luonne ja merkitys (UE1), Kirkko, Kulttuuri ja yhteiskunta (UE2) ja Ihmisen elämä ja etiikka (UE3), tai b) Ortodoksinen maailma (UO1), Uskonoppi ja etiikka (UO2) ja Raamattutieto (UO3) tai c) Hyvä elämä (ET1), Maailmankuva (ET2) ja Yksilö ja yhteisö (ET3) korvaavat Etiikan opinnot ammattitaitoa täydentävissä tutkinnon osissa (yhteiset opinnot).

KULTTUURIEN TUNTEMUS, 4 ov

Tavoitteet

Opiskelija

Kulttuurien tuntemus 1, 1 ov

- toimii eri kulttuureista tulevien ihmisten kanssa
- osaa tervehtiä, vastaanottaa vieraita ja keskustella heidän kanssaan

Kulttuurien tuntemus 2, 1 ov

- osaa ottaa huomioon toiminnassaan sopivuuden rajat sekä miesten ja naisten erilaiset roolit, pukeutumiseen ja käyttäytymiseen liittyvät ohjeet ja myös kirjoittamattomat säännöt ja menettelytavat
- tunnistaa eri kulttuurien välisiä eroja työpaikkakäyttäytymisessä, -hierarkiassa ja työhön liittyvässä suhdetoiminnassa ja käyttäytyy asiallisesti tavallisissa työpaikalla esiin tulevissa tilanteissa, erityisesti asiakaspalvelussa

Kulttuurien tuntemus 3, 1 ov

- esittelee toisten kulttuurien edustajille maansa yleisiä kulttuuripiirteitä, kuten keskeistä historiaa, nähtävyyksiä, taiteita, urheilusaavutuksia ja viihdettä, sekä hiusalan taitoja, työtapoja ja innovaatioita
- pohtii eri maiden tulkintoja historiallisista tapahtumista ja suhteuttaa kotiseutunsa ja maansa merkittäviä tapahtumia ja aikakausia naapurimaiden ja maailman historiaan

Kulttuurien tuntemus 4, 1 ov

- vertailee maansa ja Euroopan keskeisiä kulttuurivirtauksia ja -vaikuttajia
- tunnistaa oman alansa erikoispiirteitä muissa maissa.

Opetusmenetelmät

Luokkaopetus, pari- ja ryhmätehtävät vierailut

Arviointi

Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö. Taulukossa esitetyt arvioinnin kohteet liittyvät useisiin opintojaksoihin. Kunkin opintojakson arvioinnissa käytetään niitä arviointikriteereitä, jotka liittyvät opintojakson tavoitteiden saavuttamiseen. Tavoitteiden saavuttaminen edellyttää säännöllistä osallistumista tuntityöskentelyyn ja tehtävien ja kokeiden suorittamista.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Tavallisimpien kulttuuripiirteiden huomioon ottaminen	tunnistaa muiden kulttuurien yleisiä piirteitä	tunnistaa kulttuurisia eroja muiden toiminnassa	ottaa huomioon kohdatessaan ihmisiä heidän kulttuuritaustansa
Käyttäytyminen ja pukeutuminen eri tilanteissa sekä erilaisien ihmisten kohtaaminen	tunnistaa kulttuurisia eroja ihmisten päivittäisessä toiminnassa Suomessa ja muualla	toimii kulttuurieroista huolimatta yhdessä muiden kanssa	kohtaa myös ulkomaalaiset työtoverit, asiakkaat ja vieraat ilman kulttuurikonflikteja
Oman alan erikoispiirteiden huomioon ottaminen	tunnistaa oman alan palvelujen ja tuotteiden piirteitä eri maissa	vertailee oman kulttuurin piirteitä muiden vastaaviin	ottaa toiminnassaan huomioon eri kulttuureista olevat piirteet
Organisaatioympäristön ja tehtävän mukaan käyttäytyminen	tunnistaa keskeisiä asioita työssään	kertoo ulkomaalaisille vieraille keskeisiä asioita Suomesta ja	kehittää omaa organisaatiotaan muilta saadun kokemusten poh-

		työstään	jalta
Maahanmuuttajien ja muiden vähemmistökulttuurien keskeisen kulttuurihistorian ja nykytilanteen huomioon ottaminen	etsii tietoa maahanmuuttajien ja muiden vähemmistökulttuurien taustasta	ottaa työskennellessään huomioon muut etnisestä taustasta, kielestä, vammaisuudesta tai iästä riippumatta	ottaa suunnitellessaan työtä ja työskennellessään huomioon muut etnisestä taustasta, kielestä, vammaisuudesta tai iästä riippumatta
Kielitaidon ja kulttuurintuntemuksen hyödyntäminen	käyttää hankkimaansa kielitaitoa tutuissa tilanteissa.	käyttää hankkimaansa kielitaitoa toimiessaan kansainvälisissä vuorovaikutustilanteissa.	toimii kansainvälisissä yhteyksissä kielitaitoaan hyödyntäen.

Elinikäisen oppimisen avaintaidot: 2. Vuorovaikutus ja yhteistyö, 8. Viestintä ja mediaosaaminen, 11. Aktiivinen kansalaisuus ja eri kulttuurit
Lukion opetussuunnitelman perusteissa ei ole kurssia, joka korvaisi ammatillisen peruskoulutuksen Kulttuurien tuntemuksen opinnot.

PSYKOLOGIA, 4 ov

Tavoitteet

Opiskelija

Psygoloia 1, 1 ov

- havainnoi ja ymmärtää monipuolisesti ihmistä ja tämän toimintaan vaikuttavia tekijöitä
- tunnistaa, tiedostaa ja käsittelee psyykkisiä ilmiöitä psykologisen tiedon ja käsitteiden avulla
- soveltaa psykologista tietoa parturi-kampaajan työhön
- soveltaa oppimisen psykologiaa omaan opiskeluunsa
- osaa havainnoida ja ajatella kriittisesti
- osaa havainnoida tunteiden vaikutusta vuorovaikutus- sekä erilaisissa ryhmätilanteissa
- selittää omaa ja muiden käyttäytymistä psykologisen ja sosiaalipsykologisen tiedon avulla

Psygoloia 2, 1 ov

- havainnoi ja ymmärtää monipuolisesti ihmistä ja tämän toimintaan vaikuttavia tekijöitä
- tunnistaa, tiedostaa ja käsittelee psyykkisiä ilmiöitä psykologisen tiedon ja käsitteiden avulla

Psygoloia 3, 1 ov

- soveltaa oppimisen psykologiaa omaan opiskeluunsa
- osaa toimia psyykkistä hyvinvointiaan ja oman alan työtehtävistä suoriutumista edistävästi
- selviytyy parturi-kampaajan työhön liittyvistä asiakaspalvelu- ja ryhmätyötilanteista, kuten kotihoidon ohjauksesta sekä tuotteiden ja palvelujen myynnistä.

Psygoloia 4, 1 ov

- selittää omaa ja muiden käyttäytymistä psykologisen ja sosiaalipsykologisen tiedon avulla
- osaa havainnoida ja ajatella kriittisesti
- osaa havainnoida tunteiden vaikutusta vuorovaikutus- sekä erilaisissa ryhmätilanteissa

Opetusmenetelmät

Luokkaopetus, pari- ja ryhmätehtävät vierailut

Arviointi

Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö. Taulukossa esitetyt arvioinnin kohteet liittyvät useisiin opintojaksoihin. Kunkin opintojakson arvioinnissa käytetään niitä arviointikriteereitä, jotka liittyvät opintojakson tavoitteiden saavuttamiseen. Tavoitteiden saavuttaminen edellyttää säännöllistä osallistumista tuntityöskentelyyn ja tehtävien ja kokeiden suorittamista.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Psykologian käsitteiden tuntemus ja ihmisen toiminnan selittäminen ja ymmärtäminen	tuntee psykologian keskeisiä käsitteitä ja ymmärtää niiden yhteyden ihmisen toimintaan	käyttää psykologista tietoa ihmisten toiminnan selittämisessä tavallisissa arki- ja työelämän tilanteissa	pystyy soveltamaan kognitiivisen psykologian ja persoonallisuuspsykologian tietoa tavallisiin työelämän tilanteisiin ja selittämään niiden avulla sekä omaa että muiden ihmisten toimintaa
Ihmisen psyykkisen kehityksen tunteminen	tuntee yksilön psyykkisen kehityksen perustana olevia psykologisia, biologisia ja sosiaalisia tekijöitä	ymmärtää psyykkisen kehityksen perustana olevien tekijöiden välisiä yhteyksiä eri elämäntilanteissa ja eri-ikäisinä	ymmärtää yksilön psyykkisen kehityksen mahdollisia ongelmia ja ymmärtää, että kehitykseen voidaan vaikuttaa
Oppiminen ja itsetuntemus	tuntee oppimistapahtumaan vaikuttavia keskeisiä tekijöitä	arvioi ohjattuna omaa oppimistaan tukeutuen psykologiseen tietoon	ymmärtää oppimista psykologisen tiedon perusteella ja soveltaa sitä omaan opiskeluunsa
Motivaation, tunteiden ja sitoutumisen vaikutuksen ymmärtäminen sekä omiin ja toisten työsuorituksiin	ottaa huomioon motivaation, tunteiden ja sitoutumisen merkityksen omalle suoriutumiselleen	toimii erilaisten ihmisten kanssa työ- ja opiskeluyhteisössään ja ymmärtää motivaation ja sitoutumisen vaikutuksen työsuorituksiin	soveltaa psykologian perustietoa ihmisen ajattelusta, havainnoimisesta, persoonallisuuden piirteistä, tunteista ja muista käyttäytymistä säätelevistä mekanismeista

		ymmärtää työhön sitoutumisen ja ryhmään samastumisen vaikutuksia työsuorituksiin ja työssä viihtymiseen	käyttää psykologian tietoa itse-tuntemuksensa ja minäkuvansa parantamiseen tiedostaa omia ja toisten tunteita sekä hallitsee työelämässä tunteitaan ja asenteitaan tilanteen vaatimalla tavalla
Psyykkisen työ- ja toimintakyvyn ylläpitäminen	edistää ohjatusti psyykkistä työ- ja toimintakykyään.	tietää psyykkisen hyvinvoinnin ylläpitämisen keinoja ja vaikuttaa työyhteisön hyvinvointiin myönteisellä tavalla	tiedostaa omaan jaksamiseensa ja stressinhallintaan vaikuttavia psyykkisiä tekijöitä sekä osaa vaikuttaa niihin jaksamistaan edistävästi
		ymmärtää mielenterveyden määrittelyn moniulotteisuuden	osaa tarvittaessa hakea apua omiin tai lähimpiinsä mielenterveysongelmiin
Toimiminen työpaikan ihmishuone- ja vuorovaikutustilanteissa	soveltaa psykologian keskeistä tietoa toimiessaan työpaikan tavanomaisissa asiakaspalvelu- ja vuorovaikutustilanteissa	tietää sosiaalisen vuorovaikutuksen ja kulttuurin merkityksen ihmisen psyykkisessä toiminnassa sekä tunnistaa erilaisia johtamistapoja ja niiden vaikutusta työkuultuuriin	toimii työpaikan eri rooleissa yhteistyökykyisesti sekä ymmärtää johtajuuden merkityksen
Sosiaalipsykologisen tiedon yhteiskunnallisuuden tunteminen	tuntee sosiaalipsykologian keskeisiä käsitteitä.	ymmärtää roolien, normien ja ryhmädynamiikan vaikutuksen yhteiskunnan eri ryhmissä.	ymmärtää sosiaalipsykologisen tiedon avulla erilaisista yhteiskunnallisista oloista ja kulttuuritaustoista lähtöisin olevien ihmisten toimintaa.

Elinikäisen oppimisen avaintaidot: 1. Oppiminen ja ongelmanratkaisu, 2. Vuorovaikutus ja yhteistyö, 3. Terveys, turvallisuus ja toimintakyky

Osaamisen tunnistamisessa lukion kurssi Psyykkinen toiminta, oppiminen ja vuorovaikutus (PS1) korvaa yhden opintoviikon laajuisen osan ammattitaitoa täydentävien tutkinnon osien (yhteiset opinnot) Psykologian opinnoista. Jos opiskelija on suorittanut edellisen lisäksi Ihmisen psyykkinen kehitys (PS2), Motivaatio, tunteet ja älykäs toiminta (PS4) ja Persoonallisuus ja mielenterveys (PS5), ne korvaavat Psykologian opinnot ammattitaitoa täydentävissä tutkinnon osissa (yhteiset opinnot).

YRITYSTOIMINTA, 4 ov

Tavoitteet

Opiskelija

Yritystoiminta 1, 1 ov

- kehittää luomaansa liikeidea tai tuotteistaa omaa osaamistaan hiusalan yritystoiminnaksi

Yritystoiminta 2, 1 ov

- arvioi kehittämistarvetta toimintaympäristön muutosten, asiakkaiden tarpeiden, kilpailun, työympäristön ja oman osaamisen perusteella

Yritystoiminta 3, 2 ov

- noudattaa yritystoiminnassaan tuloksellisen toiminnan periaatteita sekä ottaa huomioon toiminnan kustannusrakenteen ja oman työpanoksen vaikutuksen toiminnan tuloksellisuuteen.

Opetusmenetelmät

Luokkaopetus, opintokäynnit, harjoitukset

Arviointi

Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö. Taulukossa esitetyt arvioinnin kohteet liittyvät useisiin opintojaksoihin. Kunkin opintojakson arvioinnissa käytetään niitä arviointikriteereitä, jotka liittyvät opintojakson tavoitteiden saavuttamiseen. Tavoitteiden saavuttaminen edellyttää säännöllistä osallistumista tuntityöskentelyyn ja tehtävien ja kokeiden suorittamista.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Liikeidean kehittäminen tai oman osaamisen tuotteistaminen	kehittää opastettuna ryhmän jäsenenä liikeidean tai tuotteistaa omaa osaamistaan	kehittää ryhmän jäsenenä liikeidean tai tuotteistaa omaa osaamistaan	kehittää oma-aloitteisesti liikeidean tai tuotteistaa omaa osaamistaan hyödyntäen työyhteisön asiantuntemusta
	selvittää opastettuna yritystoimintaansa liittyviä toimintatapoja, keskeisiä palveluja tai tuotteita	selvittää yhteistyössä yritystoimintaansa liittyviä toiminta- tai liikeideoita sekä keskeisiä palveluja ja tuotteita	selvittää yritystoimintaan liittyviä eri yritysten tai organisaatioiden toiminta- tai liikeideoita sekä keskeisiä palveluja ja tuotteita

	hakee ohjattuna tietoa tuotteiden ja palveluiden kehittämisen tarpeesta esimerkiksi toimintaympäristön muutosten, asiakkaiden tarpeiden, kilpailun tai yrityksen osaamisen perusteella	hakee yhteistyössä tietoa tuotteiden ja palveluiden kehittämisen tarpeesta esimerkiksi toimintaympäristön muutosten, asiakkaiden tarpeiden, kilpailun tai yrityksen osaamisen perusteella	hakee itsenäisesti tietoa tuotteiden ja palveluiden kehittämisen tarpeesta esimerkiksi toimintaympäristön muutosten, asiakkaiden tarpeiden, kilpailun tai yrityksen osaamisen perusteella
	kartoittaa ohjattuna ratkaisuvaihtoehtoja	kartoittaa erilaisia ratkaisumahdollisuuksia	kartoittaa oma-aloitteisesti erilaisia ratkaisumahdollisuuksia
	vertailee ohjattuna erilaisia vaihtoehtoja	vertailee vaihtoehtoja ja asettaa työlleen kestävän kehityksen huomioivia laatu- ja kustannustavoitteita	vertailee vaihtoehtoja ja asettaa työlleen kestävän kehityksen huomioivia laatu- ja kustannustavoitteita
		esittelee vaihtoehdot esimerkiksi asiantuntijalle, työnjohdolle tai asiakkaalle	esittelee ja neuvottelee esimerkiksi asiantuntijan, työnjohdon tai asiakkaan kanssa parhaaksi katsomistaan vaihtoehdoista
Yritystoiminnan suunnittelu	valitsee ohjattuna toteutettavan vaihtoehdon ja laatii sille toimintasuunnitelman, joka sisältää keskeiset tiedot toteutuksesta	valitsee yhteistyössä vaihtoehdon ja laatii sille toimintasuunnitelman, joka sisältää keskeiset tiedot toteutuksesta	valitsee tai sopii toteuttamiskelpoisesta vaihtoehdosta ja laatii sille toimintasuunnitelman, joka sisältää keskeiset tiedot toteutuksesta
	keskustelee suunnitelmasta ja tekee sovitut muutokset	esittelee suunnitelman ja muuttaa sitä palautteen perusteella	esittelee suunnitelman ja kehittää sitä palautteen perusteella
Kehittämishankkeen tai yritystoiminnan toteuttaminen	toteuttaa ohjattuna tekemänsä toimintasuunnitelman	toteuttaa tekemänsä toimintasuunnitelman	toteuttaa oma-aloitteisesti tekemänsä toimintasuunnitelman
	käyttää opastettuna tavanomaisia toimintasuunnitelman edellyttämiä työmenetelmiä, välineitä ja materiaaleja hyödyntäen tietotekniikkaa	käyttää tavanomaisia toimintasuunnitelman edellyttämiä työmenetelmiä, välineitä ja materiaaleja hyödyntäen tietotekniikkaa	käyttää toimintasuunnitelman edellyttämiä työmenetelmiä, välineitä ja materiaaleja vuorovaikutuksessa työyhteisönsä kanssa hyödyntäen tietotekniikkaa
	toimii opastettuna toiminnan eri vaiheissa asiantuntijatahon kanssa	toimii toiminnan eri vaiheissa asiantuntijatahon kanssa	hyödyntää toiminnan eri vaiheissa asiantuntijaverkostoja
	toimii yrityksessä noudattaen työturvallisuusohjeita ja sovittuja kestävän kehityksen periaatteita	toimii yrityksessä noudattaen työturvallisuusohjeita ja sovittuja kestävän kehityksen periaatteita	toimii yrityksessä noudattaen työturvallisuusohjeita ja erityisesti laatu- ja kestävän kehityksen periaatteita
Oman toiminnan, hankkeen tai yritystoiminnan toteuttamisen arviointi	arvioi opastettuna toimintaansa ja yritystoiminnan etenemistä	arvioi toimintaansa ja yritystoiminnan etenemistä	arvioi toimintaansa ja yritystoimintansa etenemistä suhteessa asetettuihin tavoitteisiin
	tekee sovitut muutokset	sopii mahdollisista muutoksista	tekee perusteltuja muutos- tai parannusehdotuksia ja sopii niiden toteuttamisesta
Kehittämishankkeen tai yritystoiminnan esittely	esittelee opastettuna toteutusvaiheen ja sen tulokset	esittelee toteutusvaiheen ja sen tulokset	esittelee koko kehittämishankkeensa tai yritystoimintansa ja sen tulokset hankkeen luonteen soveltuvalla tavalla
Tuloksellinen ja kokonaistaloudellinen toiminta	toimii opastettuna työssään tai yritystoiminnassaan noudattaen tuloksellista toimintaa	toimii työssään tai yritystoiminnassaan noudattaen tuloksellista toimintaa	toimii työssään, työympäristössään tai yritystoiminnassaan noudattaen tuloksellista toimintaa
	laskee opastettuna oman työpanoksen osuuden kustannuksista.	laskee toiminnan kustannukset ja oman työpanoksen osuuden niistä.	toimii kustannustehokkaasti aika- ja muut käytettävissä olevat resurssit huomioiden sekä laskee toiminnan kustannukset ja oman työpanoksen osuuden niistä.

Elinikäisen oppimisen avaintaidot: 1. Oppiminen ja ongelmanratkaisu, 2. Vuorovaikutus ja yhteistyö, 5. Aloitekyky ja yrittäjäyys, 6. Kestävä kehitys, 10. Teknologia ja tietotekniikka

Lukion opetussuunnitelman perusteissa ei ole kursssia, joka korvaisi ammatillisessa peruskoulutuksessa *Yritystoiminnan* opinnot.

ÄIDINKIELI 5, KIRJALLISTEN TEHTÄVIEN OHJAUS 1 ov

Tavoitteet

Opiskelija

- osaa hankkia tietoa ja käsitellä lähdemateriaali
- osaa kirjoittaa omaan opintoalaansa liittyvää liittyvää tekstiä käyttäen ammattikirjallisuutta ja muita lähteitä
- tuntee eri tekstilajeja ja osaa valita tarkoituksen mukaisen ilmaisutavan
- pystyy itsenäiseen kirjoitustyöhön

- kirjallisen raportin kirjoittaminen
- osaa arvioida mediatekstiä
- laatii kirjoitussuunnitelman
- kirjoittaa opinnäytteen kirjallisen raportin

Opetusmenetelmät

Kirjallisia harjoituksia, tekstintuottamisen ja kielenhuollon ohjausta itsenäisen opiskelu.

Arviointi

Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö. Tavoitteiden saavuttaminen edellyttää säännöllistä osallistumista tuntityöskentelyyn ja tehtävien ja kokeiden suorittamista.

Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä t1 Opiskelija	Hyvä h2 Opiskelija	Kiitettävä k3 Opiskelija
Tiedonhankinta	Hakee ohjatusti ammattialansa kannalta keskeistä tietoa selkeistä teksteistä	Hankkii ammattialaansa liittyvää tietoa erilaisista lähteistä ja käyttää luotettavia tekstejä	Hakee tietoa erilaisista lähteistä ja vaikeaselkoisistakin teksteistä sekä arvioi niiden luotettavuutta
Kirjallinen viestintä	Kirjoittaa ohjatusti ammattitaidon kannalta keskeisiä tekstejä	Kirjoittaa ammattitaidon kannalta keskeisiä tekstejä	Kirjoittaa tavoitteellisesti ja työstää tekstejään oman arvion ja palautteen pohjalta
	tuntee oikeinkirjoituksen perusasioita	Käyttää sujuvaa lause- ja virkerakennetta ja jaksottaa tekstiä	Hallitsee kielenkäytön perusnormit sekä hioo tuottamiensa tekstien kieli- ja ulkoasua
	Laatii ohjatusti ja mallin mukaan asiakirjat	Laatii asianmukaiset asiakirjat	Laatii asianmukaisia asiakirjoja ja osaa soveltaa asiakirjamalleja
	Käyttää mallin mukaan tekstilajiin kuuluvia vaatimuksia	käyttää tekstilajiin kuuluvia vaatimuksia ja muutakin tekstilajitietämystään	Soveltaa tekstilajin vaatimuksia omissa teksteissään
Mediaosaaminen	Tuntee ammattialansa keskeiset mediat	Käyttää keskeisiä viestintävälineitä ja osaa arvioida mediatekstejä	Hyödyntää monipuolisesti viestintävälineitä ja arvioi kriittisesti mediatekstejä
	Noudattaa ohjatusti tekijänoikeuksia	Tuntee tekijänoikeudet oikeutena ja velvoitteena, noudattaa tekijänoikeuksia mm. ilmoittamalla lähteensä	Osaa viitata käyttämiinsä lähteisiin ja tarvittaessa pyytää niihin käyttöluvan

Elinikäisen oppimisen avaintaidot: 1. Oppiminen ja ongelmanratkaisu, 2. Vuorovaikutus- ja yhteistyö, 7. Estetiikka, 8. Viestintä- ja mediaosaaminen, 10. Teknologia ja tietotekniikka

TOINEN KOTIMAINEN KIELI, RUOTSI 2, 1 ov

Tavoitteet

Opiskelija

- selviytyy alansa rutiininomaisista työtehtävistä ja arkipäivän tilanteista toisella kotimaisella kielellä
- ymmärtää molempien kansalliskielten ja kulttuurin merkityksen monikulttuurisessa Suomessa
- tavoitteena on vahvistaa edelleen opiskelijan suullista ja kirjallista peruskielitaitoa, jotta hän saa hyvät valmiudet selviytyä ruotsin kielellä työelämässä ja jatko-opinnoissa. Syventää opiskelijan kielen rakenteiden tuntemusta ja laajentaa sanavarastoa
- harjoitella tavallisimpia arki- ja työelämän puhetilanteita niin että hän saa valmiuksia toimia pohjoismaisissa työyhteisöissä.
- opiskelijan olisi pystyttävä myös hankkimaan lisätietoa omasta alastaan lukemalla ammattikirjallisuutta sanakirjaa ja uusinta teknologiaa apuna käyttäen

Opetusmenetelmät

Suullisia ja kirjallisia harjoituksia, paritehtäviä, harjoituksia kielistudiossa ja tietokoneella ja itsenäisen opiskelu.

Arviointi

Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö. Tavoitteiden saavuttaminen edellyttää säännöllistä osallistumista tuntityöskentelyyn ja tehtävien ja kokeiden suorittamista.

Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1 Opiskelija	Hyvä H2 Opiskelija	Kiitettävä K3 Opiskelija
Tiedon hankinta	tuntee sanakirjojen ja muiden	käyttää sanakirjoja ja jonkin ver-	käyttää sanakirjoja, myös säh-

Tekstien ymmärtäminen Kirjallinen viestintä	tietolähteiden käytön periaatteet ymmärtää apuvälineitä käyttäen lyhyiden ja yksinkertaisten omaan työhön ja työturvallisuuteen liittyvien kirjallisten viestien sisällön	ran myös muita, kuten esimerkiksi sähköisiä, tietolähteitä kirjoittaa mallin mukaan lyhyitä työhön liittyviä tekstejä kuten työ- ja turvallisuusohjeet	köisiä, ja muuta lähdeaineistoa hankkiakseen lisätietoa omaa alaa käsittelevistä vieraskielisistä yksinkertaisista ohjeistuksista kirjoittaa lyhyitä työhön liittyviä muistiinpanoja, ohjeita tai tilauslistoja
Vuorovaikutus ja työelämän kielenkäyttötilanteissa toimiminen	kertoo muutamalla sanalla itsestään tai tutuista asioista omassa työssään	selviytyy rutiinomaisista päivittäiseen elämään liittyvistä puhe-tilanteista, jos puhekuppani puhuu hitaasti ja käyttää yksinkertaista, keskeistä sanastoa	toimii tavanomaisimmissa viestintätilanteissa sekä kasvotusten että puhelimesta ja tarvittaessa pyytää tarkennusta tai selvennystä
Kielen ja kulttuurin merkitys	on tietoinen ruotsin kielen ja kulttuurin merkityksestä	ymmärtää ruotsin kielen ja kulttuurin merkityksen kohdattaessaan pohjoismaalaisia	ymmärtää ruotsin kielen ja kulttuurin aseman monikulttuurisessa Suomessa

Elinikäisen oppimisen avaintaidot: 1. Oppiminen ja ongelmanratkaisu, 2. Vuorovaikutus- ja yhteistyö, 8. Viestintä- ja mediaosaaminen, 11. Aktiivinen kansalaisuus ja eri kulttuurit.

VIERAS KIELI, ENGLANTI 3, 1 ov

Tavoitteet

Opiskelija

- viestii ja toimii vuorovaikutustilanteissa siten, että hän kykenee harjoittamaan ammattiaan, osallistumaan työelämään, toimimaan aktiivisena kansalaisena ja hakeutumaan jatko-opintoihin
- hallitsee alalla tarvittavan kielitaidon
- osaa toimia monikulttuurisessa ja monikielisessä ympäristössä.

Opetusmenetelmät

Suullisia ja kirjallisia harjoituksia, paritehtäviä, harjoituksia kielistudiossa ja tietokoneella ja itsenäinen opiskelu.

Arviointi

Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö. Tavoitteiden saavuttaminen edellyttää säännöllistä osallistumista tuntityöskentelyyn ja tehtävien ja kokeiden suorittamista.

Arvioinnin Kohteet	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1 Opiskelija	Hyvä H2 Opiskelija	Kiitettävä K3 Opiskelija
Tiedonhankinta	Hakee Tietoa Työhönsä Liittyvistä Materiaaleista Ja Ohjeista Ohjattuna Ja Sanakirjoja Käyttäen	Hakee Omaa Alaa Koskevaa Tietoa Sanakirjoja Ja Jonkin Verran Myös Muita, Kuten Esimerkiksi Sähköisiä, Tietolähteitä Käyttäen	Hakee Monipuolisesti Omaa Alaa Koskevaa Tietoa, Soveltaa Tietojaan Ja Taitojaan Sekä Perustelee Ratkaisunsa
Tekstien Ymmärtäminen Sekä Kirjallinen Viestintä	Ymmärtää Lyhyitä Ja Yksinkertaisia Oman Alansa Työhön Liittyviä Kirjallisia Viestejä	Ymmärtää Työhönsä Ja Alansa Tuotteisiin Ja Prosesseihin Liittyviä Kirjallisia Ohjeita Apuvälineitä Käyttäen Ja Tekee Tarkeitavia Kysymyksiä Sekä Osaa Toimia Niiden Mukaan	Ymmärtää Työhönsä Ja Alansa Tuotteisiin Ja Prosesseihin Liittyviä Kirjallisia Ohjeita Sekä Työstä Annettua Palautetta
	Kirjoittaa Ohjattuna Mallin Mukaan Työhönsä Liittyviä Yksinkertaisia Ja Lyhyitä Tekstejä	Kirjoittaa Mallin Mukaan Työhönsä Liittyviä Yksinkertaisia Ja Lyhyitä Tekstejä	Kirjoittaa Tavanomaisia Henkilökohtaisia Viestejä Ja Lyhyitä Tekstejä Sekä Täyttää Yksinkertaisia Työhönsä Liittyviä Asiakirjoja
	Ymmärtää Lyhyitä Ja Yksinkertaisia Oman Alansa Työhön Liittyviä Suullisia Viestejä Ja Osaa Toimia Niiden Mukaan	Ymmärtää Tavanomaisimpia Työhönsä Ja Alansa Tuotteisiin Ja Prosesseihin Liittyviä Suullisia Ohjeita Ja Osaa Toimia Niiden Mukaan	Ymmärtää Keskeiset Ajatukset Tavanomaisesta Normaalitehtävästä Puheesta Ja Toimii Niiden Mukaan
Vuorovaikutus Ja Työelämän Kielenkäyttötilanteissa Toimiminen	Kertoo Lyhyesti Itsestään Ja Alansa Työtehtävistä Vastamalla Hänelle Esitettyihin Kysymyksiin Ennakoitavissa Olevissa Ja Tutuissa Työtilanteissa	Kertoo Itsestään Ja Työtehtävistään Siten, Että Tulee Ymmärretyksi Ja Osallistuu Keskusteluun, Mikäli Keskustelukumppani Puhuu Hitaasti Ja Käyttää Yksinkertaisia Raken-	Kertoo Tutuissa Tilanteissa Työpaikastaan Ja Työstään Ja Siihen Liittyvistä Normeista Ja Tavoista Sekä Tarvittaessa Oottaa Selvää Muiden Maiden Vastavista Asioista

Kielen Ja Kulttuurin Tuntemus	On Tietoinen Opiskelemaansa Kielen Ja Sen Edustaman Kulttuurin Merkityksestä	teita Ymmärtää Opiskelemaansa Kielen Ja Sen Edustaman Kulttuurin Merkityksen	Hankkii Kysymällä Työhönsä Liittyviä Lisäohjeita Soveltaa Vieraan Kielen Ja Kulttuurin Tietojaan Ja Taitojaan
-------------------------------	--	---	--

Elinikäisen oppimisen avaintaidot: 1. Oppiminen ja ongelmanratkaisu, 2. Vuorovaikutus- ja yhteistyö, 8. Viestintä- ja mediaosaaminen, 11. Aktiivinen kansalaisuus ja eri kulttuurit.

TERVEYSTIETO 2, 1 ov

Tavoitteet

Opiskelija

- osaa vaikuttaa terveyskäyttäytymiseensä vapaa-aikana ja työympäristössä

Opetusmenetelmät

Luokkaopetus, pari- ja ryhmätehtävät ja harjoitukset, itsenäinen opiskelu

Arviointi

Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö. Tavoitteiden saavuttaminen edellyttää säännöllistä osallistumista tuntityöskentelyyn ja tehtävien ja kokeiden suorittamista.

Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1 Opiskelija	Hyvä H2 Opiskelija	Kiitettävä K3 Opiskelija
Fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen terveyden ja hyvinvoinnin ylläpitäminen ja edistäminen	ottaa ohjattuna huomioon tavallisimpia terveyttä edistäviä elintapoja ja tottumuksia (kuten liikunta, ravinto, lepo, uni, virkistys, mielenterveys, ihmissuhteet, seksuaaliterveys) ja on halukas edistämään omaa terveyttään ja jaksamistaan	ottaa huomioon terveyttä ja hyvinvointia edistävät elämäntavat ja tottumukset, osallistuu niitä ja omaa jaksamistaan edistävään toimintaan	toimii terveyttä, hyvinvointia ja omaa jaksamistaan edistävällä tavalla, ehkäisee terveyttä kuluttavia tekijöitä ja perustelee toimintansa elintapojen ja terveyden välisellä tutkitulla tiedolla ja kokemuksella

Elinikäisen oppimisen avaintaidot: 1. Oppiminen ja ongelmanratkaisu, 2. Vuorovaikutus ja yhteistyö, 3. Ammattietiikka, 4. Terveys, turvallisuus ja toimintakyky, 6. Kestävä kehitys, 8. Viestintä- ja mediaosaaminen, 10. Teknologia ja tietotekniikka.

LIIKUNTA, 1-4 ov

Tavoitteet

Opiskelija

Liikunta 2, 1 ov

- edistää liikunnan avulla terveellistä ja aktiivista elämäntapaa ymmärtäen liikunnan merkityksen toiminta- ja työkyvyllä
- tutustuu monipuolisesti terveyttä, psyykkistä vireystilaa ja jaksamista edistävään liikuntaan
- pitää yllä fyysistä toimintakykyään liikunnan avulla
- liikkuu ja toimii vastuullisesti sekä itsenäisesti että ryhmässä
- edistää toiminnallaan ryhmän toimintaa ja turvallisuutta.

Liikunta 3, terveysliikunta 1 ov

- osaa hyödyntää asuin- ja työpaikan terveysliikuntatarjontaa oman hyvinvoinnin sekä toiminta- ja työkykyisyyden edistäjänä sekä opiskelun että työnteon aikana

Liikunta 4, talviliikunta 1 ov

- oppii lajitaitoja, kokee ulkoliikunnan mielekkäänä ja saa fyysistä rasitusta.
- oppii käyttämään lähiympäristön liikuntamahdollisuuksia hyväkseen sekä löytää oman tavan harrastaa talvilajeja.

Liikunta 5, joukkue- ja mailapelit 1 ov

- opiskelija kokee yhdessä pelaamisen iloa, nauttii taidoista ja fyysisestä ponnistelusta sekä sisäistää reilun pelin periaatteet

Opetusmenetelmät

Yksilölliset- ja ryhmäliikuntalajit.

Arviointi

Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö. Tavoitteiden saavuttaminen edellyttää säännöllistä osallistumista tuntityöskentelyyn ja tehtävien ja kokeiden suorittamista.

Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1 Opiskelija	Hyvä H2 Opiskelija	Kiitettävä K3 Opiskelija
fyysisen toimintakyvyn tukeminen ja vahvistaminen	käyttää liikunnan harrastamiseen tarvittavia perustaitoja	käyttää liikunnan harrastamiseen tarvittavia perustaitoja monipuolisesti	käyttää liikunnan harrastamiseen tarvittavia perustaitoja ja liikunnan lajitaitoja monipuolisesti

fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin ylläpitäminen ja edistäminen liikunnan avulla	pitää ohjattuna yllä fyysistä toimintakykyään	pitää yllä fyysistä toimintakykyään	seuraa, arvioi ja pitää yllä fyysistä toimintakykyään
vuorovaikutus ja yhteistyö	ymmärtää ohjattuna liikunnan merkityksen fyysiselle, psyykkiselle ja sosiaaliselle hyvinvoinnille	ymmärtää liikunnan merkityksen omalle fyysiselle, psyykkiselle ja sosiaaliselle hyvinvoinnilleen	ymmärtää liikunnan merkityksen fyysiselle, psyykkiselle ja sosiaaliselle hyvinvoinnille
terveyden, turvallisuuden sekä toimintakyvyn huomioon ottaminen	osallistuu liikuntatilanteisiin annettujen ohjeiden mukaan sekä noudattaa reilun pelin periaatteita	osallistuu liikuntatilanteisiin aktiivisesti reilun pelin periaatteita noudattaen	osallistuu liikuntatilanteisiin aktiivisesti edistäen reilun pelin periaatteita
	noudattaa yleensä turvallisuutta liikunnassa.	toimii liikuntatilanteissa turvallisesti sekä itsenäisesti että ryhmässä.	edistää toiminnallaan ryhmän turvallisuutta.

Elinikäisen oppimisen avaintaidot: 2. Vuorovaikutus ja yhteistyö, 4. Terveys, turvallisuus sekä toimintakyky.

TAIDE JA KULTTUURI 2, 1 ov

Tavoitteet

Opiskelija

- ilmaisee ajatuksia, kokemuksia ja tunteita esimerkiksi musiikin, tanssin, teatterin, kirjallisuuden tai kuvataiteen keinoin ja arvostaa muiden ilmaisia ja näkemyksiä

Opetusmenetelmät

Toiminnalliset ja luovat menetelmät ja itsenäinen opiskelu

Arviointi

Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö. Tavoitteiden saavuttaminen edellyttää säännöllistä osallistumista tuntityöskentelyyn ja tehtävien ja kokeiden suorittamista.

Arvioinnin Kohteet	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1 Opiskelija	Hyvä H2 Opiskelija	Kiitettävä K3 Opiskelija
Tuotoksen tekeminen	Suunnittelee ja toteuttaa ohjattuna sopivimmalla tavalla jonkin ajatuksiaan, kokemuksiaan ja tunteitaan ilmaisevan tuotteen, teoksen tai esityksen	Suunnittelee ja toteuttaa sopivimmalla tavalla jonkin ajatuksiaan, kokemuksiaan ja tunteitaan ilmaisevan tuotteen, teoksen tai esityksen	Suunnittelee ja toteuttaa itselleen sopivimmalla tavalla jonkin ajatuksiaan, kokemuksiaan ja tunteitaan soveltavan ja ilmaisevan tuotteen, teoksen tai esityksen

Elinikäisen oppimisen avaintaidot: 2. Vuorovaikutus- ja yhteistyö, 6. Kestävä kehitys, 7. Estetiikka.

TYÖELÄMÄTIETO 1, 1 OV

Tavoitteet

opiskelija perehtyy

- työnhaku ja työsopimus.
- työntekijän ja työnantajan perusoikeudet ja -velvollisuudet.
- ammatillinen järjestäytyminen, työehtosopimustietous, oman alan työehtosopimuksen ydinasiat.
- työriidat ja niiden sovittelu.
- työaikalaki, vuosilomalaki.
- työntekijän sosiaaliturva.
- työsuojelu ja työturvallisuus.
- työvoima ja työllisyys.
- työsuhteen päättymisen.

Opetusmenetelmät

Lähiopetus ja kirjalliset tehtävät

Arviointi

Tavoitteiden saavuttaminen edellyttää säännöllistä osallistumista tuntityöskentelyyn ja tehtävien ja kokeiden suorittamista.

Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1 Opiskelija	Hyvä H2 Opiskelija	Kiitettävä K3 Opiskelija
Tuotoksen tekeminen	tunnetee perusasiat suomalaisesta työelämästä.	tunnetee keskeisiä suomalaisen työelämän asioita.	osaa itsenäisesti etsiä vastauksia kysymyksiin suomalaisen

	<p>osaa etsiä työtä ja tehdä työso- pimus ja päättää työsuhde.</p> <p>tuntee työntekijän perusoikeudet ja -velvollisuudet.</p> <p>tuntee työehtosopimuksen ide- an ja oman alan sopimuksen perusteet.</p> <p>tuntee työntekijän perussosiaa- liturvan tunteminen.</p>	<p>osaa suullisen, kirjallisen ja sähköisen työn hakemise ja työsopimuksen tekemisen koe- aikoineen. Hänen on tunnettava työsuhteen päättäminen.</p> <p>tuntee oman alansa työehtso- pimuksen keskeisimmät asiat.</p> <p>tuntee pääpiirteisesti työntekijän työsuhteeseen liittyvän sosiaa- liturvan.</p>	<p>työelämän ilmiöihin.</p> <p>osaa arvioida omat mahdolli- suutensa työnhakijana ja työn- tekijänä.</p> <p>tuntee hyvin työntekijän ja työn- antajan oikeudet ja velvollisuu- det.</p> <p>ymmärtää hyvin työehtosopi- muksen merkityksen js pääsi- sällön.</p> <p>tuntee työriidat, niiden sovitte- lun sekä neuvottelumenettelyn.</p> <p>osaa hyvin työsuhteesta johtu- van sosiaaliturvansa.</p> <p>osaa oma-aloitteisesti etsiä tie- toja ja ratkaisuja työelämän jo- kapäiväisiin ongelmiin ja ristiriit- toihin.</p>
--	---	---	--

VAPAASTI VALITTAVAT TUTKINNON OSAT, 10 ov AMMATILLISESSA PERUSKOULUTUKSESSA

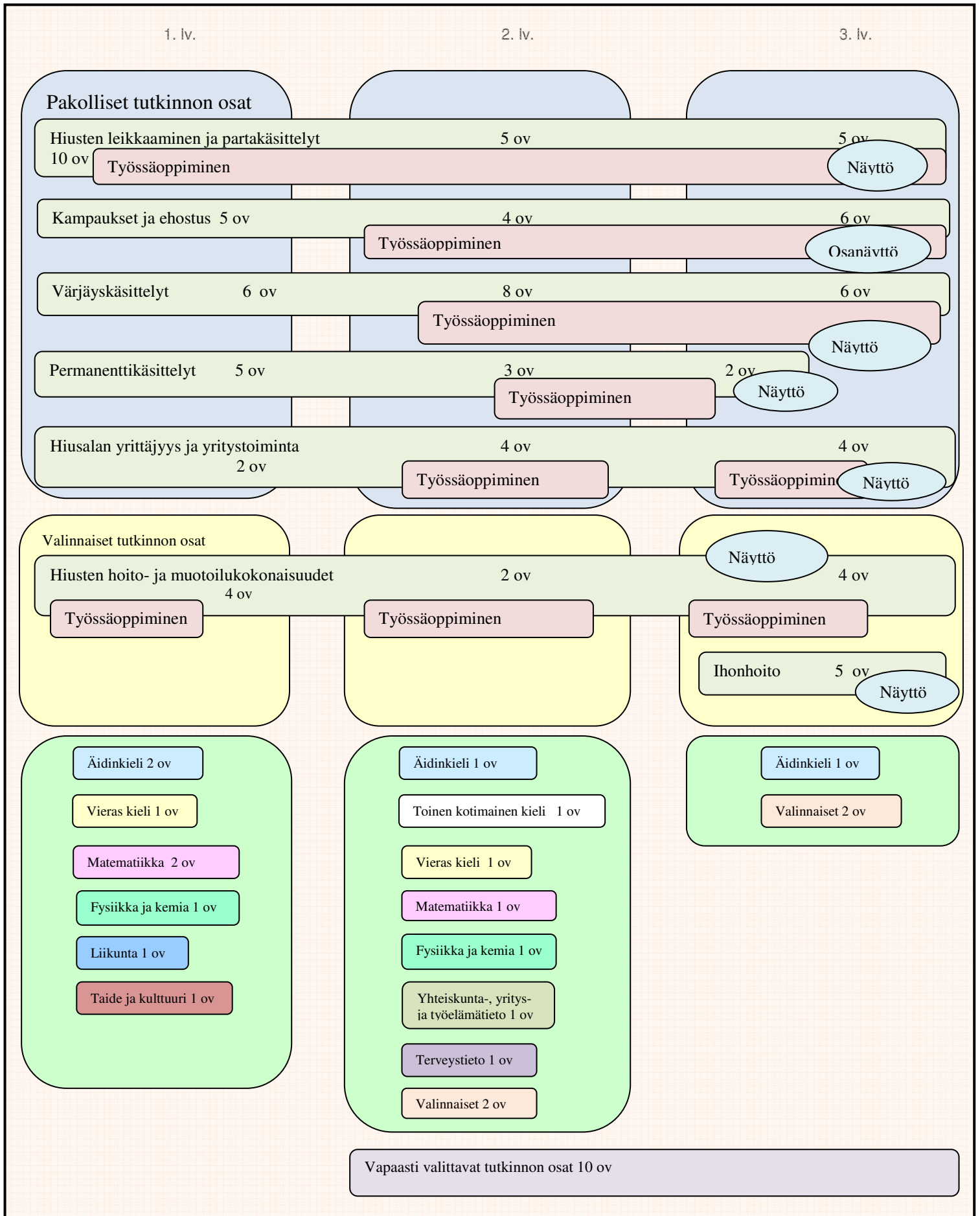
Opiskelijan tulee sisällyttää tutkintoonsa 10 opintoviikkoa vapaasti valittavia tutkinnon osia, joiden tavoitteet ja arviointi tulee myös sisällyttää opiskelijan henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaan.

Vapaasti valittavat tutkinnon osat voivat olla oman koulutusalan tai muiden alojen ammatillisia tai ammattitaitoa täydentäviä tutkin-
non osia (yhteisiä opintoja), lukio-opintoja tai ylioppilastutkinnon suorittamiseen tai jatko-opintoihin valmentavia opintoja, työkoke-
musta tai ohjattuja harrastuksia, jotka tukevat koulutuksen yleisiä ja ammatillisia tavoitteita sekä opiskelijan persoonallisuuden kas-
vua.

Vapaasti valittavista opinnoista on erillinen suunnitelma

KAAVIO TUTKINNON MUODOSTUMINEN

HIUSALAN (kampaaja) PERUSTUTKINNON MUODOSTUMINEN/ 3 v.

HIUSALAN (kampaaja) PERUSTUTKINNON MUODOSTUMINEN/ 2 v.
